

VILA

ČASOPIS ZA LIKU I VELEBITSKO PRIMORJE • PROSINAC 2014. • BROJ 23 (115) • CIJENA 10 KUNA • ISSN 1331-7059

E L E B I T A

Čestit Božić i sretna Nova godina!

Članovi Udruge:

Spomen Posjet Pragu i Beču

Str. 9

Spomenik Šimi i Anti Starčeviću i Franu Kurelcu:

ZAVRŠENI GRAĐEVINSKI RADOVI

Str. 17

Valentina Šuljić, dr.art.:

XLIX. LIČKI LIKOVNI ANALE

Str. 24

Da se ne zaboravi:

HOS U OBRANI VUKOVARA

Str. 29

U ovom broju
ZIDNI KALENDAR

BAN TOURS

Željko Marković, vlasnik i direktor

Interview

Str. 3

*Dragim čitateljima,
sadašnjim i budućim
članovima Udruge
te svim ljudima dobre volje*

*Blagoslovljen Božić
i
sretnu Novu Godinu*

*želi
Udruga Ličana "Vila Velebita" Zagreb*

 <http://www.vila-velebita.hr/>

Posjetite našu internet stranicu

• Čitajte o aktualnim događanjima u Lici i Hrvatskoj
• Saznajte sve o Udruzi Ličana Vila Velebita
• Uživajte u fotografijama i videu vezano za aktivnosti Udruge
• Propustili ste kupiti neki broj časopisa? - imate ga na stranici!
• Registrirajte se ON-LINE i postanite član Udruge
• Sudjelujte u anketama
• Pogledajte aktualni tečaj kune i koristite kalkulator za konverziju
• ... itd... itd

VILA VELEBITA

časopis Like i Velebitskog primorja

Osnivač i izdavač:

Udruga Ličana "Vila Velebita" Zagreb

Za izdavača:

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Uredništvo:

Pomoćnici glavnog urednika:
Nikica Marković, Vlado Marić

Članovi:

prof. Luka Maršić, Tihomir Marjanović Šima,
Jasmina Milinović Katalinić
Ivica Sokolić, fra Draženko Tomić, Dijana Fišter

Suradnici:

Jasna Čutić, Josipa Dasović, Mirjana Greblo,
Ana Jelinić, Karolina Vidović Krišto
Marin Smolčić, Željko Matajija, Ana-Maria Devčić,
Dražen Prša, Lucija Tomljenović
dr. sc. Željko Holjevac, Dorotea Prpić
Milan Murgić, Željko Starčević, Milan Ostović

Kontakt i web adresa:

E-mail: urednistvo@vila-velebita.hr
http://www.vila-velebita.hr

Grafička priprema:

Tihomir Marjanović Šima

Fotografije:

Tihomir Marjanović Šima, Dragutin Perković,
Arhiv Vile Velebita, Internet foto izvor

Tisak:

Grafički Zavod Hrvatske, Zagreb

OIB:

HR2223600001101435362

Cijena jednog primjerka:

10,00 kuna
Naklada: 1000 primjeraka

Upravni odbor Udruge:

Nikola Kostelac - predsjednik

Dopredsjednici:

Ivan Krpan, Dragutin Perković
Željko Radošević

Članovi:

Petar Rajković - tajnik
Milan Vrkljan - glavni urednik
Stjepan Bičan, Tomislav Crnić, Ivica Francetić,
Katarina Kolaković, Josip Milinković
Damir Miškulin, Milan Murgić, Petar Oršanić
Ivan Šimunić

Nadzorni odbor Udruge:

Josip Zdunić - predsjednik

Članovi:

Drago Asić, Darko Brkljačić
Predrag Čudina, Nikica Marković

ISSN 1331-7059

EAN code: 9771331705001

IZ SADRŽAJA:

BanTours	3
Spomen posjet Pragu i Beču	9
Bitka za Vihru	13
Spomenik u Gospiću	17
7. Stajnička noć	23
Lički likovni anale	24
HOS-ovci u Vukovaru	29
Italija-Hrvatska	32
Poetski kutak	34
Lički ojkan uz tamburicu	36
Umjetnost Like	39
Kanadsko-Hrvatski zbor	43
Spomen posjet Karlobagu	48
Jesen u Lici	51
Kretnje u igri	52
Ličke večeri u Zagrebu	55
Tiskara Kosinj	58
U sjećanje, Ana Karić, Nikola Jurković	61
HGZ Humanitarni koncert	63
Hodočašće u Krasno	64
Mile Bogović - predstavljanje knjige	66
Foto kutak	69
Aktivnosti Udruge za 2013 i 2014.	71

Poruka gospićko-senjskoga biskupa Mile Bogovića za Božić 2014.

DRAGI ČITATELJI „VILE VELEBITA“

„Mi se dičimo i u nevoljama“ (Rim 5,3)

Ozračje Božića u našem je civilizacijskom okruženju tradicionalno označeno određenim otklonom od životnih briga. U svako vrijeme ljudi su skloni tražiti način kako će što prije ostvariti životno osiguranje za sebe i za svoje, kada će biti oslobođeni nevolja i pogleda u nesigurnu budućnost. Zato će na tu tvrdnju vjerojatno netko prigovoriti: Pa nećemo valjda i za Božić o tome! Božić je vrijeme za radost. No nije li upravo božićna radost u stanju dosegnuti i oplemeniti naše teškoće i nevolje? Nema sumnje da jest, a u uvjerala nas u to u više navrata i Sv. Pavao, kako čitamo i u naslovu.

Bajka ili opora stvarnost

Kada su Marija i Josip spoznali da su njihovi životi povezani s pojavom Sina Božjega u tijelu, mogli su reći da su riješili svoje životno pitanje jer je sam Bog iza njihovih života. Međutim, niti su oni tako mislili, a niti je Bog želio da oni žive bezbrižno, jer bi to značilo zastoj u njihovu duhovnom rastu. Trebalo je i dalje učiti i rasti. To se vidi i u zgodi kad su krenuli u Betlehem na popis stanovništva, a Mariji se “navršilo vrijeme da rodi”. Nisu išli uz pratnju anđela, prema otvorenim srcima onih koji su ih susretali, nego su se suočili s teškim prilikama putovanja i traženja smještaja za roditelje. Poslije poroda trebat će s Djetetom bježati od zločinačke ruke zemaljskoga gospodara. Te velike teškoće i zapreke na životnom putu itekako su pomogle da su Marija i Josip mnogo naučili i postali jači u suočenju sa životnim teškoćama. Da tih teškoća nije bilo, da su ih pratili anđeli i sve teškoće mjesto njih rješavali, ne bi se ni dogodio njihov rast. Nije to bila idila i bajka, nego kruta stvarnost: naporan put, prava štala, bez potrebne pomoći i sigurnosti, bez bombica i zvončića. Da bi sve to uspješno prevladali i dobro obavili, trebali su napregnuti sve fizičke i duhovne snage.

Naše narodne muke

Naš narod je previše gajio nadu da su uspostavom samostalne hrvatske države prevladane ako ne sve a onda barem glavne teškoće na njegovu povijesnom hodu te da smo uplovili u mirne i sretne vode. Međutim, današnje prilike većini ne izgledaju takvima pa smo u opasnosti da se već podnesene žrtve shvate kao neuspjeli projekt, a sadašnje nevolje kao beskoristan teret; kao da bismo trebali biti oslobođeni od novih većih nevolja. A one i dalje traju. Međutim, trebamo na njih gledati u duhu Marije i Josipa, tj. kao prigodu za nove spoznaje i novi rast.

Teškoće su izazov za novu pobjedu

Isus nije došao da nas oslobodi od svih nevolja, nego da nam pokaže kako se na njih može i treba gledati kao priliku za novi rast. To nam je bez sumnje radosno otkriće Isusovo, koje je on vjerno svjedočio od rođenja do smrti, od Betlehema do Kalvarije. S tim duhom su krenuli Marija i Josip prema Betlehemu, tim su duhom oni nošeni u vrijeme egipatskog progonstva. Tim istim duhom nošeni su i apostoli kada su krenuli u svijet, a tim duhom obdareni su i svi oni koji vjeruju u Krista. Nevolje dakle nisu samo opasnost od novog poraza, nego je svaka od njih ujedno novi izazov i prigoda za novu pobjedu.

Evandeoska radost

Papa Franjo uputio je svoju pobudnicu svim kršćanima pod naslovom Radost evanđelja (Evangelii gaudium). U njoj opširno i jasno razlaže upravo to da kršćanin ne gleda na životne teškoće kao oni koji nemaju nade, nego kao oni koji u svojim teškoćama čitaju Božji poziv na veću blizinu i na duhovni rast. Kako bi bilo korisno kada bismo i mi borbu sa svojim teškoćama prodahnuli tom Papinom pobudnicom jer se u njoj daje obrazloženi temelj naše radosti što smo povjerovali evanđelju.

Čestit Božić i blagoslovljenu 2015. godinu želi svima vjernicima Gospićko-senjske biskupije, čitateljima „Vile Velebita“ i svim ljudima dobre volje

biskup +Mile Bogović

Na prvu nedjelju Došašća, 30. studenoga 2014.

BAN TOURS

Bantours je pouzdan i fleksibilan hrvatski turoperator aktivan na receptivnom i emitivnom tržištu. Srednje velika putnička tvrtka, osnovana 1994. sa stabilnim rastom (nagrađeni Gazela od 2007.). Tim od 40 visokoobrazovanih stručnjaka, višezjezičnih kompetencija, temeljitog poznavanja struke. Više od 30.000 zadovoljnih putnika godišnje. Za individualne putnike i grupe organiziraju u Hrvatskoj i inozemstvu: hotelski smještaj, gastro, kulturna, sportska putovanja, aktivni odmor, jedrenje, luksuzna krstarenja, vlastiti yacht charter / Dufour dealership. Tržišni lider u organizaciji sportskih putovanja (nogomet, rukomet) i sportskih mega događaja (svjetska i europska natjecanja). Specijalist za prodaju skijaške regije Kronplatz/ Plan de Corones na hrvatskom tržištu.

Vila: Gospodine Marković, vi ste jedan od onih ličana koji su otišli u Zagreb i uspjeli. Gdje i što radite?

Marković: Ban tours je turistička tvrtka osnovana 1994. godine. Trenutno zapošljava 40 visokoobrazovanih turističkih stručnjaka posebno educiranih za pojedine produkte i usluge iz svoje ponude.

Vila: Jeste li u nečemu specifični i prepoznatljiviji na tržištu?

Marković: Tržišni smo lideri u organizaciji sportskih i poslovnih putovanja. Službena smo agencija GNK Dinamo, Hrvatskog nogometnog saveza i KK Cedevita. Ban tours je specijaliziran za organizaciju poslovnih putovanja, seminara, kongresa, team buildinga i ugovorni je klijent brojnih tvrtki u Hrvatskoj poput INE, Atlantic grupe, Hrvatske lutrije, Hrvatske Radio televizije City Exa, Vipneta, Croscia, Agencije za mobilnost i programe Europske unije, Karlovačke tiskare Lana...

Vila: To su poslovi sa nazovimo „velikim igračim“, što nudite običnim ljudima?

Marković: Uz prepoznata sportska putovanja Ban tours organizira ljetovanja, zimovanja, gastro i eno ture u Hrvatskoj i inozemstvu, kao i luksuzna krstarenja Jadranom. Ban tours je posebno ponosan na vlastitu flotu Dufour jedrilica smještene u svojoj charter bazi u marini Frapa u Rogoznici. Vodeću poziciju Ban tours također drži u organizaciji sportskih putovanja, prepoznat kao takav na konferenciji ISTAA (međunarodna udruga sportskih turističkih agencija) u Budimpešti 17.11.2014. direktor razvoja u BT Pavle Marković izabran je u Upravni odbor ISTAA-e.

Vila: Velike i vrijedni uspjesi. Tko je u vlasničkoj strukturi BT?

Marković: Ban tours je tvrtka 100 % vlasništvu obitelji Marković a u proteklih 20 godina bilježimo stalni rast prihoda i broja zaposlenika, pa premda osim željka Markovića u tvrtci rade i supruge Suzana i sin Pavle na rukovodećim funkcijama, kao i kćer Nika i sin Bruno, veličina tvrtke i obujam poslova namentnuli su potrebu za restrukturiranjem i novim modelom upravljanja. Promjene koje slijede prvenstveno se odnose na poboljšanje poslovnih procesa, optimalizaciju troškova te akviriranje stručnih

Referentna lista:

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA INA d.d. HRVATSKA TURISTIČKA ZAJEDNICA	HRVATSKI RUKOMETNI SAVEZ KK CEDEVITA CITY EX D.O.O.	HRVATSKI NOGOMETNI SAVEZ ATLANTIC GRUPA D.D. VIP NET D.D.	NOGOMETNI KLUB DINAMO GRAD ZAGREB CROSCO d.o.o.
ADIDAS GERMANY AFC AJAX AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAME EUROPSKE UNIJE AJAX AFC AMSTERDAM ALCATEL ZAGREB ALLIANZ ZAGREB DD AURORA TURS, MAKEDONIA AVENTIS PHARMA, ZAGREB BAUER GRUPA D.O.O. BAYER ZAGREB D.O.O. BCD TRAVEL BRUSSELS BOBITA D.O.O. BREMEN WERDER BRUKETA & ŽINIĆ BUDAGUDE TRAVEL, BUDAPEST C.I.O.S. D.O.O. CARLSBERG CROATIA CLUB BRUGGE K.V. CROATIA RECORDS DALEKOVOD DD DUHANKA ZAGREB D.O.O. DROGA KOLINSKA EDING D.O.O. ELEKTROCENTAR PETEK D.O.O. ENERGETSKI INSTITUT HRVOJE POŽAR	ERSTE BANK CROATIA / AUSTRIA EUROKUNA D.O.O. EUROPA TRAVEL & TOURS, TIRANA EUROPAPAPIER D.O.O. FC ARIS THESSALONIKI FC BASEL FC GYŐRI ETO FC HAZAR LENKORAN FC NEFTCHI, BAKU FC SHAKHTAR DONETSK FC SHERIFF FC SPARTA PRAGUE FC SPARTAK MOSCOW FC WERDER BREMEN FIBIS D.O.O. FROSSARD TRAVEL, BASEL G.P.V. GRADENJE D.O.O. GOSPIĆ H&M HC KIEL HINA HJK HELSINKI HOLIDAYS ON LOCATION, AUSTRALIA HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA HRVATSKO-AMERIČKO DRUŠTVO IHF INFOSISTEM D.D. INFOTREND D.O.O. IVECO – EUROKAMION, ZAGREB	JOHNSON & JOHNSON S.E. ZAGREB KAISER-PROM D.O.O. KARLOVAČKA PIVOVARA KERA TERM TRGOVINA D.O.O. KONZUM KRAŠ KRATOM D.O.O. LA ROCHE, ZAGREB LANA KARLOVAČKA TISKARA MALMÖ FF MARINA FRAPA, ROGOZNICA MARINA HRAMINA, MURTER MBM ZAGREB MEDIAEDGE.CIA D.O.O. MEDIA JEDAN D.O.O. MEĐUNARODNI KLUB ŽENA MEGAOPTIK D.O.O. MINISTARSTVO TURIZMA MINISTARSTVO ZNAJANOSTI, OBRAZOVANJA IŠPORTA MOLYDON ZAGREB MUZEJ GRADA ZAGREBA NESTLE ADRIATIC D.O.O. NEXE GRUPA NAŠICE NK DINAMO NOVA TV OAD REIZEN HOLLAND	ORFEJ ZAGREB PAGO CROATIA, ZAGREB PAOK FC PEUGEOT HRVATSKA D.O.O. PHARMACIA UP JOHN, ZAGREB PHILIPS ELECTRONICS, ZAGREB PLIVA PRIVREDNA BANKA ZAGREB PROMEDIA PUBLICUM D.O.O. RSC ANDERLECHT RSC ANDERLECHT RTL HRVATSKA SCRIPTUS POSLOVNE USLUGE SOKO – NADA ŠTARK SPORT MEDIA NORWAY SPORTSKE NOVOSTI ŠD ORANICE TEHNOZAVOD MARUŠIĆ D.O.O. UNILEVER CROATIA D.O.O. UEFA VEČERNJI LIST VIAJES TRANSGLOBAL, BARCELONA VIETEN TRAVEL GERMANY VILLARREAL CF VIPNET D.D. VJESNIK NAKLADA WEITNAUER, ZAGREB ZAGREBAČKA PIVOVARA

kadrova na pojedinim područjima djelovanja. Proces bi trebao biti finaliziran 2015. Tako će u narednim tjednima biti zapošljavani vodeći kadrovi na pozicijama u sklopu emitivnog i receptivnog poslovanja, retaila te korporativnih putovanja. Riječ je o vodećim upravljačkim pozicijama, kao i usko specijaliziranim pozicijama na razini svakodnevnog operativnog poslovanja. Ban tours je iz male obiteljske tvrtke prerasla u srednje veliku, moderno organiziranu kompaniju s tendencijom permanentnog rasta.

Vila: Koji su korijeni Vaše obitelji?

Marković: Ja sam rođen u Perušiću 1953 godine, pa premda od 19. godine živim u Zagrebu, veza sa Likom izuzetno je jaka, i to ne samo emocionalno, u nekoj

nostalgičnoj dimenziji sjećanja na djetinjstvo i mladost, nego se ta veza njeguje čestim posjetama Lici, rodbini i prijateljima.

Vila: Koliko ste društveno aktivni?

Marković: Pomažem u akcijama obnove crkve u Perušiću, svojoj obitelji s kojom živim u Zagrebu, godinama opskrbljujem mesom, kiselim kupusom, krumpirom, povrćem, gljivama, sirom, basom iz Like, duboko sam svjestan da je kvaliteta tih proizvoda izvanredna, a odnos vrijednosti za novac više nego povoljan.

Vila: To je lijepo čuti, jeste li poslovno vezani za Liku?

Marković: Iako se privatnim biznisom bavim od 1994, i svojoj poslovne aktivnosti vežem iskjučivo za turizam, do sada nis-

am investirao u Liku. Naime u 20 godina razvio sam turističku agenciju, respektabilnog ugleda i veličine, jednu od vodećih u Hrvatskoj, s godišnjim prihodom od 80 mil. Kuna i 40 zaposlenih. Uložio sam i u nautičku flotu 40 mil kuna.

Vila: To su impresivne brojke i tim više šteta što nemate poslovni kontakt sa Likom

Marković: Često sam se bavio mišlju o izgradnji agroturističkog objekta u Lici, projektu na kojem bi se zajednički udružilo više poslovnih subjekata.

Vila: Što to točno znači?

Marković: Suvremeni čovjek više nego ikada osjeća potrebu za boravkom u prirodi i ponovnim uspostavljanjem veza s njom. Preljepi lički krajolik idealno je mjesto za izgradnju agroturističkog objekta koji bi uključivao centralni objekt – moderni hotel s kompletnim hotelskim servisom, kompleks finskih, turskih sauna i wellnesa, bungalove za 2 do 10 osoba, farmu ovaca, dječju farmu životinja za edukativne svrhe, sportske terene, preradu gljiva, farmu konja. Objekt bi svoje usluge nudio cijele godine za tjedne, kratke i vikend odmora, obiteljima ali grupama različitih starosnih kategorija. Za pretpostaviti je da bi uz dobru marketinšku kampanju objekt bio zanimljiv i turistima iz inozemstva koji ne žele upoznati samo morsku Hrvatsku ili su na putu za obalu. Osim sadržaja samog objekta moguće su pješačke i biciklističke ture, izleti na Plit-

NAŠI PRODUKTI

KORPORATIVNA PUTOVANJA MICE	Suradnja s najboljim tvrtkama u Hrvatskoj, kompletna organizacija poslovnih putovanja, posjeta sajmovima organizacija MICE (sastanaka, insentiva, kongresa, događanja) organizacija team buildinga, osobito na vlastitim jedrilicama
SPORTSKA PUTOVANJA	Službeni agent GNK Dinamo, Hrvatskog nogometnog saveza, Hrvatske rukometne reprezentacije i organizator sportskih putovanja vezanih za najznačajnije sportske događaje
YACHT CHARTER KRSTARENJE	Ponosni vlasnici 21Dufour jedrilica (s intencijom skorog povećanja flote), top quality charter jedrilica, sa i bez skipera, ekskluzivni partner / organizator krstarenja po Jadranu za poznatog francuskog tour operatora Club Med krstarenja po Jadranu i šire na luksuznim brodovima u managementu Ban tursa (La Perla, Fortuna)

vice, Gacku, Krbavu, Velebit itd.

Vila: Vi govorite kao da je projekt gotov, imate li neke planove?

Marković: Objekt bi također bio zanimljiv učeničkim i studentskim grupama, firmama i kompanijama za team building programe uz mogućnost organiziranja radionica različitog profila i aktivnog odmora. Posebice edukativno i za izgradnju samosvijesti i samopouzdanja mladih bili bi programi u koje bi bili uključeni briga i skrb za životinje (hranjenje, čišćenje nastambi itd), lakši poljoprivredni radovi, mini survival programi, prakticiranje duhovnih tehnika.

Vila: Imate li neke konkretne planove?

Marković: Nužna je suradnja s Ministarstvom prosvjete i sporta, udrugama, sportskim društvima i pojedincima – nosiocima projekata bila bi nužna i dopri-

nosila bi kvaliteti programa. U gastro ponudi objekt bi zastupao moderne gastro trendove s naglaskom na lokalna obilježja i modificiranu narodnu kuhinju. Također bi bio izgrađen u skladu s okolišom, zastupajući tradicionalne građevne materijale kamen i drvo. Izgradnjom objekta zaposlilo bi se lokalno stanovništvo ali i nastojali potaknuti majstori tradicionalnih zanata za prijenos znanja za zainteresirane grupe (domaće i inozemne goste). Projekt bi također okupio i druge zainteresirane subjekte za zajedničko ulaganje i kooperaciju (farma konja, manufaktura suvenira, proizvodnja i prerada gljiva, proizvodnja i prerada ljekovitog bilja, gastro suvenira). Objekt pretpostavlja zahtjevnog gosta, koji dobro želi upoznati kraj u kojem se nalazi, podjednako brine za fizički i duhovni probitak, visoko je ekološki osviješten. Za takvu ponudu nužno je razviti programe koji bi potaknuli kreativnu energiju domaćih ljudi

i stručnjaka koji bi bili visoko motivirani u ostvarenju postavljenih ciljeva i standarda.

Vila: To je skoro kao popis lijepih želja za našu Liku. Što je konkretno moguće napraviti?

Marković: Mislim da Lika ima puno potencijala u turističkom smislu, ali da trenutna lokalna ponuda ne zadovoljava, nije dobro osmišljena i nedostaje još puno toga. Bilo bi dobro, mislim, osnovati neko tijelo (svojevrsan trust mozgova) ili DMC koji bi na temelju raspoloživih resursa donosilo prijedloge, prezentirao ih odgovornim ljudima županije i onda donosilo neku strategiju razvoja, da se definira koje su to mogućnosti koje se mogu najbolje iskoristiti i koje podržavaju održivi razvoj, kako brendirati Liku, koje specifične oblike turizma njegovati, kako privući sredstva EU i druge ulagače.

Vila: Lika je lijepa, na izuzetnom

Vila: Kako tu lijepu sliku Like ostvariti?

Marković: Trebamo se sjesti, razgovarati, predlagati, razmišljati, realizirati ... i krenuti korak po korak na putu prema "kući".

Za vilu piše: prof.dr.sc. Milan Vrkljan

BAN TOURS

Kaptol 11, Zagreb
 Telefoni: +385 (0)1 48 14 808
 Fax: +385 (0)1 48 14 677
 bantours@bantours.hr

POSLOVNICA ZRINJEVAC

Trg Nikole Šubića Zrinskog 1
 10000 Zagreb
 Tel: +385 (0)1 48 81 800
 Fax: +385 (0)1 60 57 480
 poslovnic@bantours.hr

POSLOVNICA RIJEKA

Trg 128. brigade HV 8
 51000 Rijeka
 Tel: +385 (0)51 212 900
 Fax: +385 (0)51 215 578
 rijeka@bantours.hr

Charter baza ROGOZNICA

Marina Frapa, Soline bb
 Tel: +385 (0)22 642 156
 Fax: +385 (0)22 557 890
 yachting@bantours.hr

www.bantours.hr

položaju u RH. Ipak je činjenica da Vi kao poduzetnik rodom iz Like, barem za sada, imate savjete i prijedloge ali ne i konkretne gospodarske aktivnosti prema Lici.

Marković: Potpuno sam siguran da se možemo vratiti u vremena kada je u Lici bilo na stotine tisuća ovaca, krava jer htjeli ili ne mi smo stočarski kraj u čistom okruženju ne zagađenom tvornicama, dakle idealnom za ekološku proizvodnju. No da bi

isto ostvarili treba nam prihvatljivo lokalno okruženje, potpora države, razrađene studije, edukacija i kadrovi koncepcija mali obiteljskih gospodarstava povezanih u zadruge (primjer Francuske) su garancija prosperiteta i uspjeha. Lika još nije na izdisaju ali ako ozbiljno ne pristupimo reanimaciji gospodarstva ako ne shvatimo ozbiljnost trenutka u kojem živimo budućnost je jako upitna za svakog stanovnika Like.

Posebne ponude

Škola ronjenja u Karlobagu

- Naučite roniti i upoznajte tajanstvene ljepote ispod površine mora!
- Hotel Velinac u Karlobagu već treću godinu organizira školu ronjenja za početnike i napredne skupine.
- Skupine do 10 - 20 polaznika organizirano se uključuju u tajne ronjenja i ljepote podvelebitskog podmorja.
- U 2013 godini prva skupina polaznika počeo je sa tečajem u ožujku i sve do listopada organiziran je tečaj.
- Za Vas organiziramo škole ronjenja nekoliko puta godišnje pod profesionalnim vodstvom certificiranih učitelja ronjenja.
- Osim edukacije, paket uključuje smještaj u hotelu s punim pansionom.

Više informacija i fotografija:
<http://www.cromsic.hr/summerschool/>

Pitanja i rezervacije:
<http://www.info@hotelvelinac.com>

CroMSiC
Croatian Medical Scientists' International Committee

Kabel servis

poduzeće za izgradnju, trgovinu i usluge d.o.o.

T. +385 1 369 60 81
F. +385 1 369 60 82
M. +385 98 454 945
E. kabel-servis@zg.t-com.hr

Spomen posjet Pragu i Beču

Udruga Ličana Vila Velebita - Zagreb organizirala je od 30. svibnja do 1. lipnja 2014. godine spomen posjet Pragu (obilazak grobnice baruna Filipovića) i Beču (obilazak grobnica generala Sarkotića i generala Borojevića). Organizacija puta povjerena je turističkoj tvrtki **BANTOURS** iz Zagreba.

Krenulo se autobusom s parkirališta Gradskog poglavarstva 30. svibnja (petak) u 6.00 sati.

Maglovito jutro sa slabom kišicom nije pokvarilo dobro raspoloženje putnika u autobusu. Vožnja kroz Sloveniju i Austriju tekla je ugodno uz zaustavljanje na kavici, a oko 12.00 sati valjalo je i prezalogajiti, jer put do Praga i nije tako kratak. Natkriveno stajalište na autoputu omogućilo je da sva raskoš jela iz vlastite torbe dođe do punog izražaja. Krenulo se s aperitivima: ličkom šljivovicom, dalmatinskom lozom, hercegovačkom travaricom, velebitskom travaricom, a poslije slasnog odojka s mladim lukom zalilo se velebitskim pivom

iz Pazarišta i čašicom dobrog vina različitih donatora. Bila je to dobra prilika da se svi malo bolje upoznaju i podruže.

Put do Praga protekao je uz priče, šalu i smijeh.

Dolazak u Prag u kasnopopodnev-
nim satima i susret s gradom bio

je dojmljiv. Velebna metropola sa štihom slavenske duše ostavlja bez daha. Smještaj u hotelu Slavija bio je brz, jer je grad zvao na večernju šetnju njegovim najužim centrom, Vavlavskim Namestim, no trebalo je prije toga i promijeniti valutu (Češka ima euro, a mi još uvijek svoju kunu). Ugodna šetnja strogim cen-

Čišćenje zapuštenog i mahovinom zaraslog posljednjeg počivališta baruna Filipovića na groblju u Pragu

trom završila je večerom u češkom nacionalnom restoranu s domaćim jelima i češkim pivom.

Ranije se krenulo na počinak, jer je drugi dan, sadržajno bogat, iziskivao dobar odmor.

Subotnje jutro osvanulo je sunčano i vedro. Poslije doručka krenuo je naš program čiji je i osnovni zadatak ovog putovanja u Prag, posjet grobu hrvatskog plemića i austrijskog generala, jednom od najvećih hrvatskih vojskovođa Josipu barunu Filipoviću. Rođen je 28. travnja 1819.g. u Gospiću i potječe iz ličke plemićke obitelji Filipović. Kao general pukovnik austrijske vojske 1882.g. imeno-

Predsjednik Udruge Nikola Kostelac, Katarina Kolaković i Boris Benazić iz ureda Veleposlanstva RH u Pragu polažu vijenac barunu Filipoviću

U opuštenoj vožnji Vltavom u Pragu

van je vojnim zapovjednikom Češke sa sjedištem u Pragu, gdje je umro 6. kolovoza. 1889.g. i pokopan na groblju Olšany. Dugo vremena nije bilo poznato gdje se nalazi Filipovićev grob. Tek 2012.g. udruga Hrvatsko-češko društvo iz Zagreba pronašla je njegov grob i pokrenula akciju za obnovu istog. Prije putovanja obavijestili smo hrvatsko veleposlanstvo u Pragu o našem posjetu grobu i našoj želji da nam se Ines Troha Brdar, izvanredna i opunomoćena veleposlanica Republike Hrvatske u Pragu pridruži. Veleposlanstvo se odazvalo pozivu i na ulazu u groblje čekao nas je gospodin Boris Benazić,

koji nam se pridružio pri polaganju vijenca i paljenju svijeća na grobu baruna Filipovića. Dolaskom na groblje i grob, iznenadila nas je zapuštenost ne samo groba, nego i cijelog groblja Olšany. Članovi Udruge Vila Velebita instiktivno su krenuli u akciju čišćenja groba i za desetak minuta na njega se mogao položiti vijenac i zapaliti svijeća. Predsjednik Udruge gospodin Nikola Kostelac u nekoliko riječi osvrnuo se na značaj i veličinu general pukovnika Josipa Filipovića. Gospodin Boris Benazić zahvalio se na pozivu i pohvalio akciju Udruge i ukratko nas obavijestio o radu Ve-

leposlanstva RH u Češkoj. U znak pažnje poklonjen mu je odljev biste znanstvenika svjetskog glasa rođenog u Lici, Nikole Tesle.

Ostatak dana proveden je u šetnji i razgledavanju znamenitosti Praga. Naša voditeljica gospođa Gabrijela Golub uz pomoć svoje češke kolegice Katarine prošetala nas je najužim dijelom Praga u okviru vremenskih i hodačkih mogućnosti članova Udruge.

Namesti Republika, Praška Brana, Karlovo sveučilište, Havelska tržnica, Narodna ulica, Narodno divadlo, Hradčany, Kraljevska palača, Katedrala sv. Vite, Zlatna ulica, Crkva sv. Nikole, Karlov most, Starogradski trg, Vjećnica s astronomskim satom, Crkva sv. Nikole, Vaclavski trg, znamenitosti su koje su članovi Udruge od zavidnih pet kilometara hodanja u nekoliko sati slušanja i koju stanku za odmor uspjeli savladati.

Slijedio je odmor za ručak po vlastitom izboru, prije vožnje Vltavom.

Grad gledan s palube broda ima drugu dimenziju raznolikosti, raskošne građevine zrcale se u plavetnilu rijeke, a mostovi se nižu, jedan ljepši od drugog. Promet Vltavom je veoma gust i dobro reguliran sistemom us-

tava. Upravo zbog gustoće prometa naša vožnja trajala je malo više od sat vremena, ali dovoljno da osjetimo užitak pogleda na grad uz kavu i kolač koji nam je ponuđen na brodu.

Dan izuzetno sadržajno bogat bližio se kraju, a na kraju nas je čekala večera u nacionalnom restoranu s dobrim jelom i pivom. Za ljubitelje nogometa posjet restoranu gdje je osnovan nogometni klub Hajduk, a za čiju obljetnicu je postavljena spomen ploča u organizaciji hrvatskog veleposlanstva u Pragu i nogometnog kluba Hajduk iz Splita bio je posebno dojmljiv.

U nedjelju ujutro poslije doručka krenulo se put Beča, koji je na pola puta do Zagreba.

Stigli smo pred crkvu sv. Stjepana u vrijeme nakon završetka mise.

Ljudi su izlazili svečano obučeni, mnogi od njih u narodnim nošnjama, što je dio njihove tradicije, a redovi kočija s konjima vraćali su nas u prošlo stoljeće, doba Austro-Ugarske. Beč je sjajio otmjenošću, koja se osjećala na svakom koraku.

Slijedio je pravi bečki ručak s bečkom šniclom i štrudlom od jabuka.

Put u Beč nije bio samo turistički, glavni cilj bio je posjet grobovima hrvatskih vojnih velikana Stjepanu barunu Sarkotiću i feldmaršalu Svetozaru Borojeviću, čije je zadnje počivalište na centranom groblju u Beču. Kao što smo obavijestili veleposlanstvo u Pragu, isto tako smo obavijestili gospodina Gordana Bakotu, izvanrednog i opunomoćenog veleposlanika RH u Beču da nam se pridruži kod polaganja vijenaca. Gospodin Bakota, koji zbog svojih diplomatskih dužnosti nije mogao nazočiti polaganju vijenaca delegirao je svog ministra savjetnika gospodina Branimira Lončara.

Polaganje vijenaca na grob baruna Sarkotića na centr. groblju u Beču

Branimir Lončar, Katarina Kolaković i Nikola Kostelac na grobu Feldmaršala Borojevića

1920.g.) feldmaršal Oružanih snaga Austro-Ugarske. Svetozar Borojević von Bojna se za vrijeme Prvog svjetskog rata istaknuo nizom uspjeha u obrambenom ratovanju. Zbog toga je dobio čin feldmaršala, čime je postao prvi i jedini nositelj tog čina u Austro-Ugarskoj koji nije bio njemačkog podrijetla.

Na njegov grob je također položen vijenac, zapaljena svijeća i odana počast riječima sjećanja na njegov lik vojskovođe.

Poslije službenog dijela ostalo se u ugodnom razgovoru s gospodinom

Zajednička fotografija na centralnom groblju u Beču

Za razliku od groblja Olšany, centralno bečko groblje uređeno je i održavano.

Stjepan barun Sarkotić (Sinac kod Otočca 4. listopada 1858.g. - Beč, 16. listopada 1939.g.) bio je hrvatski general Austro-ugarske vojske, posljednji zemaljski poglavar Bosne i Hercegovine, vojni upravitelj Dalmacije i Crne Gore. Ovu visoku dužnost preuzeo je 22. prosinca 1914.g. naslijedivši svog prethodnika podmaršala Oskara Potioreka. Tu dužnost obnašao je gotovo pune četiri godine, boreći se za interese Hrvata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, sve do 3. stu-

denog kada je upravu tom zemljom predao Glavnom odboru Narodnoga vijeća SHS za Bosnu i Hercegovinu.

Njegov grob je u kripti centralnog groblja, gdje su članovi Udruge položili vjenac, zapalili svijeću, uz osvrt predsjednika Udruge na značaj ovog vojnog velikana u hrvatskoj povijesti. Uz molitvu odali smo mu dužno poštovanje.

Na istom groblju u arkadama sahranjen je i

Svetozar Borojević von Bojna (Umetić kod Kostajnice 13. prosinca 1856.g. – Klagenfurt, 23. svibnja

Lončarom sa željom da posjet grobovima bude obaveza i tradicija.

Slijedila je vožnja Bečom i razgledavanje znamenitosti iz autobusa.

Put Zagreba krenuli smo u kasnim popodnevni satima, ispunjene duše i srca, ponosni da smo učinili mnogo da se otrgne od zaborava sjećanje na velike i značajne vojne ličnosti naše povijesti.

Za vilu piše: Katarina Kolaković

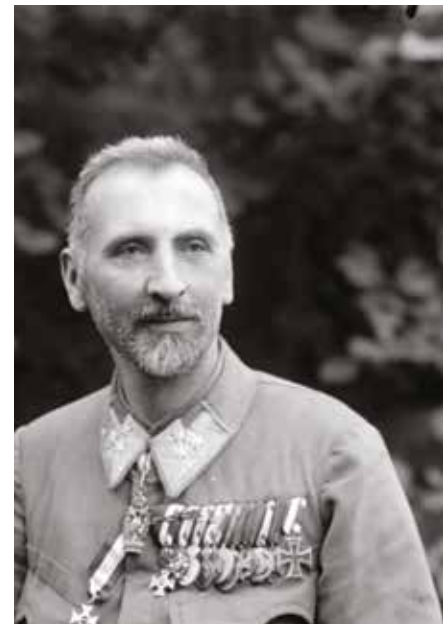
100-ta obljetnica 1. svjetskog rata **Bitka za Vihru**

Otočaćka 79. pješačka pukovnija bana Jelačića u borbama za brdo Vihra kod Višegrada
(25. studeni – 02. prosinca 1914.)

Danas se s posebnom sjetom sjećamo zaboravljenih žrtava Prvoga svjetskog rata. Kad je počeo prije stotinu godina, nitko nje posumnjao da će to biti sučeljavanje biblijskih dimenzija. Dogodit će se strašna razaranja neprimjerenih u povijesti čovječanstva. U duši civilizacije ostavio je dubok ožiljak. To je i razumljivo. Deseci milijuna mrtvih i ozlijeđenih, ali nije riješio pitanje trajnog mira kao moralnog opravdanja za milijardu suza, tuge i velike patnje. No, dogodilo se upravo suprotno. Jedva dva desetljeća kasnije zemlja će opet upijati svježju krv nevinih ljudi. Često se čini da je prvi svjetski rat bio samo uvertira u apokaliptični drugi. Zato se čitav svijet sa istinskim štovanjem poklanja žrtvama velikog rata, a mi Ličani želimo odati poštu našim precima koji su u njemu sudjelovali prije 100 godina. Iako su brojni pali u tim bitkama, nigdje im nema podignutog značajnijeg obilježja. Danas rijeke na nekadašnjim bojišnicama teku mirno, bez krvi ratnika

od koje se nekad crvenjele, noseći je s rastopljenim planinskim snjegovima prema morima u koje utječu. Ali brojni „gradovi mrtvih“ i ostaci vojnih građevina iz toga vremena podsjećaju nas na to tragično vrijeme i veliku žrtvu naših ratnika koju u ime budućih generacija ne smijemo nikada zaboraviti. Trebamo težiti da ova ratna i povijesna epizoda postane dio našega povijesnog sjećanja. Svaki onaj koji posumnja u jedinstvo, mir i slogu u Europi mora posjetiti brojna vojna groblja od Verduna do Galicije. Nigdje se bolje i vjernije neće osjetiti potreba za svijesti čovječanstva za mirom i tolerancijom, osobito danas kada posjedujemo daleko snažniju „industriju umiranja“ nego što je bila prije sto godina. U naredne četiri godine, narodi cijelog svijeta s pijetetom prema poginulima obilaziti će bojišnice da bi se poklonili ljudskoj žrtvi i evocirali uspomene na ovu veliku tragediju.

Pokreti snaga na bojištu

Brigadir (Oberst) Franz Schöbl, zapovjednik „Jelačićevaca“ u bitci za Vihru.

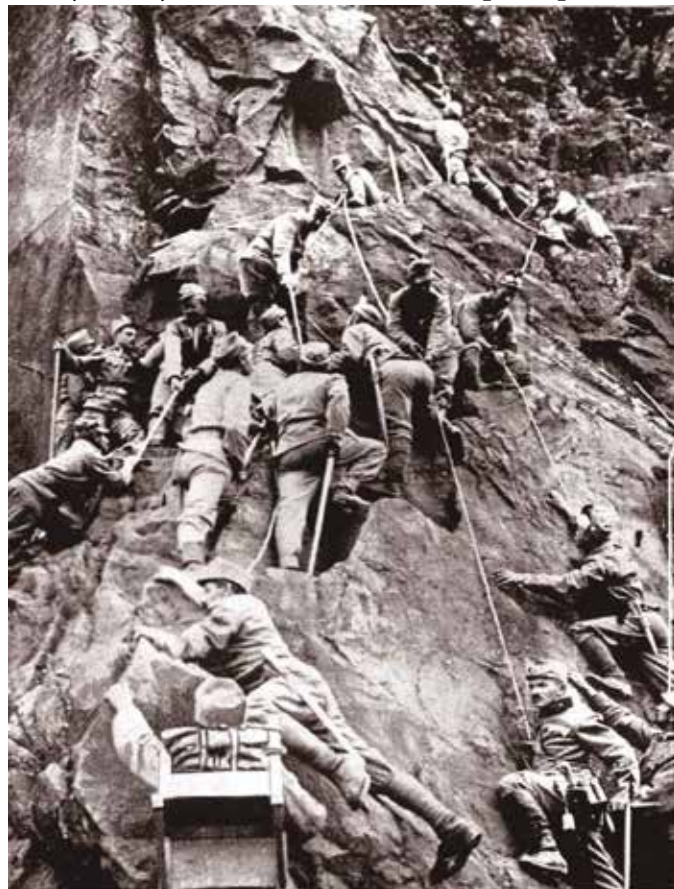
U ovom prilogu ćemo obraditi jednu od najkrvavijih bitaka u kojima su naši Ličani sudjelovali u pohodima na Srbiju iz 1914. godine i u kojoj su pronijeli čast oružja svojih predaka nekadašnjih vojnih graničara koji su stol-

ječima branili Europu od Turaka. Nakon krvavih borbi na srednjem toku rijeke Drine u kolovozu i rujnu 1914. prebačeni su u borbe na planini Romaniji kako bi protjerali Srbe i Crnogorce iz Južistočne Bosne. Zajedno s ostalim snagama uspijevaju izvojevati pobjedu i krenuti prema Drini kako bi s ostalim snagama krenuli prema Užicama. Treba napomenuti da je u ovim operacijama naša 79. lička pješačka pukovnija, poznatija kao „Jelačićevci“, zbog nedostatka snaga bila razdvojena na dva pravca. Dvije bojne – 3. i 4. - vodit će borbe u okolici Beograda, a dvije – 1. i 2. - pod zapovjedništvom iskusnog i prekaljenog zapovjednika pukovnije brigadira Franza Schöbla u isto će vrijeme kao taktička grupa voditi krvave bojeve u okolici povijesnog bosanskog gradića Višegrada. Ove snage su nakon bitke na Romaniji u sastavu 17. brdske brigade pod zapovjedništvom brigadira Karpellusa, koja čini sastavni dio Gruppe FML Šnjarić (Drinasicherung) Tu će opet morati intervenirati kako bi izbacili Srbe i Crnogorce iz osvojenih područja. Jedna od tih obrambenih točaka je i vrlo važno brdo Vihra (tt 1101).

Tijekom bojnih djelovanja I. bojna prešla je Drinu kod Višegrada 21. studenog i bazirala se kod sela Jarče. Idućeg dana u Jarče dolazi i II. bojna. Potom zajedno kreću u napad. Počelo je „pipkanje“ u vidu nasilnih izviđanja kako bi se ispitao protivnički razmještaj i jačina snaga. Teren je izuzetno težak za izvođenje napadnih djelovanja – svugdje visoka brda i strmi klanci sa vrlo oskudnim komunikacijama. Vojnici su bili iscrpljeni od dugotrajnih hodnji do bojišnice i neprestanih borbi. Neprijatelj je stalno bojno djelovao s dominantnih položaja, što će značajno utjecati na gubitke i moral napadača. Međutim, situacija je zahtijevala brzo i odlučno djelovanje kako bi se oslobodile snage za provedbu težišnih zadaća koje su se u to vrijeme vodile na čitavom frontu, a to je konačan poraz srpske vojne sile i prodor Šnjarićevih snaga prema Užicu.

Dana 24. studenog odlučeno je da se ipak krene u vrlo tešku i složenu misiju. U svitanje snage 79. pukovnije nalazile su se u spremnom stanju na polaznim položajima. Prva bojna pod zapovjedništvom bojnika Kuchte nalazila se nešto udaljenije prema lijevom krilu i bez spoja sa susjedima. Za-

daća je osvojiti dominantne točke na pristupu

Pokreti vojske u planinama

prema vrhu Vihra. Najprije su napadnuti neprijateljski položaji na brdu Temele (852 mnm) i područje zapadno od njega. Napadne aktivnosti nisu urodile očekivanim uspjehom. Zbog toga provode se dodatne pripreme, da bi 25. studenog u 6,30 sati u jutro počeo glavni napad. Pravac napada pod Schöblomim zapovjedništvom išao je preko područja Rudine - Jasen – i okolnih uzvisina. Lijevu skupinu vodio je satnik Perković koja je napadala uzvisinu Temele. Dok su se vojnici uspinjali prema protivniku na njih je otvorena snažna puščana paljba, zbog čega je napad prekinut. Radi nemogućnosti zaklona od protivničke paljbe i značajnih gubitaka panike i rasula. Zapovjednici pokušavaju spriječiti rasulo Perkovićevih snaga koje su doslovce izbačene iz uporabe. Zbog ovoga će i ostale snage također morati zastati.

Tijekom 26. studenog prije podne ubačene su u napad skupine bojnika Paunovića i Kuchte koje su u prethodnim borbama također pretrpjele veće gubitke. Te snage broje oko 60 vojnika. Ostale snage su u potpori i podupiru vatrom glavne pravce na-

pada. Međutim, uz sve napore napad je završio neuspješno. Tijekom popodneva Schöbl uspijeva reorganizirati svoje snage da bi idućeg dana - 27. studenog - krenuo s pripremama za novi napad, koristeći maglu za prikriivanje prilaza protivničkim položajima. Izabrani su najbolji borci kako bi akcija s uspjehom završila.

Prebacivanje artiljerije u brdima

Brigadir Schöbl zahtijeva od višeg zapovjedništva jaču potporu u artiljerijskoj pripremi. Neprijateljski položaji su dobro utvrđeni i ne postoji drugi način osim pješačkog napada i bliske borbe s bajunetima. Međutim, u međuvremenu pristižu podaci da je neprijatelj uspio prebaciti dio snaga na sjeverozapadne uzvisine od Vihre, što je ugrozilo austro-ugarske snage s leđa. Dio snaga mora se izdvojiti za blokadu tih snaga što bitno otežava pripreme za napadne aktivnosti. Početak napada na Vihru privremeno se odgađa jer ne pristižu u pomoć zatražene snage i artiljerijska potpora.

Schöbl uspijeva 1. prosinca dobiti obje bojne „Jelačićevaca“ za planirani napad i pola 19. Landssturm bojne kojom zapovijeda bojničkon Konz, te značajnu artiljerijsku potporu: 4 haubice i nešto brdskih topova manjeg kalibara. Na temelju stečenih iskustava iz prethodnih napada Schöbl je tijekom večeri postavio artiljeriju manjih kalibara pod zapovjedništvom satnika Mrakote pred vrh „Sattel“, neposredno ispod Vihre. Ti su položaji kvalitetno inženjerijski utvrđeni kako bi se spriječio pogubno djelovanje protivničkog pješačkog djelovanja. Haubice su ostale u blizini komunikacija.

Početak napada bio je planiran za 6 sati ujutro. Zbog guste magle, koja je isključila uporabu artiljerije, napad je odgođen za 8,00 sati. Bez obzira na vremenske poteškoće i mogućnost uporabe samo artiljerije koja se nalazila bliže Vihri, krenuli su u napad prvi valovi pješaštva uz potporu artiljerije manjeg kalibra za neposredna gađanja. Zbog magle haubice nisu mogle djelovati, što će bitno umanjiti šanse za uspjeh. Neprijatelj je iz okolnih šuma otvorio snažnu paljbu iz pješačkog naoružanja. Da bi je neutralizirao, Schöbl je zapovjedio svojim strojničkim skupinama snažan protuudar koji uspijeva neutralizirati i smanjiti neprijateljski učinak. Time je napredovanje pješaštva moglo početi ali i nadalje uz velike poteškoće. Zbog topničkog djelovanja dolazi do obrušavanja kamena, što je ugrozilo snage u napadu. I sam je Schöbl bio zatrpan i ozlijeđen od zasipavanja kamena. Kada su ga inženjeri uspjeli osloboditi nastavio je nadalje zapovijedati svojim postrojbama, bez obzira na pretrpljene ozljede. Uz krvave borbe napadači uskoro uspijevaju izbiti u podnožje grebena. Zbog djelomične zaleđenosti, obrušavanja kamena i velikih strmina onemogućen je veći pokret ljudstva.

Tada Schöbl ubacuje preko lijevog krila pričuvne snage koja se sastoje od dvije satnije, kako bi overladao dominantnim točkama iz kojih je neprijatelj još uvijek djelovao. Zbog siline austro-ugarskog napada Crnogorci se povlače prema šumi i pokušavaju manjim protuudarima povratiti izgubljene položaje. U tome ih sprječavaju pripadnici skupine satnika Kasumovića s tri satnije. Nakon pregrupiranja snaga izvršen je snažan napad, nakon kojega se 2. prosinca 1914. u 13,20 sati na Vihri zavijorila austro-ugarska zastava.

Povlačenje Srba nakon borbe

U međuvremenu je stigla zapovijed da Gruppe Šnjarić – u čijem su sastavu naši Jelačićevci“ - krene pravcem Višegrad - Priboj na Užice kako bi ojačala snage koje su već djelovale na tom pravcu. Stalno su se nalazili pod protivničkom paljbom Srba i Crnogoraca, osobito njihove Limske divizije, zbog čega je bitno umanjena operativna sposobnost da se brzo priključi snagama na prvoj crti. Zbog toga je general Šnjarić planirao na rijeci Lim prijeći u obranu, međutim, zbog protuudara Srpske vojske na Suvoboru, odnosno na širem području Arandelovca i Gornjeg Milanovca, morao se povući prema Bosni i zajedno sa snagama XV. korpusa krenuti prema mostobranu kod Šapca.

Ukupni gubici pukovnije u ovoj aktivnosti iznose 738 pripadnika, od čega je 75 poginulo (Verlustlisten IR 79). Međutim, ove podatke treba uzeti s velikim oprezom jer ne obuhvaćaju tragičnu sudbinu brojnih ranjenika koji će uslijed nastalog rasula snaga u povlačenju ostati bez potrebne sanitetske zaštite i zbrinjavanja. Značajan broj pojedinaca podleći će raznim infekcijama i zaraznim bolestima koje su u to vrijeme harale bojištem.

Ove borbe proslavile su „Jelačićevce“ i njihovog zapovjednika pukovnika Franza Schöbla, koji će zbog izvanrednog zapovijedanja i hrabrosti dobiti jedno od najviših vojnih odličja - Ritterkreuz des Militär-Maria Theresien-Ordens. Ovo je ujedno veliko priznanje svim vojnicima koji su sudjelovali u ovom boju.

Izvori:

ÖKA, K.u.K. Militär-Maria Theresien Ordenskapitel za brig. Schöbla;
 ÖKA, Verlustlisten IR 79,
 Österreich-Ungarns letzter Krieg, 1914-1918. Vol. 1, Das Kriegsjahr, 1914. Vom Kriegsausbruch bis zum Ausgang der Schlacht bei Limanowa-Lapanow, Bundesministerium für Heereswesen und vom Kriegsarchiv. Vienna: Verlag Militärwissenschaftlicher Mitteilungen, 1931.
 BARDOLF, Carl von, Der Militär-Maria Theresien-Orden: die Auszeichnungen im Weltkrieg 1914-1918 / Carl Freiherrn von Bardolf ; und mit Unterstützung des Heerenmuseums in Wien herausgegeben und... verfasst von Oskar von Hoffmann und Gustav von Hubka, Wien 1943.

Za vilu piše: Nikola Tominac

Umjesto nekog teksta, ovdje može biti **VAŠA REKLAMA!**

Zakupite oglasni prostor u časopisu koji u tiskanom izdanju ili internet formatu čitaju mnogi u Hrvatskoj i izvan nje!

Vaš oglas može se izraditi i u našem uredništvu

E-mail: urednistvo@vila-velebita.hr

Spomen obilježje Šimi i Anti Starčeviću i Franu Kurelcu u Gospiću

Završeni građevinski radovi

MOTIV I IDEJA; ZAŠTO I KAKO NAČINITI SPOMENIK

Kad je autor na poziv udruge „Vila Velebita“ iz Zagreba još prije desetak godina izradio volonterski projekt spomen parka u Karlobagu ispred crkve sv. Karla Boromejskog gdje je postavljena statua svećeniku Šimi Starčeviću, rad Ivana Golca iz Gospića koji je tamo pokopan nije ni sanjao da će izraditi ovaj projekt trojici velikana jezikoslovne baštine Hrvatske a posebno Ličke kulture.

Nakon proučavanja povijesti obitelji Starčevića te anketirajući običan puk u Lici pa i šire u Zagrebu, autor je osobno shvatio slijedeće:

Kada prosječno obrazovanog pa i više obrazovanog Hrvata dapače čak i Ličana zapitate tko je Šime Starčević ili Fran Kurelc vrlo vjerojatno neće znati odgovoriti ili će možda reći: “Da li on (Šime) ima veze sa Antom Starčevićem?“, jer za njega su čuli nakon 1991. g i uvođenja demokracije i više stranačja u Hrvatsku, ali i za nje-

ga neće znati da je bio ne samo političar nego i filozof i pjesnik i dramaturg tj književnik. Za Franu Kurelcu inače filologa, preporoditelja i u ondašnje vrijeme prvog člana JAZU, a sada HAZU (Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti) možda znaju samo neki studenti i profesori filozofskog fakulteta. To znači da najmanje 90% Hrvata a i Ličana ne poznaje tu trojicu, ako ne najvećih, a ono pravih velikana hrvatske kulturne jezikoslovne

baštine, a da su sva trojica rođeni Ličani to vrlo rijetki znaju. Liku i Ličane po vrlo šturoj obrascu Hrvati pa i drugi narodi doživljavaju kao jednu zaostalu pokrajinu i ljude zaostale ne samo po imovnom stanju i gospodarstvu nego i po kulturi, obrazovanju i znanju. Naravno da znanstvenici i obrazovani Ličani drugačije misle i poznaju mnogo toga, ali samo pojedinci!

Hrvatska regija Lika danas je zbog prirodnih resursa prepoznata u prvom redu kao turističko odredište, dok se njezinim kul-

turnim i povijesnim obilježjima posvećuje nedovoljno pozornosti i stavlja ih se na marginu svakodnevnih događaja. Kada se govori o kulturnim i znanstvenim aspektima toga kraja, prva su asocijacija, Ante Starčević, grad Senj te prva hrvatska tiskara. Obzirom na uznapredovale komunikacije i prirodne ljepote kojima ju je Bog obdario, Lika se prepoznaje po Plitvicama, Gackoj, Velebitu kao parku prirode i slično a znaju za Nikolu Teslu, ali da su se u srcu Like rodila tri velikana jezične kulture i tri borca za kulturu i svijest Hrvatske a time i za

slobodu Hrvatske, a koji mogu stati uz bok najvećim Europskim političarima, filozofima i jezikoslovcima, vrlo vrlo malo Hrvata zna, a Europljanine koji to znaju možemo nabrojiti na prste možda jedne ruke!

Predpostavljam da možda u Francuskoj povijesti i arhivima postoji više detalja o Šimi Starčeviću nego kod nas Hrvata.

Ovim spomen obilježjem autor (koji je i sam projeklom iz Like i to u radiusu 2-3 km od rodnog mjesta i Šime i Ante, i Nikole Tesle, odlučio je Hrvatima pa i

Europi osvježiti znanje, približiti i prikazati ta tri velikana kroz spomen obilježja i skulpturu koja objedinjuje svu trojicu.

U razgovorima sa uglednim ljudima grada Gospića došlo se do zaključka da je lokacija u Ličkom Novom neugledna i da spomenik treba postaviti u centru Gospića.

Na prijedlog gradonačelnika M. Kolića odabrana je lokacija u centru grada tj mali park na uglu ulice dr Franje Tuđmana i ul. 30. svibnja 1990. Zamisao je odlična jer je to spomen obilježje velikana Ličke i Hrvatske kulture a spomenik je na taj način uz pučko učilište i muzej Like, dakle uz kulturni centar Gospića. A sam park obzirom da nije imenovan mogao bi se prozvati „Park kulture“ i time postati urbana turistička destinacija.

Prvotno je autor kao lokaciju odabrao predgrađe Gospića, malo ali krasno pitoreksno selo Lički Novi tri km od centra Gospića a ispred same crkve sv Antuna Padovanskog iz više razloga:

prvi razlog je taj da je Šime u tom mjestu kao svećenik-župnik

NALOG ZA NACIONALNA PLAĆANJA			
PLATITELJ (naziv/ime i adresa): <small>Obr. HUB BA - NARODNE NOVINE (s.d.) - 40-9941 (20), 4034-14</small>	Hitno: ☐ Valuta plaćanja: _____ Iznoo: _____		Valuta i iznos: IBAN (račun) posilatoja ili primatelja: Model i poziv na broj platitelja: IBAN (račun) primatelja: Model i poziv na broj primatelja: Opis plaćanja: Donacija za spomenik "Šime i Ante Starčević i Fran Kurelac" u Gospiću Ocjena:
	IBAN ili broj računa platitelja: _____		
	Model: _____ Poziv na broj platitelja: _____		
	IBAN ili broj računa primatelja: HR7623600001501442990		
PRIMATELJ (naziv/ime i adresa): Udruga Ličana Vila Velebita Selska c. 20, Zagreb	Model: _____ Poziv na broj primatelja: _____		
	Šifra namjene: _____ Opis plaćanja: _____		
	Datum izvršenja: _____		
	Počet korisnika PU: _____ Potpis korisnika PU: _____		

Preuzimanje završenih građevinskih radova
 Župan Milan Kolić, autor Ante Paden, donateljica Marta Grgurić, član UO Vile
 Velebita Joso Milinković i voditelj gradilišta "GPV Građenje" Gospić gđa Dragica
 Krpan, ing.

napisao prvu Hrvatsku gramatiku na Hrvatskom štokavsko ikavskom nariječju i služio mise u toj crkvi.

drugi razlog; proučavajući povjest obitelji Starčević shvatio je da sigurno ne bi bilo čuvenog „oca Hrvatske domovine“ Ante starčevića da nije bilo njegova strica Šime a oba su rođena samo par km dalje u Velikom Žitniku kraj Gospića a nemaju tamo takovo obilježje.

Treći razlog je to da je Lički Novi neutralno mjesto u odnosu na svu trojicu, a praktično predgrađe glavnog grada Ličko Senjske županije Gospića sa starom crkvom Sv. Antuna Padovanskog pa se

može pridružiti i Fran Kurelac koji je rođen u Ličkom selu Bruvnu 50-ak km južno od Gospića i tamo nema pravog obilježja. Lički Novi je predgrađe Gospića a nekad je bilo glavno kotarsko mjesto tog dijela Like puno prije nego je postojao Gospić (to povjesničari znaju)

Ni sam Ante nema pravo i upečatljivo spomen obilježje u Lici a samo mjesto Veliki Žitnik kod njegove rodne kuće nije prikladno za takovi spomenik.

Umjetničko i arhitektonsko oblikovanje spomenika

Ako pogledamo nadnevke rođenja pa i smrti te trojice velikana vidi se da su oni na neki način su-

„Boj se Boga, čini pravo i nikog se ne plaši“

Šime Starčević

„Tko nije svoj taj je svačiji“

“Bog i Hrvati“

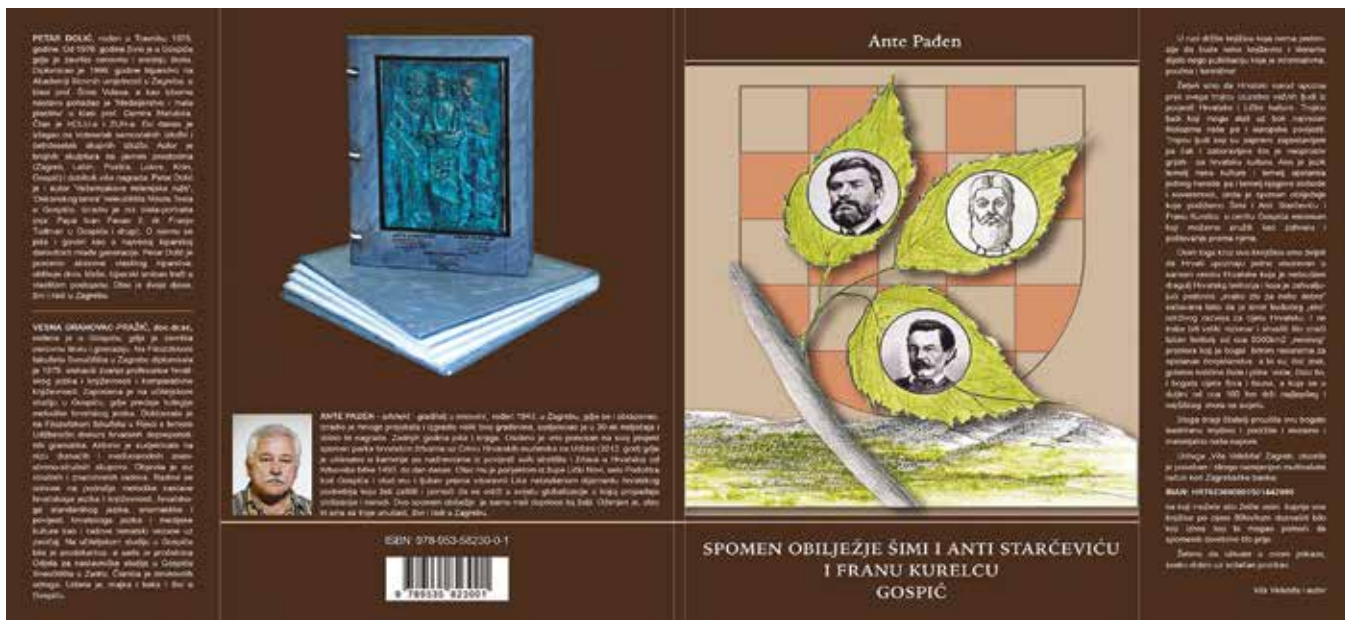
“Vjeru gubi samo onaj koji ju neima“

Ante Starčević

„Po jeziku narodi gospoduju, a kad im ga uzmu - sluguju“

Fran Kurelac

vremnici tj očita je kauzalna veza a i utjecaj jednog na drugog u toku njihovog stvaralačkog života. Ali prvi po rođenju i angažiranosti je bio svećenik Šime koji je imao ogromna utjecaj na svoga sinovca Antu pa vjerojatno i na Kurelca.

Spomenik je u osnovnoj likovnoj simbolici prikazan kao knjige. Sva trojica su bila životno vezana na knjigu. Knjige su kao metafora prikaz kulture i obrazovanja jednog naroda, a u Hrvata prve knjige nakon Gutemberga u Njemačkoj su tiskane baš u Ličkoj pokrajini tj u Senju a neki kažu i Kosinju.

Stoga je autor osmislio masivnu figuru sve trojice u prirodnoj veličini koju predvodi svećenik Šime a sva trojica stoje na imitaciji knjige a naslonjeni su na na naslovnicu druge uspravne knjige tj oni kao reljefna slika tvore naslovnicu te druge knjige. Na stražnjoj strani uspravne knjige su ispisane riječi iz tekstova, uvoda i biografija. sve trojice smještenih na tri horizontalna polja. (predlaže se da se ispiše na 3-4

jezika jer su sva trojica govorila nekoliko svjetskih jezika a i sve Slavske).

Same skulpture su osmislene na način da Ante drži Zastavu Hrvatske, Šime otvorenu knjigu a Fran zatvorenu prigrmljenu knjigu uz sebe. Sva trojica nisu odvojena nego spojena u jednu jedinstvenu skulpturu koju omata Hrvatska zastava i time simbolizira ujedinjenu Hrvatsku kulturu. Bitne karakteristike spomenika su simbolička kroz knjige ali i prepoznatljivi portreti.

Obzirom da postoje fotosi portreta Ante Starčevića i Frana Kurelca skulptoru neće biti problem prikaza njih dvojice. No portret Šime Starčevića ne postoji pa ga je autor sam pomoću svoje mašte osmislio da time olakša skulptoru.

U zrnčasto tj. grubo obrađene ploče kamena Sivca iz Velebita ili sličnog kamena su urezane sintagme-izreke sve trojice. Njihova je skulptura izdignuta za dvije stepenice radi monumentalnosti i osvijetljena ugrađenim podnim reflektorima. Sama skulptura je tj.

Model spomenika i informativna knjiga već je uz velik interes predstavljena u:

ZAGREBU

GOSPIĆU

KARLOBAGU

...”Kada me je 2012. godine autor ovog projekta zamolio da uz crkvu Sv. Ante Padovanskog u Ličkom Novom postavimo spomen obilježja Šimi Starčeviću, Anti Starčeviću i Franu Kurelcu, ne malo sam se iznenadio i zamislio. Shvatio sam da je ideja odlična i odlučio sam je kao biskup podržati, jer je svećenik Šime Starčević upravo u toj župi Sv Ante napisao, po narudžbi francuske vlasti u „Ilirskim provincijama“, prvu gramatiku hrvatskog jezika pisanu hrvatskim jezikom. Međutim, imajući u vidu važnost takvog obilježja za cijelu Liku, pomislio sam da bi bilo još bolje podignuti taj spomenik negdje u Gospiću jer su sva spomenuta trojica znamenite ličnosti za cijelu Liku pa zavrjeđuju mjesto u njezinom središtu. U tom smislu napisao sam autoru pismo podrške za projekt „Trolist ličke kulture“.

Promotrivši taj prijedlog, tadašnji gradonačelnik Milan Kolić predložio je izvrsno mjesto u glavnoj ulici dr. Franje Tuđmana, u krasnom malom parku uz Pučko učilište i Muzej Like, što sam mogao samo pozdraviti. I dalje sa zadovoljstvom podržavam taj projekt i molim se da se on što prije izgradi i otkrije na zadovoljstvo ličkog puka i cijele kulturne javnosti.

*Biskup Mile Bogović
U Gospiću 29. lipnja A.D. MMXIV*

plitki reljef tzv bareljef od livene bronce izrađena i prema crtežu autora iz projekta i na taj način predstavlja sliku naslovnice knjige i ugrađena u plitku nišu na betonskoj podlozi a optočena je kamenim okvirom-frizom.

Autor je razgovarao sa nekim umjetnicima o zamisli i skici. Na osnovi ponuda i razgovora autor je odabrao Petra Dolića vrhunskog mladog umjetnika koji je već radio likove pape Ivana Pavla i dr Franje Tuđmana, također u centru Gospića.

Prijedlog autora i investitora je da se u društvenom a i pastoralnom smislu spomen obilježje koristi polivalentno u razne svrhe, druženja i događaje, koji pomažu nacionalnoj kulturi a i vjerskoj kulturi osvješćivanju našeg Hrvatskog katoličkog puka. Mjesto je idealno za prikaz posjetiocima

u smislu turizma individualno ili grupno te edukaciju svih školskih naraštaja gdje bi im vodič mogao ukratko objasniti simboličku i značajnost tih trojice velikana Hrvatske i Ličke kulture.

Autor je napisao i knjigu o nas-tanku spomenika a kipar Petar Dolić je izradio model spomenika te je i model i knjiga predstavljena u Karlobagu, Gospiću i Zagrebu uz prisustvo mnogih građana.

Građevinski radovi su završeni a skulptura se već izrađuje u akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, no treba još dosta sredstava da se spomenik završi i otkrije 23. svinja 2015. na dan županije i rođendan Ante Starčevića.

Za vilu pripremio: Ante Pađen, autor

Još niste član Udruge Ličana

Vila Velebita !?

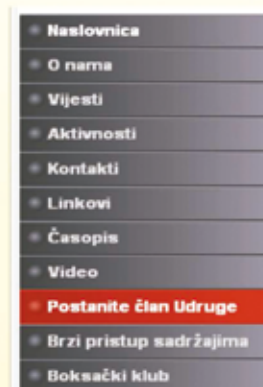
Što se čeka?

Posjetite našu stranicu:

www.vila-velebta.hr

Birajte:

“Postanite član Udruge”

Ispunite pristupnicu

Na Vaš E-mail dobit će te uplatnicu za jednogodišnju članarinu

i....

uživajte u članskim pogodnostima!!!

SPOMEN OBILJEŽJE ŠIMI I ANTI STARČEVIĆU I FRANU KURELCU GOSPIĆ

SPISAK DAROVATELJA U USLUGAMA I GOTOVINI DO 17.12.2014.

1. GRAD GOSPIĆ
2. LIČKO SENJSKA ŽUPANIJA
3. GEODETSKI URED MARIJAN VLAINIĆ, GOSPIĆ
4. PETAR DOLIĆ, akademski kipar, Zagreb
5. JOSIP MILINKOVIĆ – „ELKRO“, Zagreb
6. PRIVREDNA BANKA ZAGREB
7. HRVATSKA ČISTA STRANKA PRAVA
8. OPĆINA KARLOBAG
9. prof.dr.sc. MILAN VRKLJAN
10. ANTE PAĐEN
11. LUKA PAĐEN
12. IVA PAĐEN
13. BORISLAVA PAĐEN
14. BOŽIDAR MIKULČIĆ
15. JADRANKA ŠVAJHLER
16. MARKO PROJEKT – BUKARICE
17. FILIP ŽUPAN
18. DARKO I MARIJA BAČIĆ
19. DRAGUTIN BUNETA
20. JURICA PAVELIĆ
21. VILA VELEBITA BELIŠĆE
22. LJILJANA POTKONJAK
23. CIGLER d.o.o., ČAKOVEC
24. JAMNICA d.o.o., ZAGREB
25. TOMISLAV BALJA
26. ARBANAS IVKA
27. ZAVIČAJNI KLUB STAJNICA
28. JURAJ CENTNER
29. STANKA ZRNČEVIĆ
30. TOME ARBANAS
31. JOSIP ZDUNIĆ
32. ANTUN OKLOPČIĆ
33. ANTUN ASIĆ
34. IVAN ASIĆ
35. MARIO GERECI
36. MAJA ČUIĆ
37. VESNA SABLJAK
38. RENATA CVETIĆ
39. MARIJA CVETIĆ
40. JURE KARAKAŠ
41. TOMISLAV SLIJEPČEVIĆ

Zahvaljujemo svim srcem svim darovateljima bez obzira na veličinu dara, jer smo više od pola posla načinili. Nadamo se da će se naći još dobrih Ličana, Hrvata i ljudi dobre volje diljem lijepe naše, koji će nam pomoći da na dan županije i rođendan Ante Starčevića 23.svibnja 2015. svečano otkrijemo taj spomenik

UPRAVNI ODBOR UDRUGE LIČANA „VILA VELEBITA“ ZAGREB

7. Stajnička noć

Početak listopada i ove je godine bio u znaku tradicionalnog okupljanja Ličana – Stajničana i njihovih prijatelja. U ugodnom ambijentu hotela „Calypto“ u Lučkom i ove su se godine obnavljale uspomene i učvršćivala dugogodišnja poznanstva i prijateljstva. Uz taktove glazbe i pjesme u izvođenju sastava „Dobra vibra“ pustili su Stajničani i svoje glasove. Okrijepljeni proizvodima sirane „Runolist“ iz Otočca, pivovare „Ličanka“ iz Donjeg Pazarišta, OPG-a „Miščević“ – mini sirane Jospidol, te Jamnice i Koestlina mladi i oni malo manje mladi Ličani družili su se do dugo u noć. Posebno oduševljenje pokazali su gosti ovogodišnjeg okupljanja Stajničana: predsjednik „Vile Velebita“ iz Zagreba Nikola Kostelac sa suprugom, zatim predsjednik Z.K. Brinje Toni Rajković, te predsjednik Udruge ratnih vojnih invalida Domovinskog rata „Novi Zagreb“ Valentino Rajković. Iz daleke Kanade svojim dolaskom sve je iznenadio i počastio Tomica Perković – Štenta sa suprugom, koji je svaki trenutak pažljivo snimao za uspomenu. Uz svesrdnu pomoć općine Brinje i ova je noć Stajničana, postala noć za pamćenje, a sudeći po odazivu i dobroj zabavi pred nama je još mnogo, mnogo ovakvih druženja.

jeg okupljanja Stajničana: predsjednik „Vile Velebita“ iz Zagreba Nikola Kostelac sa suprugom, za-

tim predsjednik Z.K. Brinje Toni Rajković, te predsjednik Udruge ratnih vojnih invalida Domovinskog rata „Novi Zagreb“ Valentino Rajković.

Iz daleke Kanade svojim dolaskom sve je iznenadio i počastio Tomica Perković – Štenta sa suprugom, koji je svaki trenutak pažljivo snimao za uspomenu. Uz svesrdnu pomoć općine Brinje i ova je noć Stajničana, postala noć za pamćenje, a sudeći po odazivu i dobroj zabavi pred nama je još mnogo, mnogo ovakvih druženja.

Za vilu piše: Marica Bedross

XLIX. lički likovni anale

Izložba grafičarke dr. art. Valentine Šuljić

„Organički preplet linija“

Izložbom recentne umjetnosti 30. listopada 2014. otvoreno je ovogodišnje četrdeset deveto Lički likovni anale. Izložbu je otvorila zamjenica gradonačel-

vezani s Likom i ličkim krajem. Ovogodišnja umjetnica za Liku i lički kraj vezana je po nasljednoj crti s majčine strane (djevojačkog prezimena Orešković).

Prošćemo li stalnim postavom Muzeja otkrit ćemo grb, prijevod povelje te rodno stablo obitelji Orešković koji datiraju od 1761. godine. Poveljom carica Marija Terezija, u zahvalu kapetana Mathiasa Oreskovicha (Matija Orešković) odlikuje plemstvom, a kao posebnu zahvalu njegovim nasljednicima i djeci daje mogućnost da ostvare „nasljedno plemstvo“.

Počašćena sam pozivom za sudjelovanjem na ovogodišnji 49. lički likovni anale kao i predstavljanjem ličkoj javnosti djela iz ciklusa monotipija na staklu „Organički preplet linija“. Pri realizaciji djela primijenjena je relativno rijetko zastupljena tehnika monotipije, otisnuta na površinu specijalnog stakla. Monotipija je prema definiciji vrsta grafičke tehnike, a njezi-

Agavinim tragom, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

nika Grada Gospića gđa. Marta Grgurić, ravnateljica Muzeja Like Gospić Vesna Bunčić, prof., a o umjetnici je govorio autor predgovora gosp. Stanko Špoljarić, povjesničar umjetnosti. Ove godine povjerenstvo Muzeja Like Gospić odlučilo je predstaviti zagrebačku grafičarku ličkih korijena dr. art. Valentinu Šuljić. Lički likovni anale pozivnog je karaktera, zamišljeno kao godišnja izložba u kojoj se predstavljaju umjetnici koji su na neki način

Linije suptilne naznačnosti, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

Organički preplet linija, detalj, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

na osnovna karakteristika je da se njome može reproducirati samo jedan, neponovljiv otisak prethodno kreiranog predloška pomoću štamparske boje (mono=jedan, type=otisak). Upravo iz tog razloga mnogi negiraju monotipiju kao grafičku tehniku, jer ona ne omogućava umnažanje kao jednu od osnovnih osobina umjetničke grafike i grafike uopće. Postoji više načina primjene monotipije, a ona je u ovom slučaju realizirana isključivo grafičkim pristupom bez upisa rukom, kistom ili olovkom.

Tema linije, kao i njezina prob-

Putem imaginacije, detalj, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

Putem imaginacije, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

lematika, provlači se kroz cjelokupno dosadašnje stvaralaštvo, a oblikovanje linijom je usvojeni prepoznatljiv način vlastita grafičkog znakovlja. Ona je rezultat istraživanja, propitkivanja unutar grafičkog medija, u ovom slučaju monotipije i medija stakla. Liniju smatramo kao rijetko koji drugi pojam elementom univerzalnog značenja, obilježjem sveprisutnim u svim sferama života. Od prapovijesti se njezina uloga nije izmijenila već se samo nadograđuje; ona se razvija zajedno s društvom i novonastalim tehnološkim mogućnostima. Os-

tvarena linija u suprotnosti je s 'vidljivim', ona je 'misaona', vezana na stvaranje ideja i kreiranje pomoću uma. Naš se bitak vrlo često uspoređuje s linijom - ona ga dijeli na dva dijela: prvi dio 'misaoni', a drugi 'stvaran'. Linija je tvorevina, određena fizikalnim karakteristikama, širinom i duljinom, a u onom bitnom određena je tek jednom dimenzijom - misaonim tijekom. Odabrana linija zaštitni je znak, višeznačna poveznica sa

Stvaralačka nit, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

psihološkim pulsiranjem vlastite biti unutar odabranog okruženja, odnosno autorski pečat umjetnika. Iz jednodimenzionalnog opažaja linija, pokrenuta maštom, preoblikuje se u višedimenzionalni doživljaj. Linija se ujedno transformira u tkanu nit, te oblikuje željenu formu, povezuje se sa stvaraočom čineći međusobnu, snažnu, povezanost. Niti pritom ostvaruju slobodu i vlastiti smjer kretanja na grafičkoj podlozi. Prema idejnoj zamisli, to je linija realizirana, inspirirana prirodom pomoću „agavinih niti“ kojima se koriste i časne sestre benediktinke u Hvaru, njegujući tradici-

ju izrade agavine čipke. Priroda kao izvor inspiracija, oduvijek je

Uhvaćeni treptaj, monotipija na staklu, 100 X 50 cm, 2012.

Zamjenica gradonač. Gospića Marta Grgurić, ravnateljica Vesna Bunčić, umjenica Valentina Šuljić, autor predgov. Stanko Špoljarić

bila bliska umjetnicima. Kao zaljubljenika u prirodu uvijek me oduševljava, ona je moj poticaj za kreativno istraživanje. Agavine sam niti posebnom preradom izvadila iz listova agava koje rastu na kršu mog vrta na otoku Braču. Obrada lista agave iziskuje mukotrpan rad i strpljenje, a dobivena vlakna (niti) odlikuju se tanušnošću i čvrstoćom. Nit agave postala je tako osnovni organski element nastalih grafičkih matrica, usvajanjem drugih gradivnih elemenata, kreirana primjenom struktura, linija i mrlja koje posta-

ju vidljive u nemiru prepleta, te u oblikovnim nakupinama.

Iluzija unutar staklenih matrica potaknuta je linijom i mrljom, uključenim u lumino igre, čime se rastaču odnosno dematerijaliziraju grafičke refleksije. Izloženi artefakti realizirani su na staklenoj matrici. Trodimenzionalnost staklene matrice. postignuta je svjetlom, punom i transparentnom podlogom, efektom optičke iluzije, lumino igre, povezivanjem slike i prostora. Kolorističke forme i mrlje u reduciranom

Sa otvaranja izložbe

rasopredu na podlozi staklene matrice djeluju snažno, ali ipak dozvoljavaju dominaciju linije, a transparentnim formama izlazak u predočeni galerijski prostor (prostor promatrača). Transparentnim formama proširuje se prostor slike, on je sada galerijski prostor, prostor promatrača, ak-

utrašnjih, psihičkih i duhovnih doživljaja. Taj likovni element se definira kao mentalna slika ili predodžba, unutrašnje predočavanje stvarnog i imaginarnog.

Predstavljanjem recentnih radova na manifestaciji 49. lički likovni anale pokušala sam ostvariti ocrtnu pokretačku energiju i titranje vlas-

U svom stvaralaštvu kreirala sam brojne plakate, a posebno me veselila izrada plakata povodom humanitarnog koncerta za potporu izgradnje Crkve hrv. mučenika na Udbini, Gospičko-senjske biskupije 2003. godine održanog u Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski u Zagrebu.

Više o umjetnici saznajte na www.valentina-suljic.from.hr

Izložba je potpomognuta uz potporu Ministarstva kulture RH i Grada Gospića.

tivni sudionik slike.

Zašto tolika povezanost s linijom? Ariadna je pomogla Tezeju pronaći pravi put u labirintu punom zamršenih puteva, svoju snagu usmjerila je na liniju – klupko vune. Ona virtualno predočuje nadu, vjeru u pobjedu dobra nad zlim, asocira na pripadanje svijetu i ističe težnju za sveopćim povezivanjem. Poput Ariadne niti, linija me usmjeruje na pravi put. Svijet započinje linijom koja će trajati do njegovog kraja.

Dakle linija je otisak umjetnikovog fizičkog i mentalnog čina, ona ostavlja gestualne tragove un-

titih vibracija pretočenih u osobni izričaj. Umjetničko djelo stvoreno intelektom, glavom i rukom umjetnika jedinstveno je, neponovljivo u vremenu i prostoru, više se nikada ne vraća i od njega ostaje trag stvaranja.

Izložba je otvorena do 30. studenog 2014.

Ovu izložbu posvećujem pokojnom djedu Tomi, prabaki Roži i pradjedu Petru Oreškoviću.

*Za vilu piše:
dr. art. Valentina Šuljić, grafičarka*

Životopis

Valentina Šuljić rođena je 21. veljače 1976. u Zagrebu.

Nakon završene Škole za primijenjenu umjetnost i dizajn u Zagrebu 1995. godine upisuje Odjel grafike na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Za vrijeme studija boravila je u Republici Češkoj, u Brnu na Fakultety výtvarných umění, (VUT), u sklopu razmjene studenata. Godine 2000. radila je kao demonstratorica u Grafičkoj radionici na ALU kod prof. Nevenke Arbanas.

Diplomirala je 2001. godine u klasi prof. Frane Para. Iste godine pokreće Malu likovnu radionicu na otvorenom u Sutivanu na otoku Braču. Godine 2002. upisuje grupu pedagoških predmeta na Učiteljskoj akademiji u Zagrebu. U želji za daljnjim usavršavanjem 2003. godine upisuje poslijediplomske studije na Akademiji likovnih umjetnosti u Sarajevu, Grafički odjel (duboki tisak), kod mentora prof. Dževada Hoze i mentora prof. dr. Ibrahima Krzovića, gdje je i magistrirala u siječnju 2007. godine.

Od 2005. do 2007. radila je kao stručna suradnica Grafičkog odjela Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Poslijediplomski doktorski studij grafike pri Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu polazi od 2006. godine pod vodstvom mentora red. prof. Frane Para, mentorice red. prof. dr. sc. Vere Turković gdje i doktorira u lipnju 2014. godine.

Godine 2002. postaje članicom Hrvatskog društva likovnih umjetnika (HDLU), 2004. Udruge likovnih stvaralaca Zapešića (ULSZ), a od 2005. godine nastupa kao samostalna umjetnica pod okriljem Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika (HZSU). Svoj umjetnički izričaj predstavlja publici na mnogobrojnim samostalnim i skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu te u sklopu mnogih festivala.

U srijedu 12. studenog u herojskom Saborskom, jednom od najsnažnijih simbola Domovinskog rata i ratnih stradanja dostojanstveno je obilježena tužna obljetnica 23 godine od pada ovog mjesta u agresorske ruke. Obilježavanju su nazočili brojni predstavnici državnih i županijskim vlasti te predstavnici bro-

jnih gradova i općina, udruga proisteklih iz Domovinskog rata kao i mještani Saborskog. Komemoracija je započela molitvom odrješenja kod spomen obilježja poginulim braniteljima koju je predvodio Gospičko-senjski biskup mons. dr. Mile Bogović u koncelebraciji mjesnog župnika fra Šimuna Romića, ogulinskog župnika i dekana Roberta Zubovića, vojnog kapelana iz Karlovca preč. Andrije Markača i svećenika Ogulinskog dekana.

Nakon položenih vijenaca i svijeća Kata Sertić je pročitala imena 26 ubijenih branitelja i 25 civila, ukupno 51 žrtve. Načelnik općine Saborsko Marko Bičanić iznio je potresan podatak da je iz ovog malog mjesta u Drugom svjetskom ratu do sada popisano blizu 500 žrtava čime se nastavio tragični niz do zadnjeg Domovinskog rata. Molitvu odrješenja je predvodio biskup Bogović kao i kasniju misu u župnoj crkvi sv. Ivana Nepomuka. U svojoj propovijedi on je istaknuo: „Kao što one koji daruju krv gledamo s posebnim poštovanjem, one koji daju život gledamo s najvećom zahvalnošću. Darovati život za drugoga, svoj narod i državu, to

je nešto najplemenitije, i toga se trebamo stalno sjećati“, istaknuo je biskup Bogović te poručio da je darivanje uvijek simbol života a oduzimanje suprotno. U darivanju je spas a to je pokazao i papa Ivan Pavao II. koji ispred Crkve hrvatskih mučenika simbolički to svjedoči. Spas je u križu a ne u prvij i svim ostalim puškama. Živjeti će onaj narod koji je spreman žrtvovati se za drugoga a veliki su oni koji znaju praštati, zaključio je biskup svoju homiliju.

Vijence su položili u ime predsjednika Republike izaslanik brigadir Mirko Stošić, ministarstvo branitelja, karlovački župan Ivan Vučić sa zamjenicima Ivanom Banjavčićem i Josipom Šafarom te predsjednikom županijske skupštine Željkom Bokulićem, predstavnici Policijske uprave Karlovačke s načelnikom Tomislavom Kotićem i zamjenikom Ivicom Porubićem, gradonačelnik Karlovca Damir Jelić i zamjenica Marina Kolaković, gradonačelnik Ogulina Jure Turković, Slunja Jure Katić i načelnici Rakovice, Plaškog, Brinja i Saborskog.

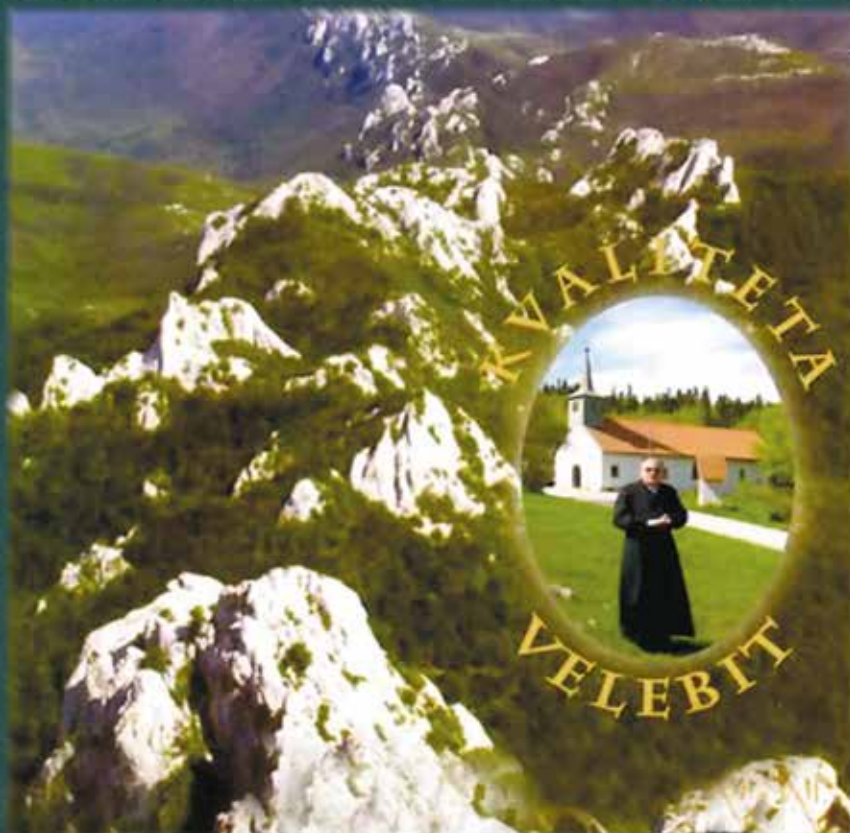
DEGENIJA - TRGOVINA d.o.o. Zagreb

Poduzeće za proizvodnju i trgovinu

Donosi
okus
VELEBITA
u
vaš dom

Selska cesta 20, Zagreb
Tel./fax: 01 3906 954

E-mail:
prodaja@degenija-trgovina.hr

Da se ne zaboravi

HOS-ovci u Vukovaru

zapovjednika Sajmišta. Stoga moram ponoviti iste riječi kojima sam započeo temu o HOS-u: „Ako branitelji Vukovara koji su bojevali na Sajmištu ili Bogdanovcima osjete da su premalo spominjani, kao autor se unaprijed ispričavam“.

Vukovarska bitka iznimno je osjetljiva tema, no iako ovo jest većinom priča o toj bitki, ona prije svega tematizira kratkotrajno postojanje Samostalne satnije HOS-a Vukovar. Pažnja je usmjerena na tu postrojbu zbog njezina doprinosa u borbi, zbog nevjerojatno visokih žr-

Dva nastavka u magazinu Vojna povijest o ulozi HOS-a u obrani Vukovara izazvala su brojne, uglavnom vrlo pozitivne reakcije. Prije opisa kraja njihove vukovarske priče, moram objasniti i ispraviti neke stvari. Svaki tekst, posebno onaj pisan s pomoću usmene predaje, zbog načina interpretacije podložan je pogreškama. Nekoliko sam sitnijih pogrešaka počinio, tako i jednu ozbiljnu. Nedovoljno sam točno opisao zapovjednu hijerarhiju obrane Bogdanovaca, stoga se ispričavam Ivanu Matkoviću – Lasti i Vinku Žaniću, zapovjednicima obrane sela. Nadalje, to što su HOS-ovci odigrali važnu ulogu, svejedno u Bogdanovcima ili na Sajmištu, nikako ne treba shvaćati kao tezu da su oni jedini iznijeli teret obrane. Štoviše, ni sami HOS-ovci ne žele prisvajati ono što im ne pripada, odnosno zanemariti ostale branitelje vukovarskog ratišta. Na adresu uredništva stigao je jedan prigovor da je zanemaren doprinos ostalih branitelja i

tava i svakako zbog činjenice da su naprosto izrezani iz medijskog prostora, baš kao što su zanemareni od državnih institucija posljednjih 20 godina. Od njih 58, u Vukovaru je izgubilo život 25 HOS-ovaca, šest ih je završilo u logoru (i pridružena dva člana). Od preživjelih, neki su kao teški ranjenici ostali trajni invalidi, dok su gotovo svi uglavnom više puta „lakše“ ranjavani, uglavnom gelerima ili snajperskim mecima. Svaka postrojba ima svoje značenje i ulogu u tijeku bitke za Vukovar, koja nije počela u rujnu i nije počela s HOS-om, ali je svakako od početka listopada poprimila jednu novu dimenziju. O vrijednosti HOS-a dovoljno govori i cijelo poglavlje koje im je posvetio Mile Dedaković – Jastreb u knjizi o bitki za Vukovar, a čije se mišljenje može sažeti u nekoliko riječi: „Za njih se, doslovce, može primijeniti ona da su došli tiho i ušli u legendu“. Mnogo konkretnije

o značaju HOS-a može posvjedočiti legendarni zapovjednik sa Sajmišta Nikica Burić – Samoborac, već samim time što je non-stop bio u različnim borbama, ali i u intervencijama radi drugih problema koji su opterećivali obranu Sajmišta.

Nedostatak ljudi za borbu, kao i ostale

nuspojave vezane uz angažman boraca na ovako teškoj bojišnici bili su osnovni problem obrane. Svi koji su branili Sajmište: Ose, Žuti, Plavi, Crni, Bojleri, Đakovčani, vojna policija, fragmentirane male jedinice poput policajaca iz Varaždina ili gardista iz 1. brigade, naravno i HOS-ovci, svi su oni plaćali veliku cijenu zbog pucanja linija i nedovoljne popunjenosti ljudstva spremnog za okršaje. Sajmište uistinu nije bilo poželjno odredište za borbu, stoga već i podatak da su HOS-ovci dragovoljno pristigli na Sajmište upravo kada su počinjale najteže bitke, dovoljno govori o njihovom značaju. Nikica Burić – Samoborac zapamtio ih je kao takve: „Ja sam njih prvo malo gledao, te HOS-ovce. Onak, došli su junački u napad!. Ma koji napad, mislim si, kaj ovi pričaju!?! Pa su otišli, napravili pičvavz i neprijatelju i sebi i vidjeli su kaj se ustvari tu događa. Gledam ih i vidim da su hrabri, posebno gledam ove mlade i mislim si: ‘Pa kud su ova djeca došla u vražju mater!?!’. I gledao sam ja njih, pucalo se na sve strane i bome im nije bilo svejedno. Ali, negdje u roku od nekih desetak dana, kada su shvatili kako tamo stvari stoje, ovi od njih koji su ostali mentalno jaki postali su mrtvi-hladni na ludnicu oko sebe.

Ništa ja od njih nisam bolji bio, samo kaj sam imao malo više znanja, obuke i autoriteta“. Cijeli listopad bio je težak, ali se linija ipak držala. Nažalost, do kobnoga 9. studenoga iz stroja su, jedan po jedan, ispadali značajni ratnici HOS-a. Darko Komerlin, Ivan Capan, Željko Soldo, Jure Mijatović, Alen Buhin, Mario Cigrovski, svi su bili iznimno teško ranjeni i napustili su 19. listopada konvojem Vukovar, može se reći u posljednji mogući tren. Ićo Krajinović, Rudolf Vuković – Senzen i Jean Michel Nicollier naknadno su teško ranjeni i smaknuti su na Ovčari, kao i drugi njihovi ranjeni suborci iz vukovarske bolnice. Poginulo je također mnogo HOS-ovaca u samim okršajima. U Bogdanovcima je prvo poginuo Anđelko Sakač – Niger, a uskoro pogibaju i vrlo važni borci HOS-a, prvi zapovjednik voda u Bogdanovcima, Zdravko Špalj – Papundek i Nikola Bogojević – Dugi Nidžo. Obojica su poginula prateći Milu Dedakovića – Jastreba u izvlačenju k Vinkovcima, dok se Šahim Botić – Dado uspio izvući, kao i ljudi Nikole Totha – Feniksa, odabrani za ovako važan zadatak. Na Sajmištu su, pak, i to u izravnim uličnim borbama, pogibali zapovjednici HOS-a: Ivan Brdar, Željko Delić – Švico i Robert Šilić, ali i važni borci: Dubravko Rusek, Mladen Armstrong

– Grof i Zdravko Bezuk. Nedostatak ljudi i streljiva nije više mogla nadoknaditi ni dobra taktika koja je vrlo uspješno funkcionirala tijekom listopada. Dotada se protivnika zavaravalo lažnim individualnim manevrom te prije opisanim „čišćenjima“, odnosno stalnim vraćanjem kuća u ničijoj zoni. „Gle, na 500 metara, nekad i kilometar dužine imaš 30 boraca. Kaj ti je to? Ništa! Imaš tu praznina i po 50 metara, i onda sam tamo znao bezveze pucati, da ovi steknu dojam da netko drži prostor. Ispališ dva-tri metka, otrčiš još 20-30 metara pa opet ispucaš par metaka. Stalno sam tako trčao gore-dolje. I te kuće koje smo stalno iznova osvajali... Možemo mi izgubiti kuću-dvije u prostoru, uostalom, kako da je braniš ako tenk puca po njoj ili sva gori? Ali to smo išli vraćati nakon što bi ih odbili baš zato da ne steknu dojam da nas je sve manje, da ne uvide da mi zapravo nemamo ljudstva da možemo držati ovoliki prostor“, prisjeća se Samoborac.

Nažalost po obranu, svakim je danom linija bila sve tanja tako da ni stari trikovi nisu bili od neke prevelike koristi, koliko god su posebno HOS-ovci bili uspješni u akcijama „čišćenja“. Dana 9. studenoga, u razmaku od samo nekoliko sati, iz stroja je izbačeno osam HOS-ovaca i nekoliko pridruženih,

a važnih boraca. Petorica su nastradala nakon izdaje civila Dušana Bijelića koji je držao stražu, a ostali su nastradali hitajući u pomoć obraniti liniju kod Tekstilne škole. Zdravko Bezuk preminuo je od posljedica ranjavanja, a Igoru Širokom, koji je satima bio sam na liniji od nekoliko stotina metara, priključio se Damir Markuš koji je „samo“ lakše ranjen. Stjepan Antolić, Davor Purulić, Jean-Michel Nicolier i Goran Kitić – Kitara teško su ranjeni, za njih je vukovarska bitka bila okončana. Vrlo brzo, u roku dva dana pogiba i Robert Šilić, a teško su ranjeni Ohran Merić i Josip Abel. Ovolika ranjavanja i pogibije, kao i pucanja na drugim linijama, bila su jasna najava kraja obrane Vukovara: „Uz sve te gubitke, a to su ljudi koje ne možeš nadoknaditi ni da ih imaš, a kamoli u situaciji kada nitko živ neće više na Sajmište, pogotovo kada je Milovo Brdo palo, ja sam rekao Borkoviću: ‘Ovo se može držati još šest, možda sedam dana’. Dobro sam procijenio, skoro u dan kada ćemo pasti. Kroz tri-četiri dana vrlo se jasno vidjelo da će tako i završiti. Pritiske sam već razne imao da pustim neke skupine u proboj, razmislio sam i rekao: ‘Ajde, idem barem ove dečece spasiti’. Prije svega baš te HOS-ovce jer su se strašno iskazali, a posebno ove klince, kaj su oni imali, 18,19, 20 godina. Trebao sam nekog pouzdanog, izabrao sam Mataiju kao najboljeg i rekao: ‘Rambo, ti moraš ove dečece izvući!’. Molili su da idem s njima, bilo je i suza, ali nije bilo šanse. Koji proboj, pa ja sam zapovjednik, ja moram ostati zadnji!“

*Za vilu pripremio:
prof.dr.sc. Milan Vrkljan*

I nakon ove utakmice, Hrvatska je dokazala da joj Italija itekako „leži“ i da znaju kako igrati protiv njih. Na žalost utakmica se ne pamti po „gaženju“ Italije usred Milana, nego po naredima, koji su izazvali Hrvatski navijači u više navrata. Naime, već duže vrijeme se navijači ne slažu sa politikom HNS-a, i sve je doživjelo vrhunac na utakmici u Milanu. Baklje su letjele u više navrata u teren, i policija je bila primorena isprazniti taj dio tribine. Stadion nije mjesto gdje se takve stvari rade, jer je moglo doći do katastrofe.

Krenimo o utakmici;

Niko Kovač se odlučio za postavu sa kojom je pobedio Bugarsku. ipak nije vidio od prve minute neke igrače koje je zazivala javnost. Najviše se spominjala već godinama slaba pozicija lije-

vog beka, a tu se Kovač odlučio za Pranjića.

Hrvatska je utakmicu započela obećavajuće, i nametnula je svoju igru. Imali smo više loptu u nogama, a i prve prilike su došle od naših igrača, međutim, prva prilika, i Italija je povelu. U 11. minuti neodlučna reakcija hrvatske obrane je kažnjena. Zaza je primio loptu i zapucao, ona se odbila od bloka i vratila njemu, a

on je odmah prosljeđuje do Antonija Candreve koji sjajno gađa kut s 20 metara. Subašić na голу nije mogao ništa. Italija je povelu sa 1:0.

Na našu sreću, nije dugo trebalo da se vratimo u igru. Rakitić je dao loptu na lijevu stranu za Perišića koji ulazi malo u sredinu i iznenađuje Buffona koji nije bio spreman i lopta ispod njega ulazi u gol. Hrvatska izjednačuje 1:1.

Sredinom prvog poluvremena šok za našu reprezentaciju, na travnjaku je ostao Luka Modrić, bilo je odmah jasno da neće moći nastaviti. Pokušao je, istrčao kratki sprint i odmah se uhvatio za preponu i pokazao da treba zamjenu. U igru je ušao Mateo Kovačić i Hrvatskoj je trebalo vremena da ponovno uspostavi igru. Za to vrijeme Talijani su koristili loša postavljanja Pranjića i dva puta vrlo opasno ubacivali s desne

Članovi Udruga Ivica Đidara i Josip Milinković

strane svojeg napada, srećom bez završnice.

Završnica prvog poluvremena je također pripala Hrvatskoj ali na veliku žalost lopta nije htjela u gol.

Drugo poluvrijeme je počelo kako je prvo završilo, u dominaciji Hrvatske, i samo se čekao trenutak, tj. potez koji će dokrajčiti Italiju. Talijani nisu znali što bi, s lakoćom su gubili lopte i bili su primoreni žestoko se braniti. I dok je kontrolirala utakmicu i bila je bliže vodstvu nego Talijani, nekolicina huligana su odradili svoj dio posla. Po drugi put su zasuli travnjak bakljama, susret je prekinut i nakon vijećanja ipak je uslijedio nastavak. Na sekund-dvije jer je ponovno doletjela nova baklja i Kuipers je prekinuo utakmicu na dobrih 15 minuta uz ozbiljnu prijetnju konačnog prekida.

Nakon prekida, Italija je došla sebi, tako da su bolje iskoristili prekid, a Hrvatskoj je dugo trebalo da izađe iz šoka. Dugo je trebalo Hrvatskoj da dođe k sebi i u 86. minuti Perišić ima priliku utakmice. Rakitić ga je savršeno proigrao, ovaj malo iskosa došao pred Buffona i gađao suprotni kut, ali lopta je otišla pokraj vratnice.

Sve u svemu, Hrvatska je ostala neporažena na zahtjevnom gostovanju i napravila još jedan korak prema konačnom cilju, EUROPSKOM PRVENSTVU, međutim ostaje žal, jer se jednostavno moglo pobjediti Italiju, ali što je tu je ... idemo dalje u nove pobjede.

Za vilu piše: Josip Milinković

LIČANKE

Žene u crnom
sididu
pod lipom
prededu
vunu iz kudilje na preslici
tankim prstima frčedu
i vreteno motadu...

Lice bledo
kosa seda
rubac crn
košulja bela
lajbačić
halja nabrana
i fertun
i čarape crne
i počve na noga
Sididu
mučidu...

Pedeset godin tako...
smireno čekadu
svog čovika
ča je preko svita u Meriku išal
služit novce
u rudniku zlata...
Prvi godin
pisma stizala
u koverti je bilo dolara...
a onda su pisma dolazit prestala...

A one čekadu
sididu
mučidu...

Zdenka Sablić-Movrić. prof. (1936. - 1994.) rođena u Zagrebu, a roditelji joj potječu iz Stajnice.

Izbor: Dragutin Perković, prof.

Poštovani čitatelji!

Objavljujemo neke od hrvatskih rodoljubnih pjesama napisanih između 1831. i 1941. godine čiji su autori poznati hrvatski pjesnici. Većina pjesama nikad nije ušla u školske udžbenike za vrijeme kumunističkog režima poslije 2. svjetskog rata. Pjesme su preuzete iz zbirke tiskane u Zagrebu 1942. godine.

HRVATSKA DOMOVINA

Hrvatsko rodoljubno pjesništvo

Tužna majka

U crninu odjevena
Ruke lomi tužna mati,
Moli Boga, da joj jednom
Otuđenu djecu vrati;
Ali nigdje glasa nema,
Svud je nijema pustoš kruži,
Samo rosno lišće dršće,
Samo slavuj tiho tuži.

Bar se tako tužnoj majci
Pričinja, da slavuj poje,
Pa se suzrim okom sjeti
Zavađene djece svoje;
I iz dna se njene duše
Izvi uzdahtajnom moći
Tamo gore do nebesa,-
Tko zna, hoće l' k Bogu doći?

Hoće l' ikad zlatna kruna
Zasjat i na njenoj glavi,
što je tuđin uze, kad se
Za njegov znojem okrvavi?
Hoće l' ikad s divnog stasa
Skinut crno to odijelo,
I grimiznim ruhom odjet
Svoje divno sveto tijelo?

Pjeva tiho u svom grmu
Pjesmu jada i rasula,
Što no ju je tužna mati
Već po sto put pjevat čula;
"Kraj tolikih ljutih rana
Hvali Bogu, što si živa;
A što tako teško stradaš,
Nesloga je tomu kriva."

Hoće l' ikad vječna pravda
Sjetit se duga svoga,
I naplatit krvcu, što ju
Proli za spas svijeta toga?
Hoće l' ikad Bog s nebesa
Ganut srce djece njene,
Da joj složna ljubiti dođu
Skut i ruke posvećene?

Sve to misli tužna majka
I za svojom djecom vapi,
I već svoje sinke grli,-
Tako joj se barem tlapli!
Ali nigdje glasa nema,
Svud je nijema pustoš kruži,
Samo rosno lišće dršće,
Samo slavuj tiho tuži.

August Harambašić

Suzi

Već te davno na mom oku nema
A i što bi? - svijet ti ne zna cijene,
Sved si ista, tihana i nijema,
A on željan bučne slasti, mijene.

Ostaj, suzo! - doživim li danak
da moj narod ogrli sloboda,
Da moj davni ispuni se sanak,
Nakon tol'kih jada i nezdoga;

Jedan dragulj, jedan biser sami
Ljepše sjaje u očima ljudi,
Nego bezbroj suza, što ih mami,
Ljubav, radost, tuga iz dna grudi.

Tad zasini, suzo, s oka moga,
Sjaj' o zori, što Hrvat u rudi,
Budi himna slavlja hrvatskoga,
Svjedok silne moje sreće budi.

Ostaj suzo, sakrivena svijetu,
Ja sam takav, - plakat mi se neće,
Sve da teško snosim sudbu kletu,
Što mi truže slatkih nada cvijeće.

Dinko Sirovica

Piše:
Miroslav
Marjanović Gonza

SMIRAJ

Već odavno ne pjevam
I još rjeđe plačem
Ponekad se ponadam
Slatkom bolu, jačem

Pero mi utihnulo
Tek se nekad sjeti
Uspomene blijede
A vrijeme leti

Stigao me zaborav
Napustila sjeta
Sve u meni obamrlo
Zamro poeta

Muze k vragu pobjegle
Tako sam i htio
Dal' ću zaživjeti?
I biti što sam bio?
Nit' zora dočekanih
Nit' ljeta radosti
Grešno tijelo izda
Mrve od mladosti

Tek poneki osmijeh
Zaigra u tami
I sve što sam ljubio
Sve manje me mami

Ne opija cvijeće
Ni zvijezdane noći
Rekoše mudraci
U trenu će proći

Samo mudrost caruje
I gundā sve češće
U snovima zavapim
Kad žigne me žešće
U snovima samo živim
Tamo sam mlađi
Život bi mi začinjnjen
Usnulom mi slađi

Kad me nebo zovne
Popucaju niti
Usnut snom ću vječnim
I smiraj će biti

Miroslav Marjanović Gonza

Piše:
Sanela Vrkljan

OTKAD TVOJA SAM

Zatvori oči i zamisli,
Čuješ šapat kiše,
Otvoraš prozor i pružaš dlan,
Kapljice padaju na njega
Tap tap, tap tap, tap tap.
Nije li to ritam otkucaja tvog srca?
Glazba kapljica te izvlači na ulicu
I pokreće tvoje tijelo.
Ti nasmijan plešeš,
Nije te briga tko će te vidjeti
I što će reći,
Tako se ja osjećam
Otkad tvoja sam.
Jer istina je jedna,
Oni koji bi govorili,
Ostali bi pod svojim kišobranom
I nastavili put dalje,
Ostavlajući nas na kiši,
Tek prolaznici to su.
Tap tap, tap tap, tap tap.
Mi nasmijani plešemo.

Sanela Vrkljan Zagreb, 2012.

VJERNA ŽENA

I sidro i jedra
Na brodu njegova života,
Za njega vjetar sam u osvajanjima
novim
I mirno more u oluji.
Dok vodi nas kroz vale,
Velike i male,
Ne pitam zašto.
Jer znam, razlozi njegovi časni su,
Dobar čovjek on je.
Snažan kao samo more,
Za mene i skrovište i cijeli svijet
U kojem vjerna pratim i radosna
dočekujem
Kapetana života svog.
Jer znam, u smiraj dana kraj mora
nas čeka klupa
Na koju držeći se za ruke sjest ćemo,
promatrati putovanja naša
I diviti im se,
Diviti se jedno drugom.

Sanela Vrkljan Karlobag, 2014.

ZAŠTO DOMOVINO

Zašto?
Viknuh u modru pučinu,
Baš kao i onoga jutra
Kada su javili da te više nema.

Zašto? Zašto? Zašto?
Stade odgovarati pučina,
Ponavljajući moje pitanje do tišine
Baš kao jutro tog.

Zašto mi ga uze,
Domovino moja?

Sanela Vrkljan Petrčane, 2008.

LIČKI OJKAN UZ TAMBURICU

Članovi muške pjevačke skupine Zavičajnog kluba ličana „Gacka“ Bizovac obilježili su svoj jubilarni nastup. U subotu 27. 09. 2014. Ostat će upisan kao dan jubilarnog 50. nastupa Zavičajnog kluba ličana „Gacka“ Bizovac i muške pjevačke skupine. Naime, toga dana imali su svoj nastup na smotri folkloru – „14. čepinski suncokreti“ u Čepinu, prigradskom naselju grada Osijeka. Koliko važnost su imali članovi kada us nastupali uz gradska kulturno umjetnička društva kao Valpovo, Orahovica, Varaždin, Beli Manastir, te Đakovo. I ovdje su pjesmom i setanim kolom dočarali Liku i pokazali dio svog repertoara. Nakon ovog 50. Nastupa sjetimo se kako je sve započelo i gdje su sve nastupali da bi pokazali da i u Slavoniji Lika nije zaboravljena i ponosno izvodili svoj program.

Počelo je davne 07. Veljače 2009. Godine na 7. Ličkoj noći koju članovi Zavičajnog kluba ličana „Gacka“ Bizovac sami organiziraju, tada na Bizovačkim toplicama. Skupili su se članovi i zapjevali

onako iz srca kako su znali. Odore ili nošnje još nisu imali, ali su imali želju da zapjevaju, te su oduševili prisutne. Prvi pravi ozbiljniji nastup imali su onaj drugi 28. 06. 2009. na „Ljetu valpovačkom“ u gradu Valpovu. Tada su prvi puta nastupili u nošnji iz posudionice iz Zagreba. Još i sada pamtim ozbiljna lica muških članova i članica KUD-a „Cret“ koji su jedva čekali da izađu na nastup, a bilo je miožda malo i treme. Članovi muške pjevačke skupine, kada su organizatori tražili, na smotrama folkloru da se izvodi Lika redo-

vito su nastupali sa članicama i članovima KUD-a „Cret“ mjestu u općini Bizovac koje su izradili također ličku nošnju i na taj način uljepšali program. U blagajni se tada „zateklo“ nešto navacapa se pristupilo izradi ličke narodne nošnje za muške članove. Nošnja se sastoji od ličke kape, bijele košulje dugih rukava, od crvenog ili crnog lajbaka ili bušta bez rukava naravno u boji prema ličkoj kapi, te crnog ćemera sa crvenim obrubom koji je od tkstila, imaju crne „lače“ za po zimi i bijele za ljeto, ali ove manje ko-

SIJEČANJ						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

VELJAČA						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

OŽUJAK						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Udruga Ličana Vila

SRPANJ						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

KOLOVOZ						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
30	31					1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

RUJAN						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

20

TRAVANJ						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
		1	2	3	4	o
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

SVIBANJ						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
31					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

LIPANJ						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

a Velebita - Zagreb

LISTOPAD						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
			1	2	3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

STUDENI						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

PROSINAC						
Neđjelja	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

015

riste. Na nogama imaju vunene čarape ili „čerape“ i coklje već po boji odakle su porijeklom. Ako su iz Gacke doline te su svjetlije, ako su oko Kose i Perušića onda su tamnije, imaju i kožom pletene opanke. Tvorac ovakve odore je krojač i sam član skupine Jerko Brkić. Izradio je 15 odora. Materijal za nošnju teško je nabaviti, te je kupljena u Bosni. Nakon izrade nošnje prvi nastup u njoj bio je 13. 09. 2009. Godine na „Etno susretima“ u Bilju kod Osijeka. Kako li su samo članovi ponosno nastupali tada i sve je moralo biti na svom mjestu na odori, aruke kod nastupa na ćemeru. Potom te 2009. Godine slijede nastupi na smotrama u Gradištu kod Županje, u Valpovačkoj Satnici, na misi zahvalnici u Cretu u crkvi Sv. Antuna kada se redovito poslije mise (ili maše) zaigra ličko kolo ispred crkve, na bizovačkom sajmu koji je organizirala općina., te na stipanju u Habjanovcima, selu općine Bizovac. Počele su stizati i diplome te zahvalnice za nastupe koje su stavljne na zid u prostoriji kluba ličana koju su članovi dobili od općine, a sami je uredili 2008. Godine. Do tada su se okupljali u

prostoriji Matice umirovljenika i staroj školi u Bizovcu.

2010. godine bili su nastupi na 8. Ličkoj večeri 13. Veljače te na manifestaciji „Lijepa moja Šokacija“ u Bizovcu 15. Travnja kada su uoči nastupa snimljivi sa svojom pjesnom ispred škole za Slavonsku televiziju za emisiju „Poticaj“.

U 2011. godini bilo je bezbroj nastupa i tu godinu možemo istaći kao najplodniju za Klub ličana te ćemo samo nabrojati mjesta gdje su izvodili ličko kolo, đakac i ličku pjesnu. Nastupali su na: 9.

Ličkoj noći u Bizovcu, u Baranjskom Petrovom Selu, Donjim Andrijevcima, u svatovima kod svog člana Mile Pocrnića, za dan grada Belišća, na 1. Smotri folkloru u Cretu gdje je postavljena u školi i etno izložba sa tridesetak eksponata porijeklom i Like, na predstavljanju knjige biskupa Mile Bogovića u Našicama kada su se srdačno upoznali sa našim biskupom, na smotri uoči Duhovala u Gorjanima kod Đakova kada su na smotri bili i gosti iz Brinja. Naši brinjaci srdačno su popratili nastup muške pjevačke skupine „Gacka“ i zajedno zapjevali kad je završio program. Iste godine bili su nastupi na „Ljetu valpovačkom“ u Valpovu, a od 04. – 08. 08. Išlo se na more na nastupe u Vir i Debeljak kod Zadra, bili su članovi na smotri u Bocanjevicama kod Valpova, na pjesničkoj večeri amatera u organizaciji „Hrvatske stranke prava“ u Bizovcu, na misi zahvalnici u Cretu, u Valpovačkoj Satnici, na susretu tj. Smotri pjevačkih skupina u Starom Topolju kod Andrijevac, te na manifestaciji „Božić u Cretu“.

Na svim ovim nastupima redovito su članovima prije nastupa, a i poslije prilazili Ličani koji su doseljeni u Slavoniju i lijepo jebilo kad su isticali svoje ličko porijeklo i iz kojeg kraja Like su došli. Radi njih i postoje bratske ličke udruge u Slavoniji.

2012. godine bili su nastupi: na predstavljanju knjige dr. Fajdića iz Požege u školi u Bizovcu u organizaciji „Matice Hrvatske“ u Bizovcu te je i na ovaj način produbljena suradnja udruga koje rade u kulturi u općini Bizovac, zatim 10. Lička noć u Bizovcu, smotra „Proljeće u Cretu“, u Kuševcu kod Đakova na smotri folkloru „Selo moje na brdašcu“, na „Susretima prijateljstva“ u Drenju kod Đakova, u svatovima kod člana udruge Tihe Bašića koji je udavao kćer, prvi međunarodni nastup imali su članovi 07. 07. u Tešanjki kod Tešnja u BIH, a sa puno ljubavi i želje da se pozdravi stari kraj krenuli su članovi zajedno sa KUD-om „Cret“ u Sinac 29. I 30. Rujna na „Miolje“ u autobusu je bilo 46 putnika. Svi su srdačno dočekani i bilo je lijepo nastupiti u starom kraju. 06. 12.

slavilo se 10. Godina postojanja Zavičajnog kluba ličana „Gacka“ Bizovac, te je priređen koncert u prostoriji bivšeg kina u Bizovcu. Uz domaćine gosti su bili KUD „Cret“, KUD „Bizovac“, „muška pjevačka skupina Kešinci“ kod Đakova. Bilo je prisutno 13 muških pjevača članova „Gacke“. Drugi dan, dakle 07. Prosinca članovi „Gacke“ nastupili su u večernjoj emisiji „Slavonsko veselje“ na Osječkoj televiziji sa ličkim pjesmama.

U 2013. Godini nastupali su na: 11. Ličkoj noći u Bizovcu, na svojoj godišnjoj skupštini Kluba gdje je članove počastio svojim prisustvom i predsjednik krovne udruge „Vila Velebita“ iz Zagreba gosp. Nikola Kostelac, na smotri polklora u Cretu, išlo se na lički piknik u Belišće, u Feričance kod Našica na književno-folklornu manifestaciju, te ponovno u Feričance na drugu smotru folkloru iste godine. Te godine išlo se u Kešince, u Čepinske Martince i u Bizovcu na misu zahvalnicu.

2014. godine članovi ZK ličana bili su na svojoj 12. Ličkoj noći zajedno sa dragim gostima KUD-om

„Lipa“ Sinac i „Zavičajna udruga ličana Sinac-Zagreb“, na svojoj godišnjoj skupštini u Bizovcu, na predstavljanju kandidata za Euro parlament gospođe Sanje Rukavina u prostoriji Udruge u Bizovcu, te na smotrama folkloru u Cretu, u Harkanovcima, ponovno etno izložba ličkih tradicijskih stvari kod škole za dan škole u Bizovcu, te nastup muških članovakao i jubilarni nastup na smotri u Čepinu gdje su nastupili sa 12 članova.

Članovi Zavičajnog kluba „Gacka“ Bizovac ističu dobru suradnju sa Udrugama sličnog ili istog kulturnog miljea u općini Bizovac, dobro su prihvaćeni u narodu i poznati su. Izdali su i dva svoja cd-a sa ličkim pjesmama u Siječnju 2010. I 2013. Godine. Predsjednik Milan Majetić, te članovi upravnog i nadzornog odbora, te voditelj pjevača Nikica Rosandić vole da ih se poziva na smotre i nastupe, da se čuje za Liku i donese i u Slavoniju lička pjesma. Silan entuzijazam članovi muške skupine crpe i u nastupima na svojim Ličkim noćima koje organiziraju, a gosti u im bili: FA Otočac, KUD „Perušić“, KUD „Sinac“, „Zavičajna udruga Sinac-Zagreb“, KUD „Plješivica“ iz Zagreba, Ivan Crnković-Pavenska iz Kutereva, župan Milan Jurković bio je dva puta i ostali. Cilj je pomladiti udrugu kao i glazbenu skupinu da se i nadalje čuje lički ojkan u Slavoniji. Neka svi oni i nadalje budu most suradnje Slavonije i svog starog kraja.

Za vilu piše: Milan Ladišić

Dosezi umjetničkog stvaralaštva, u prošlosti i danas, pojedinih hrvatskih krajeva često nisu adekvatno obrađeni kroz isticanje određenja zemljopisne i duhovne datosti već kroz analizu pojedinačnih opusa, odnosno traženja povezanosti

materijala. Autori monografije „Umjetnost Like“ (zasad je to radni naziv koje može, a i ne mora biti promijenjen) su pov.umjetnosti i likovni kritičar Stanko Špoljarić, dugogodišnji kustos Umjetničkog paviljona u Zagrebu i Vesna Bunčić, ravnatelj

značajnu instituciju. Radovi na ovoj, za kulturu Like važnoj knjizi, došli su u završnu fazu, a mogu se podijeliti na više segmenata, Prvo je trebalo vidjeti koji sve slikari i kipari „konkuriraju“ za mjesto u knjizi, a kasnije iz toga popisa, odnos-

UMJETNOST LIKE

PRIKAZ LIKOVNOG STVARALAŠTVA U LICI OD 1880. god. DO DANAS

umjetnika na razini stila i poetika. Stoga je hvale vrijedan projekt „Umjetnost Like“ pokrenut na inicijativu Željka Radoševića, zaljubljenika u svoju Liku, čovjeka strukom vezanim za područja znatnosti, no entuzijasta i poznavatelja povijesti i umjetnosti ovog prostora Hrvatske. Udruga „Vila Velebita“, koje je Radošević aktualni potpredsjednik, stala je iza ove zamisli pa su započete pripreme za samu knjigu. Sam gospodin Radošević angažirao se na više načina u svim fazama projekta, dakako ostavljajući struci potpunu samostalnost u obradi

ca Muzeja Like u Gospiću, koja već godinama uspješno vodi ovu

no na osnovi umjetničke razine ostvarenja pojedinaca odabra-

KOVAČEVIĆ FERDO - POVODANJ

MAŠIĆ NIKOLA - LIČANIN

ti djela koja će ih najbolje prezentirati. Dakako jednostavan je to zadatak dok se radi o autorima koji su ostavili upečatljiv trag u hrvatskoj umjetnosti, ili danas na likovnoj sceni privlače izrazitom osobnošću izraza. Stvari postaju složenije pri odabiru djela slikara i kipara solidnog prosjeka, kojima se, pa i kod većine, ne može poreći određen vid autentičnosti. No u svakom slučaju kriterij pri odabiru bila je kvaliteta, jer se mon-

ografija o umjetnosti Like nikako ne može svesti na navođenje svijeta koji se tek povremeno, na pozitivnoj hobističkoj razini prihvate kista ili dlijeta. Možda će takovim stavom poneko biti i nezadovoljan no knjiga mora imati i svoju mjeru reprezentativnog. Ali i pri takovoj „strogosti“ u knjizi će biti predstavljeno osamdesetak umjetnika, različitih generacija i poetika, s vremenskim rasponom od posljednjih desetljeća devetnaes-

tog stoljeća do danas. Razumljivo umjetnici nisu zastupljeni s istim brojem reprodukcija, broj ovisi o njihovom umjetničkom značenju, tako da ih neki imaju i blizu deset, a neki jednu ili dvije, svoj znak u likovnom životu Like. Nakon uvida i pomnog odabira djela vrstan majstor fotografije Goran Vranić snimio je preko 250 djela koja će (najvećim brojem) biti reproducirana u konačnoj verziji knjige. Slike i skulpture snimane su u Muzeju Like u Gospiću, Modernoj galeriji u Zagrebu, Kabinetu grafike HAZU u Zagrebu, te u privatnim zbirkama i kod samih umjetnika. U odabiru autora branila se širina u prihvaćanju njihovih veza s Likom. Od podrijetla, rođenja ili tek dolazaka u Liku obilježenih u tom periodu jakim kreativnim silnicama. Primjerice M.Kraljević, E.Kovačević rođeni su u Gospiću no životni puti su ih odveli na druge strane, N.Mašić, S.Aralica rođeni u Otočcu ili njegovoj blizini stvarali su u Lici, ali i drugim krajevima, a S.Golac i danas u svom Gospiću predan punom stvaralačkom zanosu. M.Uzelac, A.Starčević ličkog su podrijetla i nisu je zaboravljali, ali su i višegodišnji gosti S.Gvozdić, J.Baica zavoljeli Liku i dali svoj umjetnički obol. Navođenje ostalih umjetnika predaleko bi nas odvelo, ali i ovaj maleni uzorak govori o vrijednosnoj strukturi koncepta knjige. Posebna pažnja dana je motivima veduta i krajolika Like, odnosno uprizorenjima, danas pomalo zaboravljenih tradicionalnih formi svakodnevnog ili blagdanskog života. Knjiga je podijeljena na nekoliko poglavlja kojima se grupiraju

UZELAC MILIVOJ - LJETNA INTIMA NA TERASI

tematske i stilske cjeline knjige. Svaki segment prati odgovarajući tekst, s analizom karakteristi-ka cjelina poput, Vidova figura-tivnog, Realističnosti pejzažnog, Posebnosti Gospića, Ekspresije slike, Priče u slici, Crteža i grafi-ka, Skulptura.... Knjigu prati do-kumentacija, s biografijama svih zastupljenih umjetnika, prikupl-jena najvećim djelom u Muzeju Like u Gospiću (za autore koji su djelovali i djeluju u posljednjih pedeset godina vrlo su korisni bili katalozi „Ličkog likovnog anala“) djelomično u Likovnom arhivu u Zagrebu, odnosno u stručnoj lit-eraturi. Dizajn je povjeren Zlati

Bilić koja u oblikovanju knjige usko surađuje s autorima odabira djela i tekstova.

Knjiga je u završnoj fazi, prem-da se istraživanjem i sada dola-zi do novih vrijednih podataka i saznanja, od kojih bar neka treba uključiti u monografiju, da bi ovaj po mnogo čemu pionirski pro-jekt bio realiziran na način kako je i zamišljen. Vrijedan za Liku i Hrvatsku. Za ljepotu, emotivnos-t, uzbuđenje koju su nam podarili umjetnici iz Like.

Za vilu piše: Stanko Špoljarić

JESTE LI ZNALI ?

Stereotip o Ličanima i nji-hovoj prehrani podrazumi-jeva jednostavnu hranu: mli-jeko i mliječne preradevine, krumpir, kupus, slanina i sl.

A da ipak nije sve baš tako sv-jedoči i ovaj recept od biljke koja je postala vrlo aktualna - industrijska konoplja, bilj-ka maksimalne iskoristivosti i jedne od najstarijih kultivi-ranih biljaka čovječanstva.

Recept gđe. Marije Dumenčić, naše sugrađanke rođene u Stajnici, svjedoči o novim spoznajama o ličkoj kuhinji. Ujedno je ovo pravi trenutak da čitatelji i čitateljice podijele s nama i druge stare recepte kojih se sjećaju.

Urda od konoplje

Sjeme od konoplje posadi se na pogodno tlo (na pr. redovi krumpira i sl.) nakon čega iz-raste takozvana „batina“. Kada batina sazrije, otuče se u bačvi te nakon toga izvije na vjetru. Na završetku tog procesa do-bije se čisto zrno.

U idućem koraku u stupi se zrnje tuče i dobije masa koja se kuha. Kad zakuha, kužalj se uzima žlicom i stvara se masa tj. urda. Urda se začini maslom ili uljem, umijesi se u tijesto od kojeg se naprave pogačice.

Pogačice se potom stavljaju u slanu vodu u kojoj se kuhaju. Tako dobijemo urdu-posni kolač prigodan za Veliki petak ili Badnjak.

Za vilu pripremila: Branka Perković

Keramika Modus

Hrvatski brend za svjetsko tržište!

Keramika Modus

Radnička 3, 47220 Vojnić, Hrvatska • Tel./fax: +385 47 883045
www.keramika-modus.com • E-mail: info@keramika-modus.com

Kamini i peći

kodric silex

poduzeće za proizvodnju, trgovinu, uvoz, izvoz d.o.o., 10430 SAMOBOR, Hrastina 74

Centrala:

10020 Zagreb, Remetinec, Dr. Luje Naletilića 6 • Tel.: 00 385 1 6595 901, fax: 00 385 1 6545 082
info@kodric-silex.hr • www.kodric-silex.hr

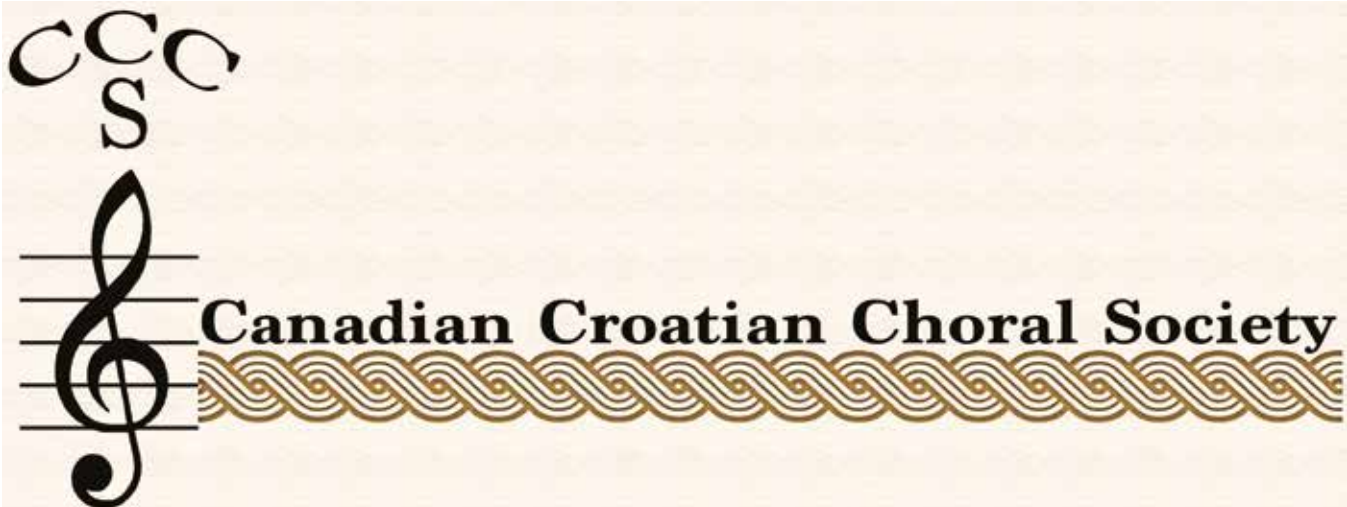
Odjel kamina i peći Samobor:

10430 Samobor, Hrastina 74 • Tel.: 00 385 1 3380 239, fax: 00 385 1 3380 240
kamini.pecismb@kodric-silex.hr

Odjel kamina i peći Zagreb:

10020 Zagreb, Remetinec, Dr. Luje Naletilića 6 • Tel.: 00 385 1 6595 940, fax: 00 385 1 6545 082
kamini.pecizg@kodric-silex.hr

Uspješna europska turneja kanadsko-hrvatskog zbora

Zbor odličnog vokalnog umijeća okuplja brojne Hrvate iz Kanade, ali i njihove prijatelje koji nemaju hrvatsko podrijetlo, pojašnjava voditelj zbora profesor glazbe maestro Edward John Mavrincac – koji je zaslužan za zanimljiv zbarski repertoar

U okviru turneje po Hrvatskoj, kanadsko-hrvatski mješoviti pjevački zbor “Canadian Croatian Choral Society” gostovao je u nedjelju 17. 08.2014 godine u zagrebačkoj Katedrali gdje je pjesmom animirao misno slavlje nakon kojega je održao prigodan koncert. Zbor okuplja brojne Hrvate iz Kanade, ali i njihove prijatelje koji nemaju hrvatsko podrijetlo, rekao je voditelj zbora, profesor glazbe maestro Edward John Mavrincac. Njihov bogat repertoar u većoj mjeri zaokružuje ozbiljna te crkvena, ali i zabavna glazba koju su u dva bloka predstavili i vološćanskoj publici. Prvi dio koncerta posvetili su Blaženoj Djevici Mariji, dok su u drugom dijelu izveli domoljubne pjesme kojima je prethodilo paljenje svijeće i minuta šutnje za sve poginule branitelje u Domovinskom ratu.

Canadian Croatian Choral Society osnovan je prije 17 mjeseci na

inicijativu maestra Mavrincaca koji pripada petoj generaciji Mavrincaca u Kanadi. Cilj im je bio približiti hrvatsku pjesmu Kanadancima. “Hrvati su svjesni svog glazbenog bogatstva. Zato našu pjesmu na hrvatskom jeziku želimo približiti drugima.” Članovi zbora većinom su Hrvati koji žive u Ontariju, no pojedini članovi zbora putuju i iz drugih mjesta na probe i nastupe. “Otvoreni smo za sve koji žele s nama pjevati, pa tako u zboru imamo Grka, Ukrajinca, a najstarija članica ima 81 godinu.” Među članovima zbora ima hrvata ličkog porijekla

što prve a najviše druge i treće generacije rođenih u Kanadi. Sa zborom doputovali su i hrvati ličkog porijekla koji su se susreli s svojom rodbinom i prijateljima s kojim se nisu vidjeli desetljećima. Nakon obilaska grada nastavljeno je druženje gdje su pjevane zabavljene pjesme evocirane uspomene i pojedine riječi iz starog kraja i ples u hotelu Dubrovnik do kasno u noć. Starih pjesama i riječi sjećaju se generacije koje dugi niz godina nisu dolazili u Hrvatsku.

Osvrćući se na riječi sv. Augustina da onaj tko pjeva, dvostruko

moli, maestro Mavrinac je istaknuo kako je glas Božji dar". Instrumente je čovjek izumio, a glas smo dobili do Boga. Kada pjevamo osjećamo se bliže Stvoritelju.", poručio je voditelj zbora. Dodao je kako uz duhovne, pjevaju i popularne skladbe na hrvatskom, engleskom, latinskom. Također, uz pomoć jednog člana zbora koji je Grk, prepjevali su pjesmu Ivice Šerfezija "Vrati mi srce" koja je u originalu grčka pjesma. "Na taj način pomažemo u popularizaciji hrvatskoj jezika jer su na tu izvedbu došli mnogi Grci da čuju kako njihova pjesma zvuči na hrvatskom jeziku."

Osvrćući se na veliki val migracije koji se dogodio nedavno iz Hrvatske u Kanadu, Mavrinac poručuje kako se pravi uzrok globalne ekonomske krize ne nalazi u nedostatku novaca, nego nedostatku duhovnosti. Nedostaje strpljivosti i svi žele preko noći uspjeti, istaknuo je dodajući kako mnogi dolaze u Kanadu, ali se i vraćaju.. U sklopu svoje sedmodnevne turneje zbor je gostovao u Varaždinu, Zagrebu, Voloskom, Opatiji, Šibeniku i Zadru.

Edward Mavrinac voditelj je "Kanadskog Hrvatskog pjevačkog društva" iz Toronta, koje izvodi repertoar sastavljen od klasičnih, narodnih, duhovnih i popularnih pjesama. Prilikom turneje po Hrvatskoj i gostovanja u Zagrebu gdje je zbor izveo koncert u Katedrali imali smo priliku doznati sve o tom jedinstvenom pjevačkom skupu.

Edward Mavrinac je rođen kao Hrvat treće generacije u Kanadi. Diplomirao je glazbu i pedagogiju na Sveučilištu u Torontu u kojem vodi privatnu glazbenu školu

„Music is Magic“. Radio je i kao glazbeni savjetnik za grad Hamilton i nadgledao glazbeno obrazovanje u šezdesetak škola. Zadnjih tridesetak godina aktivno sudjeluje u kulturnom životu hrvatske zajednice južnog Ontarija. Osnovao je mnoge kulturne udruge i bio voditelj raznih programa. Producirao je prvu izvedbu opere „Nikola Šubić Zrinski“ u Kanadi, za opernu kuću "Opera Mississauga". Također je sudjelovao u snimanju TV dokumentarnog filma o hrvatskim useljenicima u Kanadu dvadesetih godina kao koproducent. Zanimljiva crtica iz njegovog života je davanje satova iz hrvatskog jezika g. Grahamu Greenu, prvom kanadskom veleposlaniku za Hrvatsku. Godine 1992. dobio je prestižnu kanadsku nagradu za doprinos multikulturalizmu i životu hrvatske zajednice u Kanadi.

Interview:

W: Zbor je po svojoj strukturi mješovit. Tko su sve članovi zbora?
Članovi su različiti ljudi od kojih su neki rođeni u Hrvatskoj ali su došli svojevremeno u Kanadu

i tamo žive već nekih četrdeset, pedeset godina. Ima članova koji su rođeni u Kanadi, a čiji su roditelji doselili nakon drugog svjetskog rata. Moj djed je iz Like, rođen Krznarić iz Krišpolja a došao je u Kanadu 1920. godine, a moj otac Mavrinec 1926. godine. Uskoro će moja obitelj biti već 100 godina u Kanadi i ja sam treća generacija Hrvata. Na ovoj turneji u Hrvatskoj su i moj nećak i pranećak koji su posjetili groblje u Cerniku. To je bio jako dirljiv trenutak jer su posjetili svoje pokojne prapradjedove.

Imamo članove zbora koji su Hrvati rođeni u Kanadi i ne govore hrvatski, ali imamo i članove koji posebno vole hrvatsku glazbu, a nisu Hrvati. Imamo jednog Ukrajinca i Grka, a u novoj sezoni na jesen dobiti ćemo jednog Talijana i još jednog Ukrajinca. Mi u naš zbor primamo svakoga tko voli pjevati, a cilj je da sačuvamo naše stare hrvatske pjesme.

W: Kako članovi koji nemaju hrvatske korijene prihvaćaju hrvats-

ku pjesmu?

Odlično prihvaćaju hrvatske pjesme, a što se tiče samog jezika tu je bitno stalno ponavljanje pje-

sama gdje se dosta radi i na fonetici. Radimo razne vježbe, a s moje strane kao dirigenta bitno je da ne dozvoljavam da se pjevaju pjesme čije riječi netko ne razumije. Svi moraju znati što i o čemu pjevaju. Tako da malo pomalo ljudi u zboru koji ne govore hrvatski počinju polako savladavati naš jezik. Naš

član „Grk“ progovorio je hrvatski jezik, nevjerovatno.

W: Kao pjevački zbor sigurno dolazite u susret i s različitim pjevačkim skupinama. Možete li usporediti hrvatske narodne napjeve s pjesmama drugih naroda?

Ja sam glazbeno obrazovan, diplomirao sam glazbu, završio sam pedagoški fakultet i imam završene tri godine teologije, jer sam bio u sjemeništu. Mislim time reći da je glazba naprosto glazba. Sve su pjesme lijepo same po sebi. Mi u zboru uživamo i kada pjevamo grčke pjesme, jer nas je naš član naučio neke grčke narodne pjesme s kojima smo imali poseban uspjeh na gostovanju po Kanadi. No, hrvatska glazba je posebna, to je jedan poseban

melos. Svi članovi zbora koji i nisu Hrvati posebno vole hrvatsku pjesmu. Ima nešto kod nas što dirne srce iako nisi Hrvat. Mi se Hrvati naravno posebno emocionalno osjećamo kada zapjevamo našu pjesmu. Konkretno, pri nastupu na svetoj misi u zagrebačkoj Katedrali mnogi člano-

vi zbora su plakali dok su pjevali pjesmu „Zdravo djevo, kraljice Hrvata“.

W: Vrlo ste uspješan i glazbeni pedagog. Da li kao voditelj sam birate repertoar pjesama ili i zbor ima upliv u odabir pjesama?

Ja sam izabirem pjesme, a konkretno u ovom slučaju na ovoj turneji birao sam repertoar zato što smo mi mladi zbor, svega smo 16 mjeseci zajedno. Ja radim sve obrade za njih, jer znam koje su glasovne mogućnosti svakog člana zbora. Meni ne bi bilo drago kao glazbeniku kada bi zbor pjevao nešto što je preteško za njih. Tako nešto ne bi zvučalo dobro niti za publiku niti za pjevače. Zato volim biti potpuno siguran da su pjesme koje izvode i pjevaju članovi našeg zbora dobre za njihove pjevačke raspone i da su potpuno „komotni“ kada nastupaju. Zbog svega mislim da je to razlog našeg velikog uspjeha, jer smo jako uvježbani. Nema niti jedne pjesme u kojoj bi mi mogli pogriješiti. Imamo puno ljudi iz Međimurja, Dalmacije, Like, Slavonije tako da na svakom kon-

certu, bez obzira gdje nastupamo, ja biram pjesme iz svih hrvatskih krajeva. Na našem prvom koncertu izvodili smo dalmatinske pjesme, a na drugom koncertu, koji je bio ovog proljeća, pjevali smo slavonske. Napravio sam jedan repertoar, splet od dvadeset minuta obrade slavonskih pjesama. Ove jeseni pjevati ćemo međimurske pjesme, a već imamo u planu da se iduće godine posvetimo hrvatskim otocima, jer je u Hrvatskoj u svakom njenom dijelu različita glazba.

W: Prilagođavate li repertoar prigodama i koncertima ili imate stalni set pjesama koje izvodite?

Najopasnije za pjevačko društvo, po mom mišljenju, jest ako stalno ponavljaju iste pjesme. Mi uvijek vježbamo nešto od starog repertoara da ne bi zaboravilo, ali uvijek učimo nešto novo. Jedan dio probe se posvećuje ponavljanju što je ujedno i zabavno, a jedan dio mora biti izazov u kojem se uči nešto novo. Naš zbor ima već 48 pjesama u repertoaru za izvedbe što je vrlo bogati izbor pjesama s obzirom na period postojanja ovog zbora.

W: Gdje još sve planirate nastupe, osim u Kanadi i Hrvatskoj?

U Kanadi smo nastupali u četiri grada i ovdje na turneji u Hrvatskoj. Namjeravamo kroz određeno vrijeme ići u Italiju i u Austriju, ako uspijemo sve organizirati, jer ovakve turneje iziskuju velika financijska ulaganja. Imali smo već preko devet koncerata u Kanadi gdje nas je slušalo i gledalo preko dvije tisuće ljudi koji su platili ulaznice za taj koncert. Taj novac nam je omogućio da na-

bavimo divne kostime za nastupe. U svakoj organizaciji treba postojati puno volje i truda da bi se došlo do uspjeha i na kraju novaca s kojima onda možemo planirati daljnji napredak i gostovanja.

W: Koje emocije u Vama budi dolazak u domovinu?

Velike, velike emocije. Imamo 112 ljudi na turneji što znači da su sada putovali u Hrvatsku, osim samih članova zbora i neki članovi obitelji, jer se ipak putovalo u domovinu. No neki Kanađani, pjevači zbora su se prilikom nastupa u Varaždinu, pjevajući hrvatske pjesme, rasplakali. To pokazuje da je ova naša zemlja jako bogata, naša tradicija, duh naše domovine je tako velik da u svakom čovjeku probudi najdublje emocije. U Kandi sam sreo jednog gospodina koji je imao na glavi kapicu s hrvatskim grbom pa sam ga pitao da li je Hrvat. Odgovorio mi je da je on Kanađanin porijeklom, ali da su on i njegova supruga ljetovali u Hrvatskoj prije par godina i da su od tada bili već pet puta u Hrvatskoj, jer su se zaljubili u našu zemlju. Rekao bih da i vi kao Hrvati morate shvatiti da je ovo jedna predivna zemlja. Imam dojam da Hrvati nisu svjesni hrvatskog bogatstva i ljepote.

W: Kako živi treća ili već četvrta generacija Hrvata u Kanadi? Da li poznaju svoje korijene ili se polako asimiliraju?

To je svakako individualna stvar. Imate slučaj gdje su djeca rođena u Kanadi u hrvatskoj obitelji, ali uopće ne idu u hrvatsku školu niti u crkvu. No ima slučajeva gdje se naša Hrvatica udala za Koreanca u hrvatskoj župi, ali oni obvezno

dolaze nedjeljom na svetu misu u župu, djeca pohađaju folklor i idu u hrvatsku školu jednom tjedno. No većinom rekao bih da Hrvati drže do svoje kulture to je ipak duboko pohranjeno u njima.

W: U zadnje vrijeme svjedoci smo velikog odlaska mnogih Hrvata u Kanadu kao obećanu zemlju. Kako po tom pitanju osobno Vi gledate na sve?

To veliko iseljenje nas Hrvate jako žalosti. Naime i u Kanadi nije sve ružičasto što se ekonomije tiče tako da mislim da se ljudi pomalo varaju. Svugdje po svijetu vlada kako ekonomska tako i politička i duhovna kriza. U Kanadi nije baš tako lagan život. Tamo se jako puno radi. Kada dođemo u Hrvatsku mi se osjećamo oslobođeni. Konkretno ja se dižem oko 6, pola 7 ujutro i radim cijeli dan. Vraćam se kući tek negdje oko 11 sati navečer. Ja praktički uopće nemam nekakav svoj privatni život. Mi ne možemo zamisliti da idemo sjesti u kavanu na sat ili više navečer. To tamo ne postoji. Od ponedjeljka do petka se stalno radi. Tamo je život sasvim drugačiji. Samo vikendom imamo malo odmora. Podvukao bih da ljudi moraju biti malo strpljivi i moraju znati da je sve jedan proces kroz koji se nešto čisti. Odnosno kako je rekao pisac Janko Matko: „Pravda je spora, ali je dostižna“.

*Intervju i fotografije: wish.hr
Za vilu odabrao: Nikola Kostelac*

TKD Karlovac u gostima kod Brinjaka

Prošli četvrtak u športskoj dvorani u Brinju OŠ Luka Perković, TKD Brinje i OŠ Luka Perković ugodili su TKD Karlovac i njihovog voditelja prof. Miroslava Brežana, nositelja crnog pojasa osmi dan (jedini za sada u Hrvatskoj). Sve prisutne pozdravili su potpredsjednik TKD Brinje Josip Vuković, načelnik Općine Brinje Zlatko Fumić, ravnateljica OŠ Luka Perković te prof. Miroslav Brežan koji je ujedno i vodio čitavi program. Prof. Brežan dodijelio je priznanja našim natjecateljima-Andrei Galetić, sestrama Bolješić te Franji Vukoviću, koji su sudjelovali na 4th Hallelujah cupu održan 4. Listopada u Karlovcu gdje su djevojke polučile odlične rezultate, čestitkama se pridružio i načelnik Fumić uručivši djevojkama cvijeće. U nastavku programa prof. Brežan dodijelio priznanja i medalje načelniku Fumiću, ravnateljici Vičić, svom dugogodišnjem prijatelju i kolegi Tomislavu Dujmoviću Belom te predsjedniku TKD Brinje Milanu Bolješiću zbog promicanja bavljenja taekwondo kod djece i mladih u Brinju.

Taekwondo demonstraciju izvodili su članovi TKD Karlovac oduševivši sve prisutne a ponajviše djecu OŠ Luka Perković koja su nakon toga pokazala još veće zanimanje za taekwondo!

Spomen posjet Karlobagu

17. svibnja 2014.

Dragi svi, još nešto malo dana i bit će kraj godine. Zato je sada pravi trenutak da se prisjetimo nečeg lijepog - lijepog i sadržajnog izleta u Karlobag. Ali ne samo Karlobag, već je usputno organizirano puno toga.

A, počeli smo sa zaustavljanjem u Brinju, poznatom mjestu od davnih dana. Tamo smo pos-

jetili frankopanski grad Sokolac iz 15.-tog stoljeća s prekrasnim muzejskim postavom. I važno je napomenuti da nikada nije pao u ruke turskih osvajača. Dvadesetak metara niže od Sokolca, u centru Brinja, sa zanimanjem smo pogledali Zbirku narodnoga blaga koja predstavlja kulturno dobro Lijepe naše, a Zbirka je djelo Zavičajnog kluba Brinjaka „Sokolac“ iz Zagreba. Mještani

i odseljeni iz Brinjskog kraja s velikim srcem su darovali svoje predmete, pa se sada posjetitelji tu osjećaju kao da su se vratili

u prošlost, a ovdje su eksponati sačuvani za budućnost.

Tridesetak kilometara dalje, zaustavljamo se u Otočcu. Na poznatoj Bašćanskoj ploči iz 1100. godine, prvi put se spomin-

je ime Otočca. U prapovijesno vrijeme na ovim prostorima živjelo je ilirsko pleme Japodi, čija se

kultura počinje razvijati u kasno brončano doba u 11. stoljeću prije Krista. Bogatstvo arheoloških nalaza (nakit, oružje, oruđe, posuđe i dr.) i etnografsku zbirku vidjeli smo u Muzeju Gacke. Ne samo vidjeli nego i puno toga čuli od voditeljice.

Kako samo vrijeme brzo prolazi. A još smo daleko od cilja.

Za nepuni sat ugodne vožnje dolazimo u Perušić, točnije

u Pećinski park Grabovača. U Grabovači se nalazi neprocjenjivo bogatstvo podzemnih krških oblika, čak 1/4 od ukupnog broja zaštićenih speleoloških objekata u Hrvatskoj. Grabovača je jedini pećinski park u Hrvatskoj. Ništa ne sluteći svi smo kupili ulaznice kako bi razgledali krašku ljepoticu, ali pristup spilji Samograd i obilazak i nije baš lagan. Bilo je i odustajanja. Ali veći dio izletnika je došlo do kraja i divilo se ljepoti pod zemljom.

podigla 2008. godine spomenik u Karlobagu.

Nezaboravna dobrodošlica upriličena je u Hotelu Velinac, a domaćin gospodin Milan Vrkljan

Put nas dalje vodi preko Gospića i ponosnog Velebita prema Karlobagu. Karlobagu, gradu duge i bogate povijesti. Udruga Ličana „Vila Velebita“ iz Zagreba već tradicionalno organizira Spomen izlet kako bi se na dostojanstven način prisjetili Šime Starčevića, tvorca prve gramatike hrvatskog jezika pisane ikavicom, a tiskane 1812. godine u Trstu. Upravo tom hrvatskom velikanu (svećeniku i jezikoslovcu) rođenom u Klancu pokraj Gospića Udruga Ličana je

je vrlo sadržajno predstavio gastronomske delicije s naglaskom na jelima od šparoga. Poseban dojam ostavila je glazbena skupina „Plitvički bečari“. Prekrasna atmosfera, samo riječi pohvale i zahvale za bogato osmišljen izlet s napomenom da ćemo se opet vratiti u Karlobag, ali s drugim usputnim sadržajima koje naša Lika itekako može ponuditi.

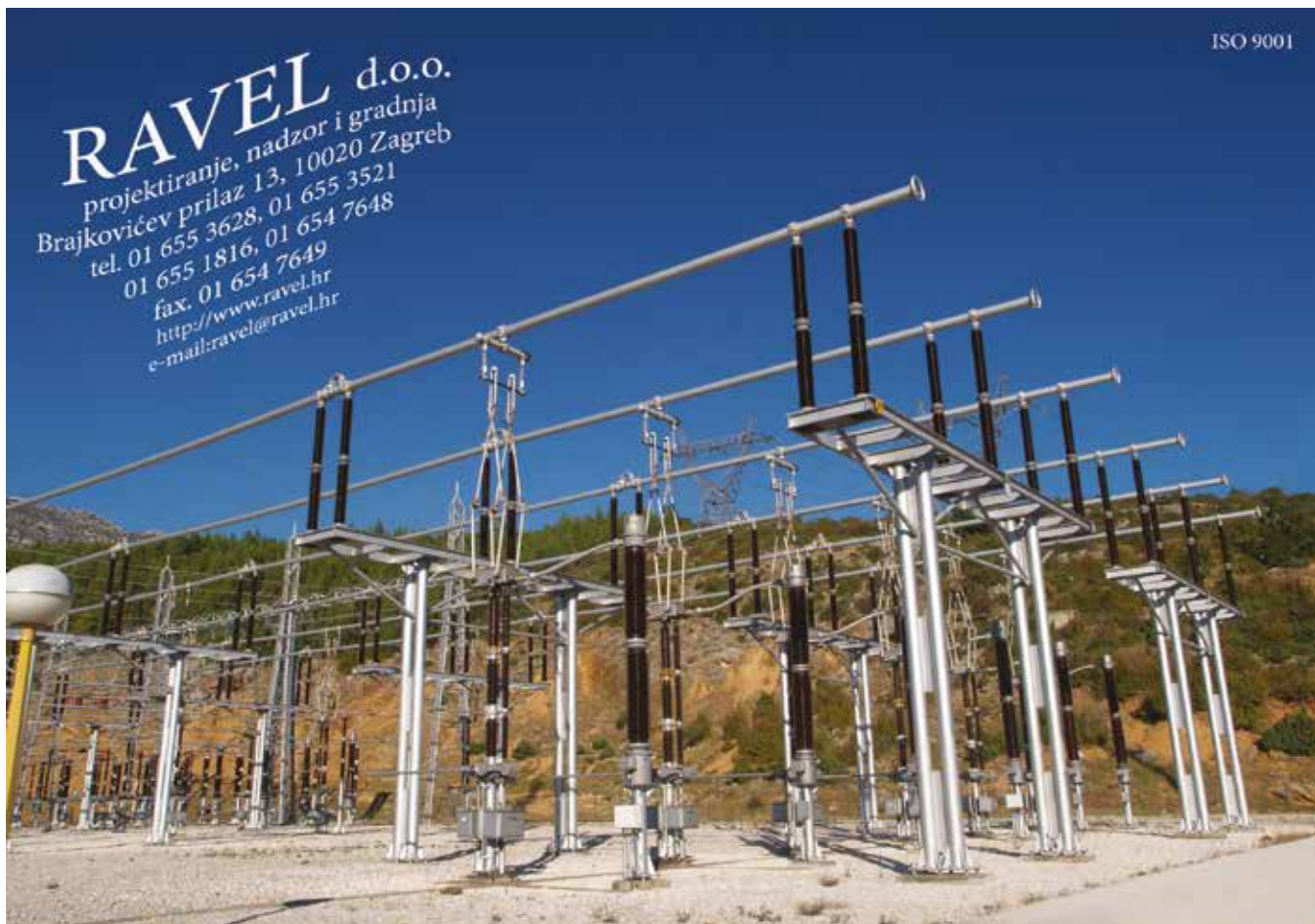

*Tekst i fotografije:
Branka i Dragutin Perkočić*

RAVEL d.o.o.

projektiranje, nadzor i gradnja
Brajkovičev prilaz 13, 10020 Zagreb
tel. 01 655 3628, 01 655 3521
01 655 1816, 01 654 7648
fax. 01 654 7649
<http://www.ravel.hr>
e-mail: ravel@ravel.hr

ZANIMLJIVOSTI

Demokracija će platiti zato što će pokušati odgovarati svima.

Siromasi će htjeti imetak bogatih.
A demokracija će im to dati.

Mladi će htjeti biti uvažavani kao stari, žene će htjeti
biti kao muški, stranci će htjeti prava starosjedilaca.
A demokracija će im to dati.

Lopovi i prevaranti će htjeti važne državne funkcije.
A demokracija će im to dati.

A kada lopovi i prevaranti konačno demokratski
preuzmu vlast, jer kriminalci i zločinci teže za moći,
nastat će gora tiranija nego u vrijeme bilo koje
monarhije ili oligarhije.

Sokrat (470-399 p.n.e.)

SOCRATES

JESEN U LICU 2014

16. IZLOŽBA TRADICIJSKIH PROIZVODA

Gospić

Udruga Ličana "Vila Velebita" organizirala je grupni posjet svojih članova ovoj hvalje vrijednoj manifestaciji

kobasica, krumpira, jabuka, drenjula i dr.) domaće proizvodnje.

Izložba tradicionalnih proizvoda „Jesen u Lici“ i ove godine privukla je velikih broj posjetitelja tako i veliki broj članova „Vile Velebita“ iz Zagreba za koje je put organiziran posebnim autobusom dok je jedan broj članova išao vlastitim prijevozom ili vlakom. Na 16. Izložbi bilo je prisutno 270 izlagača iz Ličko-senjske županije cijele Hrvatske pa i susjednih

zemalja. Obilaskom štandova vidio se osmjech na licima izlagača kao i na licima posjetitelja i naših članova. Pored razgledavanja mnogi su kupovali razne proizvode od suvenira do vrlo kvalitetnih proizvoda (meda, sira, pršuta

Nakon razgledavanja i kupovine odmor se našao uz uživanje u glazbi mladih umjetnika iz „KUD-a Kuterevo“ iz Kutereva i tradicionalno uspješni „KUD Sinac“ iz Zagreba . Poslije ručka u restoranu „Zlatna potkova“ nastavilo se razgledavanje i povratak autobusom u Zagreb.

Na kraju putovanja predsjednik Udruge zahvalio se svima sudionicima (koji nisu krili oduševljenje izletom) i pozvao ih na tradicionalni „Susret ličana“ (lička večera) 13. Veljače u Zagrebu.

Za Vilu piše: Nikola Kostelac

Kretnje u igri

U samoj igri, kretanje, bilo ono mentalno, ili fizičko, donosi zbiljsko proširenje svijeta od onog aktualno datoga. To kretanje oko stvari koje nas okružuju u nama izaziva porivnu i afektivnu reakciju, postajući visoko kompleksni simboli u predodžbama našeg unutrašnjeg svijeta s kojima se ophodimo i stvaramo nevidljive i zatvorene svjetove slika i fikcija. Takve slike i fikcije zatvorene na razini intuicije tjeraju logički i apstraktni aparat na djelovanje. Na tom raskršću iz unutrašnjeg, ne-definiranog svijeta prema onom vanjskom, događaju se dvije bitne prijelomnice koje usmjeravaju racionalne radnje, najprije prema predodžbama koje ne izlaze vani, zadovoljavajući svoj unutrašnji, samodopadni, egocentrični aparat, stvaraju na razini psihičkih odrednica manipulativnost i sebičnost. U većini slučajeva se u takvom konceptu kretanje kroz neku igru stvara patologija i zatvoreni sustav samodestrukcije, kako pojedinca, tako i neke određene grupe koja je zapala u takvu strukturu igre (u prethodnim kolumnama sam detaljnije opisivao takva stanja i/ili pozicije rasterećenja, koje ne mogu izaći iz vlastite (zatvorenosti / zadanosti), kao npr. kod kockara).

S druge strane, otvorenost i zbiljski susret porivne radnje koja ima ulogu rasterećenja i kreacije u svom djelovanju i komunikaciji s vanjskim svijetom, stvara koncepte gdje mašta i razigranost prelaze u kretanje višeg smisla, koji se očituju, primjerice, u razigranosti jezika, ruke, noge, stvarajući poruke koje donose estetske, etičke zapise koji iskazuju ljepotu u njenoj slobodi. Tako nastaju prekrasne pjesme, koje svojom univerzalnošću preskaču svakidašnju izgovorenu zbilju, ruke koje koristimo u nizu svagdanjih radnji, kako bi zadovoljili svoje potrebe za običajnim pridržavanjem za stvari u jednom trenu transponiraju i nacrtaju, ili isklešu neponovljivo i u duhu vječno likovno ili kiparsko djelo. Noge kojima gazimo i prašimo po blatnjavoj sadašnjosti nosajući nas amo tamo, u nekoj nogometnoj utakmici, trčeći i udarajući naizgled bezveze napuhani mjehur zvan lopta, u trenu stvaraju ushite okupljajući mase koje čekaju čarobne kreacije, kretanje u njenoj neobičnosti i neizvjesnosti. Svaka od ova tri nabrojana organa karakterizira motorika kretanje u promjeni ritma, mijenjajući se u ophođenju u nekom prostoru, s razine prilagođavanja do dominacije nad samim stvarima

koje koriste u određenju svrhe. Npr. jezik svladava nemoguće prenosnice kako bi prikazao vanjski svijet, korigirajući svoje primitivne slogove ili riječi da bi opisao stvarnost koja se rađa u njegovim mislima i podijelio je sa svijetom u obliku simbola. Ruka prilagođava svoje funkcije primarnom opstanku pridržavanja, u nesvjesnom samozavaravanju, primicanju samih stvari (npr. hrane ustima), zamijenjujući usta u ranoj dojenačkoj fazi uz pripomoć odraslih, kako bi u racionalnoj fazi rukama kreirali apstraktne funkcije, dajući okolini i samim stvarima koje ga okružuju, dodirujući ih, sasvim novi, realni i simbolički smisao. Strašan mentalni i racionalni put čovjek treba proći da bi zabio čavao u neku dasku s čekićem u jednoj i s čavlom u drugoj ruci. Konceptualnost tog čina, na razini općenitosti, u nekom momentu prelazi u specifičnost reakcije ruka stavljajući ih u pozicije autonomnosti reakcije, koja sad može isklesati Davida, „zaftiljiti loptu“ poput Balića, ili potegnuti obarač u ime viših, ili nižih ciljeva. Noge su, svladavajući promjenljiv reljef, u konstelaciji vremena i prostora, u činu bijega, saginjanja, čučanja, puzanja, dizanja u višu perspektivu kako bi se definirao

situacijski problem u lovu ili nekom primitivnom radu, stvorile u mentalnim mapama mogućnost da sam hod može imati strašnu promjenu ritma, transformirajući tijelo koje može u igri, ili plesu stvarati viši smisao pokreta, bijeg iz primarne funkcije. Akumulirajući svoj senzibilni karakter u ophođenju sa stvarima oko sebe koje služe za izgradnju, rasterećujući nagoni aparat, otvara se prostor za razvijanje motoričke mašte, gdje izmjene aspekta u okvirima promjenljivih ili stabilnih okolnosti, stvaraju kretivni čin apstrakcije, koja nadilazi mogućnost zadanosti same stvari. S promjenom aspekta kroz jezik, ruku, nogu, apstrakcija rastvara zadanost odnosa samog predmeta i njegove funkcije, stavljajući ju u intenciju. Poput misli koja bi se trebala odvijati i pojaviti u jeziku, glasu, gromadi kamena kojeg ruka može slistiti do palače, ili Meštrovićeva Zdenca života, a nogama grabeći po livadi u brzini gurajući ukročenu loptu, osvajajući imaginarni prostor zabiti gol, po mogućnosti Božjom rukom i tako baciti u trans vlastite poklonike, a ove druge u beznačajnost, stvarajući simbole vremena koji predstavljaju vječnu kretnju u konstantnoj promjeni već viđenog autonomnog čina lijepoga u pokretu, koji preskače simbole same stvari koju opažamo, čujemo, dodirujemo. Sve te radnje svoj korijen nastanka izvode iz jezika. Motorička aktivnost jezika u konstantnom ponavljanju istih slogova koja označava određenu stvar, pojavu iz nekog prostora, razvio je stabilan simbolički aspekt podudaranja stvarnosti u predodžbama i

njihovom artikulacijom stvaramo svijet istine između onog vidljivog i skrivenog, razvijajući svoje mišljenje u višem stupnju kretnje, koja u izricanju postaje nedjeljivi dio ljudske prirode u objašnjenju i dovršavanju svijeta oko sebe. Na kraju u jeziku se dovršava svo sporazumijevanje između ljudi u smjeru zajedničkog djelovanja, u gradnji svijeta i nade. Običnim jednostavnim jezikom uvijek ćemo imati potrebu objasniti što je mislio Picasso u apstraktnoj, nerazumljivoj slici, što je izrekao A. B. Šimić u nekoj kitici, ili kako je Maradona zabio, glavom ili Božjom rukom, a usput se pitati i čiji su Falklandski otoci.

Prva igra koja uključuje razum nastaje u svjesnim pokušajima mame da dijete poveže njenu neprestanu blizinu i njeno konstantno pridržavanje za njegove ručice ili nogice, uz fiksiranje pogledom kao poveznicom svih tih radnji, uz izgovaranje glasa mama, mama, u jednu cjelovitu radnju, kako bi se izazvala motorička reakcija kroz jezik s kojom otvaramo prvi, istinski, razumljivi komunikativni kontakt na višem stupnju životne kretnje. Vremenom dijete se fiksira (samodoživljavana identifikacija s nekim drugim, ne postoji izravan odnos prema samome sebi) s „predmetom“ mamom, koje kasnije ima značenje u potenciji ljubavi, strasti. Ono, simbolično slušajući po zvučnosti glasove mame, ili okoline kreće u vlastitu nesvjesnu igru i borbu u svladavanju vlastitog jezika iz korijena koji je bio neartikuliran u tišini, ili plaču. Ovisno o nagonskim potrebama, spajajući se ne više samo rukama

i pogledom s mamom, već i simbolički - izgovaranjem nečeg što po zvučnosti nalikuje na izgovoreno mama, pokušajima i stalnim slušanjem (oponašanjem), vremenom se uspostavlja simbolički kontakt između dva identiteta koja će se tražiti cijeli život, samo u različitim kontekstima i uvjetima. Igra je krenula kroz jedan izrazito osobit i uvjetovan čin, u kojem je sadržana čitava osjetilna i motorička struktura, u riječi „mama“ doseže se oblik svijesti koju „slobodoumno“ nazivamo misao, iz kojeg proizlazi samousmjerenje i djelovanje, korigirajući osjetilna opažanja, prvo kroz glas, koji u svom razvoju prelazi u simbole stvarajući sasvim novi cjelokupni kontekst tijela, kreirajući apstraktne i zamršene svjetove u njegovoj istini, ili možda neistini.

Za stupanje u više sfere kretnje osim pukog biološkog galopiranja u vremenu zvanog mentalno i psihičko, fizičko, emotivno sazrijevanje uz neupitan um potrebna je i mašta, kojom bježimo iz te vremensko-prostorno-umne zadanosti, razriješivši se trenutka, kroz neku od bezvremenskih igara što donose atribute rasterećenosti od jalove svakidašnjice, tražeći kroz kreaciju sponu s uzvišenim i budućim, uprežući tijelo (ruke, noge, jezik) u artikulirani motorički, nepredvidljivi pokret (djelovanje) stvara se mogućnost neizvjesnog, drugačijeg i šanse za poneku sreću.

Za Vilu piše: prof. Luka Maršić

GE POT

GRADITELJSTVO, PROIZVODNJA I TRGOVINA

10000 ZAGREB, - Selska cesta 20

gepot@zg.t-com.hr

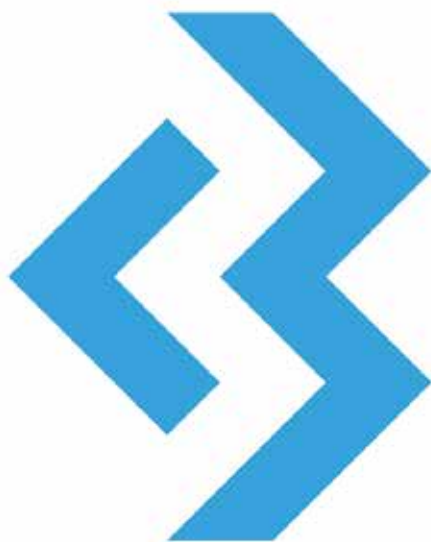
Tel./fax: 01 / 37 02 157

• Izgradnja objekata "ključ u ruke"

• Adaptacije • Fasaderski radovi • Suha montaža

20 godina iskustva !

KREDITNA
BANKA
ZAGREB

**18. Lička večer
12. travnja 2013.**

Udruga Ličana „Vila Velebita“ u Zagrebu organizirala je 12. travnja 2013. godine 18. Ličku večer u namjeri da opet okupi Ličane iz Like, one koji su porijeklom iz Like i one koji su prijatelji Like. Tako se u restoranu Gastro Globus u Zagrebu okupilo 400-tinjak uzvanika i gostiju, kojima je predsjednik Udruge gospodin Nikola Kostelac uz pozdravnu riječ zaželio, da se u jednoj „produženoj“ večeri druže, nadivane i zabave, a sve to uz domaću hranu i glazbu i tako

se vrate u neka prošla vremena. vrsnim ličkim sirom uz pogled Ličkom druženju prisustvovali na tradicijske suvenire koji su

su predstavnici Ličko-senjske županije, gradova Gospića, Otočca Cjelovečernji/ranojutarnji pro-

i Zagreba, općina Brinja, Karlobaga, Lovinca i Plitvičkih jezera, te ličkih društava, udruga i klubova. A, „Vila Velebita“ se pobrinula organizirati takav program da je bilo za svakoga ponešto. Za početak je to bio doček u predvorju sa šljivovicom i iz-

gram vodili su Iva Šulentić i Drago Asić.

Svojim izvornim izgledom u tradicijskim nošnjama nastupila je Kulturno umjetnička udruga "Gacka" iz Ličkog Lešća koja je uz „domaće“ pjesme i raznovrsne plesove dodatno zagrijavala atmosferu, a prisutni su ih nagrađivali dugotrajnim aplauzima. Nakon večere i nastupa Gačana, trebalo se malo „potrošiti“ uz uspješan nastup VIS-a „Zlatne sjene“ i tako dugoooo u noć. Organizatora posebno veseli činjenica značajnog sudjelovanja mladih pa i onih najmlađih (kao zalag za nastavak tradicije.

19. Lička večer 21. veljače 2014.

prijatelja Like” u domaćoj atmosferi koju su pripremili Lička izvorna skupina „Plješivica“ i VIS „Likote“.

Voditeljskom paru u ovom Susretu pridružila se Mirna Maras. Poseban ugođaj prekrasnoj at-

jivo natjecanje plesnih parova. Naravno, i ovom prilikom organizirana je bogata tombola uz darove mnogobrojnih sponzora na čemu im se Udruga Ličana najiskrenije zahvaljuje.

10 mjeseci kasnije 21. veljače 2014. na istom mjestu održan je "Tradicionalni susret Ličana i

mosferi dala je plesna skupina u kojoj je nastupio i poznati Ištvan Varga, a i organizirano je zaniml-

Još malo fotki sa ovog događaja

Uvažavajući činjenicu mnogobrojnih upita tijekom godine, obavještavamo Vas da će se jubilarni 20. tradicionalni Susret Ličana i prijatelja Like održati 13. veljače 2015. godine.

Više obavijesti bit će na: www.vila-velebta.hr

Tekst i fotografija: Branka i Dragutin Perković

Tiskara u Kosinju

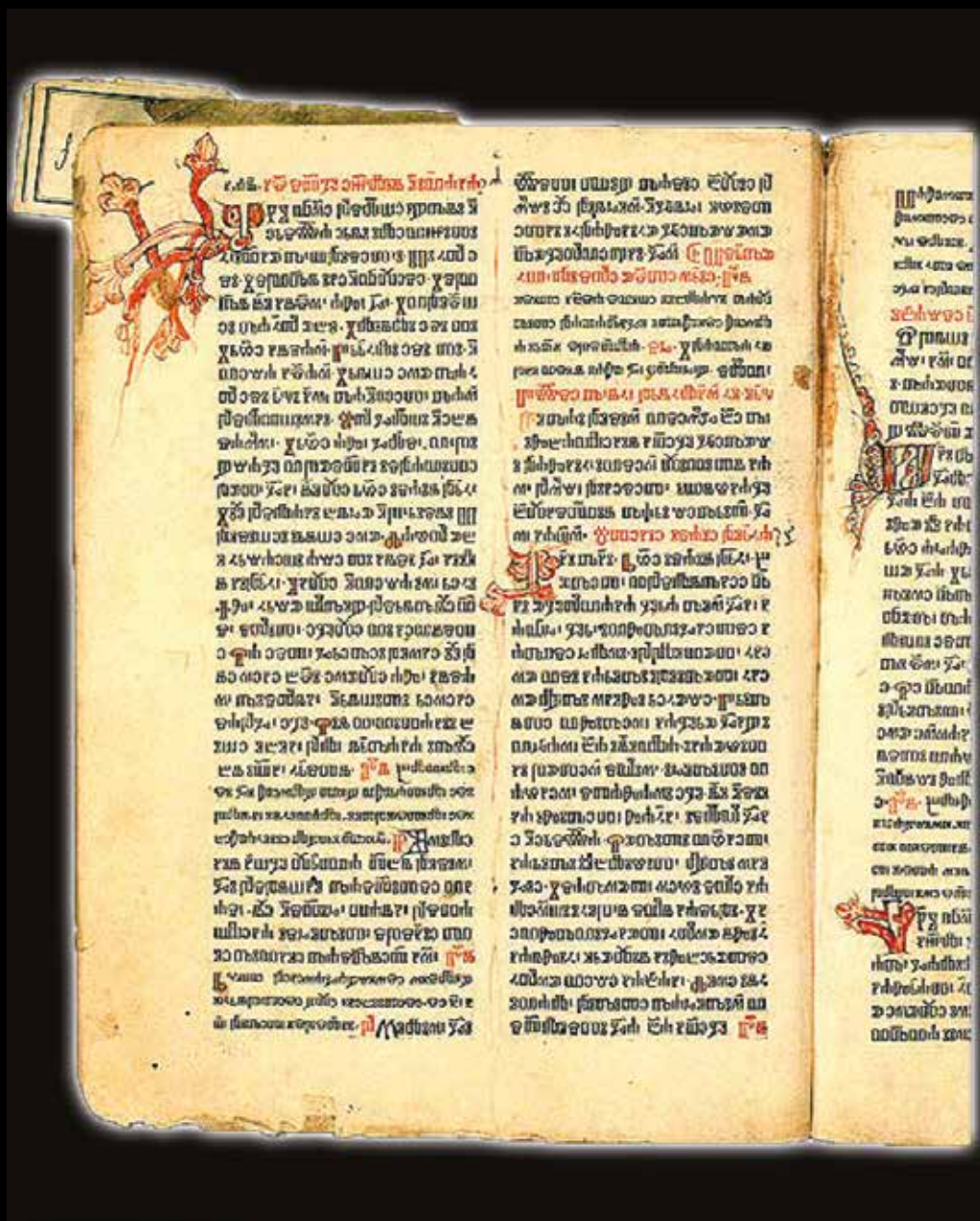
Naziv mjesta Kosinj prvi se puta spominje 1461. U 15. stoljeću. Kosinj pripada knezovima kosinjskim od plemena Stupića. Knezovi Frankopani, već tada najznačajnija hrvatska plemićka obitelj, imaju svoje posjede u Kosinju znatno prije, ali 1489. ugovorom s knezom kosinjskim, postaju vlasnici cijelog Kosinja.

U Kosinju su Pavlini, takozvani bijeli fratri, jedini red koji su osnovali Hrvati, imali Gutenbergov tiskarski stroj. Po odobrenju rimskog dvora, ondje je 22.02.1483. tiskana prva crkvena knjiga napisana glagoljicom i na hrvatskome jeziku, te prva knjiga slavenskog juga - "Kosinjski misal" ili poznat i pod drugim imenom "Misal po zakonu rimskog dvora". Najočuvaniji primjerak nalazi se u Petrogradu. Druga knjiga tiskana na našem tlu bio je Brevijar iz 1491. godine, kojem u kolofonu piše da je tiskan u Kosinju. Potvrdu da je u Kosinju bila tiskara čitamo u izvještaju senjskog

biskupa Sebastijana Glavinčića, koji je 1696. bio u službenoj vizitaciji Kosinju. U izvještaju je napisano da je vidio glagoljske brevijare tiskane u Kosinju na ilirskom jeziku.

Misal po zakonu rimskoga dvora ili Kosinjski misal

Ovo je prva hrvatska tiskana knjiga, tiskana u tiskari u Kosinju u Lici. Misal je otisnut samo 28 godina nakon dovršetka Guten-

Prva hrvatska tiskana knjiga - Kosinjski misal iz 1483. god.

bergove četrdesetdnevne Biblije. Ovaj je misal ujedno prvi u Europi koji nije tiskan latiničnim slovima. Činjenica da je misal tiskan na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, svjedoči o društvenom, gospodarskom, kulturnom i intelektualnom potencijalu Hrvata u drugoj polovini XV. stoljeća.

Misal iz 1483. prvi spominje zadržski nadbiskup Matej Karaman (1700.- 1771.), potom slovenski filolog Jernej Kopitar, a 1820. godine i bjeloruski slavist i orijentalist Mihail Bobrowski, koji duhovito primjećuje kako je "ovo prvo izdanje rjeđe od bijeloga gavrana". Bobrowski 20. listopada 1821. iz Pariza u pismu Jerneju Kopitaru s ističe da je Misal prva knjiga u slavenskome svijetu tiskana pomičnim slovima.

Druga "hrvatskoglagoljska inkunabula" tiskana je godine 1491. u Kosinju. Knjiga je brevijar. U tome ličkom mjestu bila je smještena prva hrvatska tiskara u čije smo mjesto djelovanja sigurni. Ta nam činjenica nalaže zaključak da je Lika u to doba bila središtem glagoljaštva i da je bila bogatiji kraj nego što je to od tragedije na Krbavskom polju. Siromašan kraj, kakvim je Lika postala nakon godine 1493, ne bi mogao tiskati knjige u doba kada je to iznimno skup posao. Osim toga, siromašan kraj, bez jakog kulturnog kruga koji je prepoznao prednosti tiskarstva i bez ekonomskog uporišta, u takav se posao ne bi ni upuštao.

Ostalo o srednjovjekovnoj Lici

Ličko plemstvo je u većini sluča-

jeva proisticalo iz vremena starohrvatske društvene hijerarhije. Nakon 1102. godine, lički plemići postajali su kraljevskim imenovanjem, a ne prema rodovskom naslijeđu. Kraljevski plemići u Lici dobivali su, slično kao i po ostalim krajevima Hrvatske veća ili manja feudalna imanja. Nekoć, starohrvatski plemići nisu od državnog vladara dobivali zemljišne poklone, već su svoje posjede prenosili na potomke bez suglasnosti kralja. Novijih, feudalnih posjednika u Lici nije bilo mnogo, ali su do 14. stoljeća u svome vlasništvu imali gotovo čitavu ličku zemlju. Osim spomenutih društvenih staleža, u srednjovjekovnoj Lici živjeli su i potomci romanskog žiteljstva, koje su ovdašnji Hrvati nazivali Vlasi.

A. Horvat je naglasila kako su mnogi lički srednjovjekovni dvorci pokazivali i regionalnu posebnost; na području Like ustvrdila je 85 srednjovjekovnih dvoraca i za svakog od njih označila u čemu se ogleda njegova europska provenijencija.

Unatoč mnogih uništavanja svega što je ovdje učinjeno ili postojalo, samo iz Krbave doprlo je do nas 17 glagoljskih kodeksa, među kojima se kao remek-djelo ističe glagoljski misal kneza Novaka Desislavića, nastao 1368. godine. U nizu ostalih umjetničkih predmeta od neprocjenjive kulturnopovijesne vrijednosti, izdvaja se zlatni križ krbavskoga biskupa Mateja Marute, koji se danas čuva u župnoj crkvi u Bribiru Vinodolskom. Spomenuti i još mnogi drugi sačuvani spomenici potvrđuju nam da je tadašnja Lika išla u ko-

rak s najvišim dometima europske kulture i umjetnosti.

Hrvatski ban bio je u dva navrata Ivan Karlović Krbavski, u periodima 1521.-1524. i 1527.-1531. god.

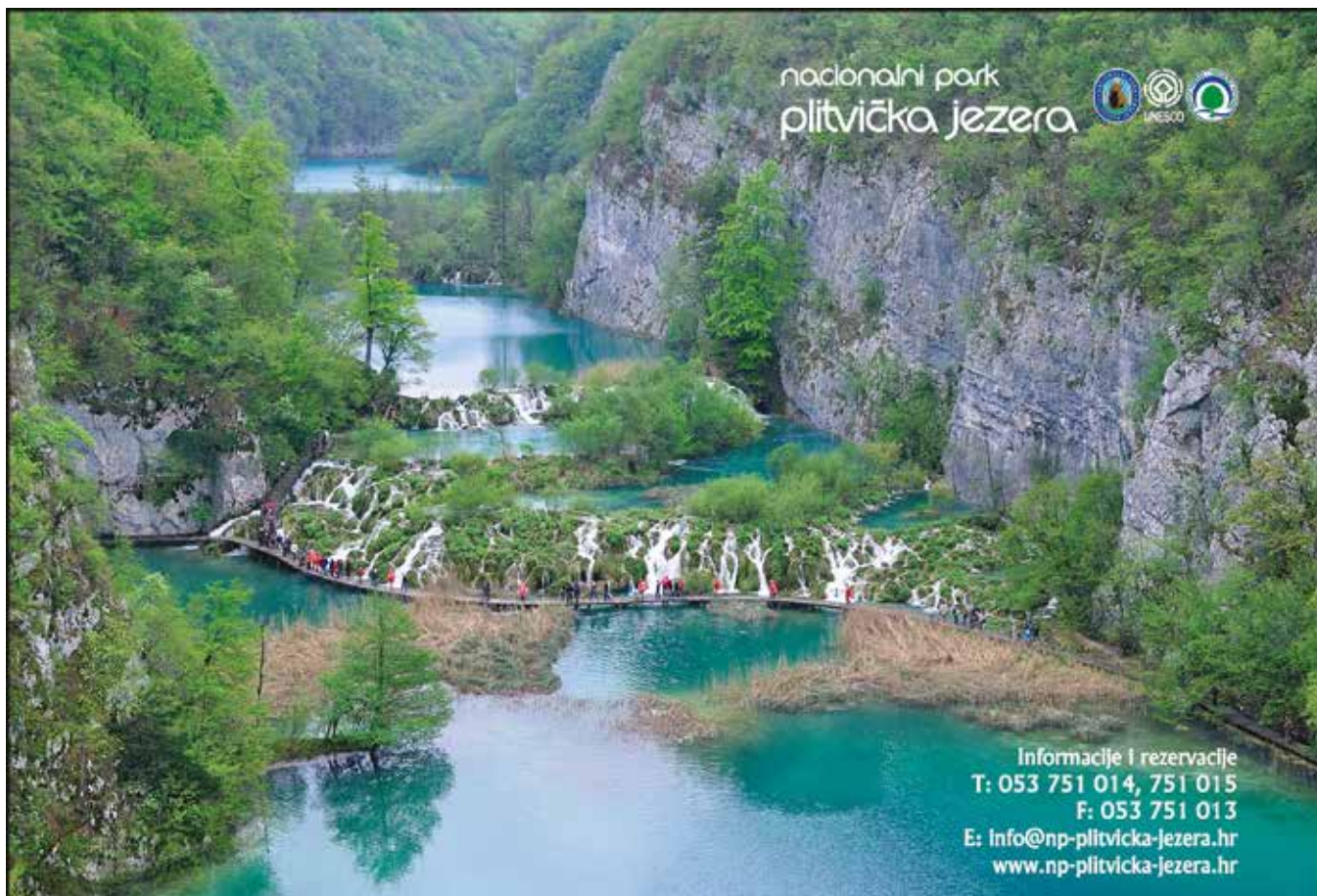
Dne 14. srpnja 1942. partizani su zauzeli Brušane i Trnovac te u Brušanima zapalili župnu crkvu i župni stan. Zapaljene crkvene objekte do dolaska župnika Josipa Kapša nitko nije obnavljao. 2006. godine vlč. Nikola Turkalj novčanom pomoći Gospičko-senjske biskupije i vjernika podigao je na crkvu sv. Martina novi toranj kakav je bio prvotni i pokrio ga bakrenim limom. Danas u Brušanima i Rizvanuši u 65 obitelji živi oko 185 vjernika sa slijedećim prezimenima: Abramović, Barić, Brkljačić, Burica, Cindrić, Došen, Dubrovec, Ivančić, Lisac, Lovrić, Maras, Mataija, Mesić, Nagljić, Opačić, Pavelić, Pavičić, Petrljić, Ratković, Šikić, Sanković, Srećković, Sudar. Stilinović, Šuper, Tonković i Župan.

Najpoznatija prezimena iz lovinačko kraja - Ivezici, Rupčići, Šulentići, Vrkljani, Pavičići, Budaci, Jurjevići.

Navedeno o povijesti Hrvatske i Like na ovoj stranici je od različitih autora pa sigurno ima nelogičnosti i netočnosti, ali takva je povijest. Namjera teksta je prikazati osnovno o povijesti i čitatelje zainteresirati za buduća samostalna proučavanja.

Za Vilu odabrao:
prof.dr.sc. Milan Vrkljan

nacionalni park
plitvička jezera

Informacije i rezervacije
T: 053 751 014, 751 015
F: 053 751 013
E: info@np-plitvicka-jezera.hr
www.np-plitvicka-jezera.hr

Otvoreno non-stop kroz cijelu godinu!

Wellness Fitness, Jacuzzi, Sauna

53288 Karlobag, Trg F. Tuđmana 1
Tel./fax: +385 53 694 008
mob.: +385 98 470 569
www.hotel-velinac.com
E-mail: info@hotel-velinac.com

Hotel - Konoba "Ribar" - Terasa "Bonaca" - Fast food

Novo !!!

Velinac KARLOBAG

ANA KARIĆ

Perušić 13. svibnja 1941.

–

Zagreb 9. listopada 2014.

Napustila nas je istog dana kad i Boris Buzančić, njen dugogodišnji prijatelj i kolega s kojim je nastupala u više od petsto predstava. Njen opus je impresivan, preko 2500 kazališnih predstava, dvadesetak filmova, šezdeset televizijskih drama. Dobila je nagradu hrvatskog glumišta za glumačko ostvarenje u radio drami za 2004./05., a godine 2010. dobila je nagradu Fabijan Šovagović za veliki doprinos hr-

U sjećanje!

vatskom filmu. Svoju prvu filmsku ulogu ostvarila je još kao studentica druge godine Kazališne akademije u Zagrebu 1961. Širok je spektar likova koje je odglumila Ana Karić: otmjena građanka, naivna djevojka, intelektualka itd. Po mnogim mišljenjima Ana je najljepša hrvatska glumica ikad i uloge žena koje je utjelovila su uvijek elegantne, dotjerane i našminkane. Jedina iznimka je njena zadnja filmska uloga u filmu „Noćni brodovi“ gdje glumi stariju gospođu koja se u jesen svoga života zaljubljuje. Tu je onakva kakva je, bez šminke i uljepšavanja, ali nimalo nije izgubila svoj šarm i karizmu. Upravo za tu ulogu dobila je Zlatnu Arenu 2012. na 59. filmskom festivalu u Puli. Nastupala je u filmovima Ante Babaje, Nikole Tanhofer, Zvonimira Berkovića i Krste Papića. Najpoznatiji njeni filmovi su „Putovanje na mjesto nesreće“,

„Bablje ljeto“, „Tajna Nikole Tesle“ itd. Jedan od važnijih segmenata u Aninoj karijeri su TV drame u kojima je ostvarila niz nezaboravnih uloga. Prvi stalni kazališni angažman dobila je u zagrebačkoj Komediji, a kasnije je nastupala u Teatru u gostima i ZKM-u, a zadnjih godina u Teatru ITD. Zapravo, Ana veći dio kazališne karijere nije imala stalan angažman, nego status slobodne umjetnice. Kako sama kaže u jednom razgovoru, da je bila u stalnom angažmanu u kazalištu, sigurno bi odigrala neku od velikih uloga domaće ili strane literature. Međutim, smatra da je svojim izborom slobodne profesije puno više dobila. Ta sloboda omogućila joj je da nastupa na mnogim scenama, u mnogim gradovima, na mnogim festivalima po svijetu. Ana Karić ostat će zapamćena kao jedna od najvećih hrvatskih glumica u povijesti.

NIKOLA JURKOVIĆ

Malo Polje - Perušić 31.01.1937.

–

Zagreb 26.08.2013.

Napustio nas je Nikola Jurković, vlasnik i osnivač te izvrsni promotor gastronomskog kutka u restoranu „Stara poštarica“ u Zagrebu koji je zatvoren nakon njegove smrti.

U svojoj ponudi imao je autohtonu ličku hranu, od ličkih sireva, pršuta, janjetine, ribe, zeca na lovački, pa sve do prepeličijih jaja, uzgojenih na vlastitom posjedu. Uz domaću hranu nudio je i domaće Velebitsko pivo iz Pazarišta.

Otvaranje restorana 10. listopada 1987. poklopilo se sa stotim rođendanom legendarnog zagrebačkog glumca Zvonimira Rogoza, koji je stanovao u susjedstvu, a po njemu je i jedna blagovaonica u restoranu dobila ime.

Nikola Jurković bio je, do otvaranja Stare poštarice, privatni autoprijevoznik te je preuzeo jedan nadasve rizičan i neuo-

bičajen posao. Naime, tristo njemačkih bombi, zaostalih iz Drugoga svjetskog rata, koje su gotovo trideset i pet godina prijetile građanima Zagreba, Nikola je uklonio iz grada te tako zaradio početni kapital za puno humaniju nakanu.

No, Nikola Jurković i Stara poštarica imaju i jedno uistinu povijesno značenje. Prije 23 godine, točnije 3. Rujna 1991. u samim počecima stvaranja hrvatske države i Domovinskog rata u Lici, upravo u ovome restoranu osnovana je „Vila Velebita“, udruga Ličana u Zagrebu, koja je kasnije postala i krovna udruga svih iseljenih Ličana. Tradiciju okupljanja Ličana Stara poštarica imala je sve do Nikoline smrti i njenog zatvaranja a u njoj su se često nalazili na domaćem divanu i aktivisti Udruge. Nikola Jurković je bio član Upravnog odbora naše Udruge.

Donacijska večer za Pastoralni centar župe sv. Josipa, Lički Osik

Utorak 21. listopada 2014. godine u Zagrebu, na Kaptolu 26, u kuriji sv. Barbare održana je Donacijska večer povodom dovršetka našeg Pastoralnog centra.

Do ove hvale vrijedne akcije došlo je slučajnim upoznavanjem vlč. Luke Blaževića i predsjednika Gradske skupštine grada Zagreba g. Darinka Kosor na Udbini ove godine. Odmah se rodila ideja kako pomoći da se Pastoralni centar dovrši u što skorijem roku kako ne bi ušao otvoren i nedovršen u treću zimu koja je pred nama. Na taj način se želi izbjeći eventualna šteta od vremenskih neprilika kako ono što je napravljeno ne bi propalo.

Župa sv. Josipa je kao i mnoge druge prošla kroz Domovinski rat gdje su crkva i župni stan porušeni i devastirani. Nakon obnove župnog stana i crkve zbog nedostatka adekvatnog prostora za razne aktivnosti počeli smo s izgradnjom Pastoralnog centra.

Na početku ovog susreta gdje se okupilo oko 40 uzvanika održana je kratka prezentacija o župi sv. Josipa gdje su svi mogli vidjeti što se do sada napravilo na duhovnom i materijalnom planu od završetka rata.

Nakon prezentacije svima se obratio g. Darinko Kosor, predsjednik Gradske skupštine grada Zagreba koji je i inicijator ove akcije zajedno s vlč. Lukom Blaževićem. U svojem govoru istaknuo je važnost Pastoralnog centra za župu i mjesto Lički Osik kao i cijelu županiju. Ovakvi projekti bi trebali potaknuti ljude

da ostanu u Lici i da ne iseljavaju u druge gradove jer znamo i sami da se život uvijek vrti oko crkve. Kako bi zadržali mlade u Ličkom Osiku, pokrenule bi se razne aktivnosti završetkom Pastoralnog centra. Imam puno prijatelja iz Like i njihove priče su me također potaknule na ovu akciju - rekao je g. Darinko Kosor.

Također se okupljenima obratio vlč. Ante Rotim, dugogodišnji župnik u Donjoj Lomnici, a danas svećenik u miru. Progovorio je o strahoti rata koji je zadesio Lički Osik i Široku Kulu kao i okolice. Nedavno sam posjetio Lički Osik i Široku Kulu povodom Sjećanja na 23. obljetnicu žrtava Široke Kule. Vidi se volja i rad svih u župi kako bi župa mogla još bolje funkcionirati na svom pastoralnom planu - rekao je vlč. Ante. Na kraju je pozvao sve da prema svojim mogućnostima sudjeluju oko dovršetka Pastoralnog centra.

Prigodnu riječ održao je i g. Tomislav Svetina, glavni direktor GNK Dinamo -Zagreb. Dinamo uvijek sudjeluje u raznim humanitarnim projektima i aktivnostima diljem Lijepe naše i uvijek voli sudjelovati u projektima kao što je ovaj, poručio je g. Tomislav Svetina koji vuče korijene iz Budačke ulice te smo i očekivali kako će upravo on doći predstavljati GNK Dinamo.

U ime Udruge Ličana "Vila Velebita" Zagreb riječ su uputili predsjednik Nikola Kostelac i prof.dr.sc. Milan Vrkljan. Poručili su da će udruga u skladu sa svojim mogućnostima također sudjelovati u ovom projektu .

Uzdajući se u Božju providnost i dobrotu svih koji su voljni pomoći, vjerujemo da ćemo uspjeti u svojoj nakani da dovršimo Pastoralni centar u kojem bi se održavale razne aktivnosti: sportske aktivnosti djece i mladih, savjetovaništa za potrebe braka i obitelji, odgoja djece, sudjelovanja i suzbijanja ovisnosti o alkoholu, drogama i drugim opojnim sredstvima, organizirano provođenje slobodnog vremena osoba s invaliditetom, djece, mladih, starih i nemoćnih osoba, te psihički bolesnih odraslih osoba, pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama, zdravstvena, socijalna i humanitarna pomoć osobama u stanju socijalne potrebe, predlaganje, poticanje i usklađivanje drugih aktivnosti u području socijalne skrbi i promicanje kvalitete života.

Ovom prilikom želimo zahvaliti mons. Ivanu Hrenu koji upravlja kurijom sv. Barbare na Kaptolu jer nam je omogućio prostor za Donacijsku večer. Svakog tko je pomogao i koji će pomoći, bilo u obliku rada ili u novčanom prilogu, neka Bog blagoslovi i obilno nagradi!

Ako netko želi sudjelovati u dovršetku Pastoralnog centra, svoj prilog može uplatiti na Žiro-račun župe:

**PBZ IBAN:
HR032340009-1100145366
OIB župe:
36093029456**

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD U ZAGREBU

10.
prosina
2014.

U organizaciji Udruge Ličana "Vila Velebita"

HUMANITARNI KONCERT POTPORE

ZA IZGRADNJU SPOMENIKA ŠIMI I ANTI STARČEVIĆU I FRANU KURELCU U GOSPIĆU

Izvođači:

I DIO

Zvonimir Tonković - (instrumental, solo-bisernica)

Anđelko i Martin Krpan - violina

Nika Bauman - flauta
Zrinka Ivančić - klavir

Ivana Rukavina - mezzosopran
Tvrtko Sarić - gitara

Petar Klasan - klavir

Slaven Špoljarić - gitara

Vlado Krpan - rog
Vladimir Krpan - klavir

Ljerka Končar- Gamulin - violončelo
Dragica Kopljar- gong

II DIO

Tvrtko Sarić - gitara

Goran Končar - violina
Ljerka Končar- Gamulin - violončelo

Katarina Krpan - klavir
Vladimir Krpan - klavir

Adela Golac-Rilović - sopran
Simon Dešpalj - klavir

Krunoslav Babić - tuba
Srebrenka Poljak - klavir

Sanja Drakulić - klavir
Tamara Jurkić-Sviben - klavir

Tamburaški orkestar POU Otočac

Voditelj: Mario Sedmak

Zahvaljujemo svim izvođačima na ovoj humanoj gesti potpore za podizanje spomen obilježja!

U slijedećem broju časopisa: **DETALJNO IZVIJEŠĆE SA OVOG KONCERTA POPRAČENO FOTOGRAFIJAMA SVIH IZVOĐAČA!**

Uskoro će biti dostupan audio i video zapis ovog događaja!

HODOČAŠĆE MAJKI BOŽJOJ OD KRASNA

Love godine udruga ličana VILA VELEBITA iz Zagreba povodom godišnjice osnivanja udruge organizira hodočašće za svoje članov u Marijansko svetište u Krasno.

Putovanje do Krasna uvijek je zanimljivo i veselo uz priče o kraju kroz koji se, anegdote, i doživljaji članova iz mladosti. Uvijek je tu pokoja čašica ličke šljivovice domaćih peciva koje pripreme sami članovi. Lička pjesma je neizbježna, tako da putovanje izgleda vrlo kratko. Dolaskom u Krasno gosp Vlado Tomaić vl. Sirane „Runolist priredio je već tradicionalni doček uz domjenak od svih vrsta sireva iz svoje proizvodnje. uz šljivovicu, medicu višnjevaču. Tu se nađe i niz drugih proizvoda, ljekovitih trava, likera, meda i drugih pripravaka od meda i

ličke rakije. Uz ugodno druženje članovi udruge kupili su sira meda, raznih pripravaka od ljekovitog bilja.

Poslije toga svi zajedno krenuli

smo u Svetište na svečanu misu koju je predvodio biskup monsinjor Ivan Devčić. Poslije mise uputili smo se u obilazak Marijanskog svetišta te uživati u pogledu na veličanstveni velebit i

prekrasnu Gacku dolinu pa sve do vrhova Godače.

obilazak utočišta za mlade medvjede.

Oko 13 sati autobusom smo krenuli u Kuterevo na ručak i

U Kuterevu idočekao nas je gosp. Bukovac vlasnik restorana s do-

maćom rakijom i kruhom ispod peka uz pozdravne riječi dobrodošlice. Za vrijeme ručka zabavljala nas je mlada umjetnica Andrea Burić na Samici i ličke pjesme. Vrlo brzo mladoj pjevačici pridružili su se članovi udruge te se pjesma orila sve do polaska za Zagreb, Polazak je planiran za 17 sati ali raspoloženje svih sudionika bilo takvo da se krenulo tek u 20 sati. U tijeku vožnje svi sudionici su se zahvalili na jednom predivnom i nezaboravnom izletu uz dogovor da organizira i posjet izložbi tradicionalnih proizvoda „Jesen u Lici“ u Gospiću.

Za Vilu piše: Nikola Kostelac

Lika i njezina crkva u prošlosti i sadašnjosti
Mile Bogović

Mile Bogović

Lika i njezina crkva u prošlosti i sadašnjosti

JOHANNES PAVLUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Venerabili fratri *Aemilio Bogović*, hactenus Episcopo titulo *Tamariensi* atque *Auxiliari Fluminensi - Senensi*, ad novam diocesim *Cospiciensem - Senensem* translato, salutem et Apostolicam Benedictionem. Romani est Pontificis, beati *Petri* Successoris, singulis Ecclesiis particularibus sedula sollicitudine prospicere, his tamen attentiores merito curaque providere, quae recens sunt conditae. Cum prius praeficiendus sit sacerdotum Antistes diocesi *Cospiciensi - Senensi*, hoc ipso die per *Notam* Constitutionem - *Tibi Christifidelium* - in *Croatia* conditae atque metropolitanae *Sedi Fluminensi* suffraganeae effectae, te, *Venerabilis* frater, congruis et comprobatis dotibus acutis, eorumque pastoralium *fructuosumque* peritum, idoneum putamus ad illam regendam. De consilio igitur *Secretariae* *Sanctae*, munera *Apostolica* potestate te, *vincto* *debito* *titulo* *Tamariensi* et *memorato* *munere* *solum*, *Cospiciensem - Senensem* Episcopatum nominamus, cunctis tibi *debitis* *et* *obligationibus*. Mandamus quidem ut *haec* *Litterae* *in* *notam* *veniant* *cleri* *populi* *que* *eiusdem* *diocesis*; quos *hortamur* *ut* *te* *diligant* *recumque* *comuni* *manent*. *Tibi* *benigne*, *Venerabilis* *frater*, *auspice* *Virgine* *Maria*, *uberissima* *Patris* *Divini* *precamur* *bona*, *quibus* *affluens* *fideles* *noae* *civitas* *ceditis* *ita* *valde* *poscere* *ut* *ibidem* *contra* *sequantur* *Christus* *viam* *veritatem* *et* *vitam* - *cf. Jo 14, 6* - *Cuius* *pax* *sit* *semper* *recum*, *et* *cum* *nova* *ecclesiali* *communitate* *Cospiciensi - Senensi* *Notis* *carissima*. *Datum* *Romae*, *apud* *S. Petrum*, *die* *vicesimo* *quintidiesis* *Maii*, *anno* *Magni* *Jubilaei* *die* *illesimo* *Pontificatus* *Notri* *vicesimo* *secundo*.

Joannes Paulus P. PP.

„Tolle et lege!“ – Uzmite i čitajte!

Mile BOGOVIĆ, Lika i njezina Crkva u prošlosti i sadašnjosti, Gospić, 2014., 263 str.

Ako postoji, osim Biblije, ikoja knjiga koju bi trebala imati i čitati svaka lička obitelj, onda je to svakako najnovija knjiga biskupa i povjesničara dr. Mile Bogovića, koju ovdje kratko prikazujemo.

U uvodnom dijelu pod naslovom *Uspori i uzmicanja Crkve u Lici i Krbavi od početka do danas*, Autor zapravo daje pregled cijele knjige ter mu dodaje vlastito razmišljanje o identitetu Like (str. 11-20).

U Predgovoru knjige, nakon prigodnih riječi ličko-senjskoga župana i gospićkoga gradonačelnika, Bogović kratko opisuje kako je došlo do ove knjige. Naime, jednoga dana 1992. pozvao ga je urednik kršćanskoga mjesečnika Kane Albert Turčinović i predložio mu da u nekoliko nastavaka obradi povijest Crkve u Lici i Kordunu. On se prihvatio te zadaće i napisao devet nastavaka o toj temi. Poslije je u *Zvonima*, mjesečniku za kulturu Riječko-senjske nadbiskupije, obradio temu *Pravoslavci u Lici*. Navedeni radovi - 10 od ukupno 13 poglavlja (str. 21-116) - čine okosnicu ove knjige, kojoj je bliži povod zlatni jubilej Autorova misništva.

Od spomenutih poglavlja, koja su razrada osnovne teme, razložno je za ovaj prikaz posebno izdvojiti zadnja tri: 11. Biskupija „iza Velebita“ (str. 117-128), 12. Župe (129-198) i 13. Ratni zapisi i stradanja (199-225). Evo kratko obrazloženje toga odabira.

Biskupija „iza Velebita“ sa sjedištem u Gospiću odnosno Gospićko-senjska biskupija jedan je od plodova Domovinskoga rata i uspostave samostalne hrvatske države. O njoj kao o stvarnosti počelo se ozbiljno raspravljati tek nakon 1991. godine (prije

toga moglo se samo sanjati). Naime, na širokom prostoru između Zagreba i Zadra, Rijeke i Banjaluke nije postojala nijedna katolička biskupija, a u prijašnjim vremenima postojala su biskupijska sjedišta u Senju, Krbavi (Udbini), Modrušu i Otočcu. Ta praznina odavna se osjećala, ali prilike nisu bile naklonjene ostvarenju inicijativa za osnivanje biskupije. No okolnosti su se promijenile upravo uspostavom samostalne hrvatske države. Postojalo je suglasje i na razini biskupske konferencije i na razini struktura državne vlasti, a inicijativu je podržavao i riječko-senjski nadbiskup i samo je njegova bolest priječila da se inicijativa i prije ostvari. Biskupija je uspostavljena jubilarne 2000. godine, a za sjedište je izabran Gospić, što je odredilo i njezin naziv - Gospićko-senjska biskupija. O tome je Bogović napisao jedan studiozni rad za Spomenicu Gospićko-senjske biskupije koja je objavljena 2010. u povodu 10. obljetnice postojanja Biskupije (str. 9-102). U ovoj knjizi su sažeti rezultati toga njegova rada.

U 12. poglavlju „Župe“ nisu obrađene sve župe nove biskupije nego samo njih šest: Gospić, Boričevac, Korenica, Krasno, Plitvice i Udbina. Njima se Autor posebno bavio upravo zato što su i te župe imale posebno značenje u vrijeme stvaranja nove biskupije.

Gospić je izabran za sjedište biskupije, a njegova župna crkva postala je stolna ili katedralna crkva.

Boričevac je mučenička župa kojoj je bilo određeno uništenje pokretom i planom koji je započeo s tzv. „prvom puškom“ u Srbu 27. srpnja 1941. Mjesto je doslovce uništeno. A kao simbol novog vremena, koje je nastalo uspostavom hrvatske države, jest obnova crkve u tome mjestu, ali obnova naselja se pokazala neostvarivom ne samo zato što naša država još nije našla načina da vrati nasljednicima ono što je otela prijašnja država, nego i zbog toga što ti nasljednici nemaju snage za obnovu zgarišta svojih roditelja.

Korenica je također nakon „Oluje“ postala

većinski katoličko mjesto. Ondje je sagrađena nova crkva, veća od one srušene u Drugom svjetskom ratu, a katoličko stanovništvo sačinjavaju pretežito prognani katolici iz Bosne.

Krasno je našlo mjesta u ovoj knjizi zato što je Gospa od Krasna uzeta za zaštitnicu nove biskupije.

Osnivanje župe Plitvice (2013.) također je plod Domovinskog rata. Bilo je još od kraja 19. stoljeća inicijativa da se ondje sagradi crkva, ali svaki pokušaj imao je loš završetak. Izgledalo je da su uspostavom samostalne hrvatske države konačno nastale povoljne prilike - uspostavljena je posebna župa i već je izgrađen pastoralni centar, ali je biskup nedavno dobio odgovor u ravnateljstvu parka da je Nacionalni park mogao do sada bez crkve pa može i dalje (!).

Najveće promjene doživjela je Udbina. Katolici su odande rastjerani i prognani još 1942. godine. Župna crkva ne samo da je srušena, nego je na njezinim temeljima niknula druga građevina. No nakon „Oluje“, kao i Korenicu, Udbinu su naselili prognani katolici iz Bosne. Vjernička zajednica je oživjela pa je, vodeći računa o povijesnom značenju toga mjesta, biskup Bogović, autor ove knjige, pokrenuo inicijativu da se ondje izgradi Crkva hrvatskih mučenika. Ne samo da je projekt ostvaren i ondje je stalni svećenik, nego je, štoviše, CHM postala nacionalno svetište. U ovoj knjizi zabilježene su glavne faze nastanka toga Svetišta i što sve ono u sebi uključuje.

Zadnje, 13. poglavlje knjige, svojim sadržajem također ulazi u teme kojima se bavi „Hrvatska vjernost“: Ratni zapisi i stradanja. Tu su izražena tri vida. Autor najprije donosi arhivsko gradivo iz Biskupskog arhiva u Senju: župnici iz Like javljaju 1942. i 1943. što se zbiva na području njihovih župa. To izgleda kao svojevrsan dodatak onome što je rečeno u 9. poglavlju (Crkva u Lici i Krbavi od 1941. do 1969.), gdje je riječ i o ubijenim svećenicima – to su: Fran Binički, Stjepan Gabrić, Vladimir

Kargačin, Ladislav Kolarić, Bogumil Krušić, Dragutin Kukulj, Mate Moguš, Vladimir Stuparić, Blaž Tomljanović, Bruno Vernazza i Anton Žilavec.

Nakon toga Autor prilaže dva svoja putovanja kroz „presječenu“ Liku u vrijeme Domovinskog rata. To su njegova osobna svjedočanstva, ali je očito da kao povjesničar dobro uočava što je potrebno zabilježiti.

Zatim, kao važan doprinos ove knjige, iako on nije ovdje prvi put objavljen, je popis šteta na crkvenim objektima u Gospićkom i Otočkom dekanatu u vrijeme Domovinskog rata. Uz relevantne podatke o stradanju, priložene su i fotografije kao trajno svjedočanstvo veličine nanesene štete.

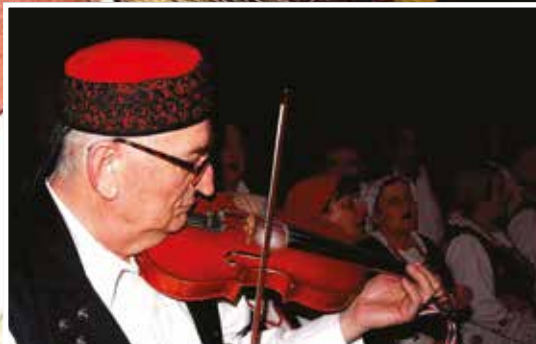
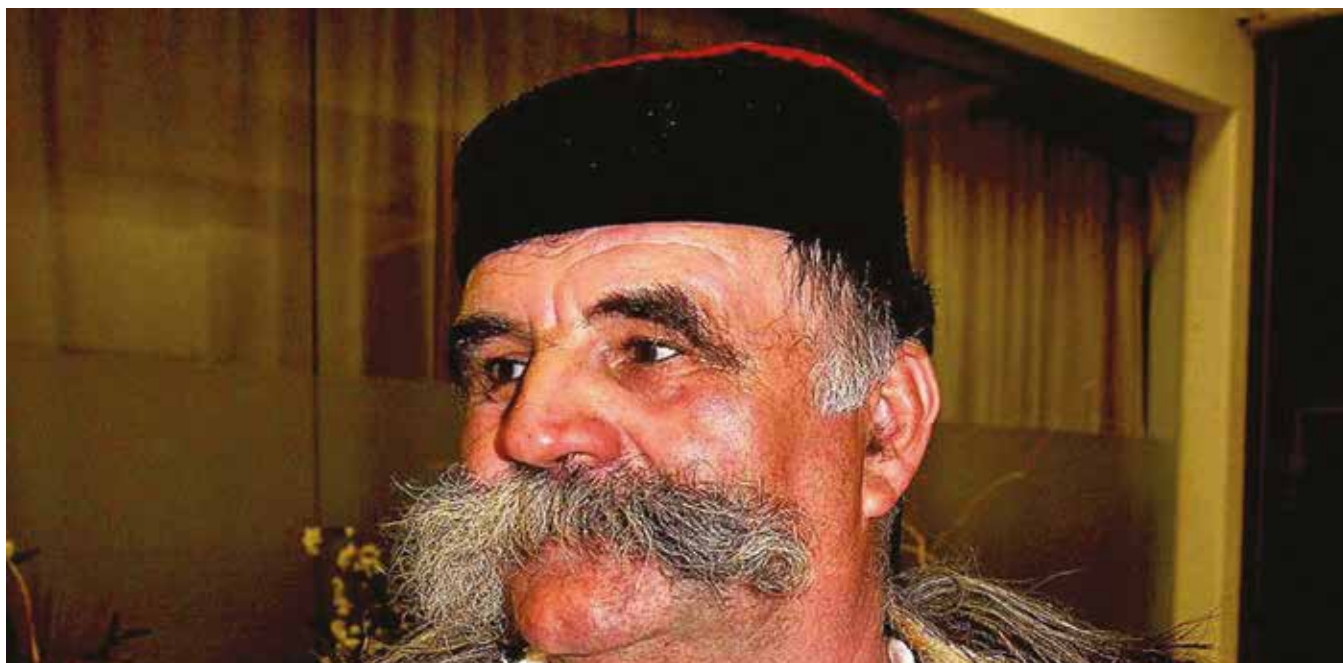
Autor je priložio i naslove svojih ovdje neobjavljenih radova o Lici, a urednik knjige Ivica Mataija u Pogovoru je tome dodao ključnu literaturu za povijest Like. Korištenje knjige i čitatelju i istraživaču bit će značajno olakšano zajedničkim Popisom imena osoba, mjesta i glavnih pojmova. Knjiga je objavljena u sunakladništvu Gospićko-senjske biskupije i Državnog arhiva u Gospiću. Recenzenti su dr. Ante Bežen i dr. Željko Holjevac.

Na kraju, usuđujem se dodati da je ovo dosad najvažnija knjiga za stjecanje znanja ne samo o Crkvi u Lici, nego i o Lici općenito pa i o Hrvatskoj ter se potpuno slažem s gradonačelnikovom željom da ova knjiga uđe u svaku gospićku kuću. Štoviše, ponavljam tvrdnju s početka ovoga teksta, ovu knjigu bi trebala imati i čitati ne samo svaka obitelj u Lici, nego i svaki Ličanin ma gdje bio diljem svijeta, ali također bi bilo korisno kada bi je pročitao što više Hrvata, pa i ostalih građana Hrvatske. Time bi se kod mnogih razbile razne predrasude i proširile njihove spoznaje i o Lici i o cijeloj Hrvatskoj. Isto tako lakše bi razumjeli neke prošle događaje pa i najnovija dramatična zbivanja s Hrvatima i u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

Anđelko Kačunko

LIČKA KAPA

elkro ELKRO d.o.o. ELEKTROTEHNIČKO PODUZEĆE, ZAGREB
 ELEKTROINSTALACIJE • TELEFONSKE INSTALACIJE • KOMPJUTORSKE INSTALACIJE
 PROTUPROVALA • VATRODOJAVA • VIDEONADZOR • ATESTIRANJE EL. INSTALACIJA

Josipa Lončara 2h
Zagreb - Jankomir

Tel.: 01/6180 132
Fax: 01/6180 134

www.elkro.hr

E-mail: elkro@elkro.hr

- montaža i popravak električnih instalacija i postrojenja svih vrsta i namjena, telefonskih, kompjutorskih, razglasnih i signalizacijskih instalacija, zvučne i svjetlosne signalizacije
- izvedba svih vrsta elektromontažnih i instalacijskih radova jake i slabe struje
- izvedba gromobranskih instalacija
- proizvodnja raznog elektroprigra
- remont, popravak, održavanje i servisiranje električnih strojeva i ostalih elektro-tehničkih aparata
- protuprovala, vatrodojava, videonadzor
- izrada, sklapanje i montaža elektro razvodnih ormara
- atestiranje elektro instalacija

OSTVARENJE PLANA I PROGRAMA RADA UDRUGE LIČANA „VILA VELEBITA „ U ZAGREBU OD IZBORNE SKUPŠTINE DO REDOVNE GODIŠNJE SKUPŠTINE

- 18. 10. 2012. održana Izborna skupština
- 13. 12. 2012. obavljena primopredaja radnih prostorija između Udruge i Grada Zagreba na adresi Kneza LJ. Posavskog 33, 35 i 37 u Zagrebu
- 12. mj. 2012. izvršeno preseljenje dokumentacije i ostalih materijalno-tehničkih sredstava na novu adresu sjedišta Udruge - Selska 20
- 12. mj. 2012. izdan časopis za Liku i Velebitsko primorje „Vila Velebita“
- 03. mj. 2013. delegacija Udruge (Kostelac, Asić, Crnić i Sorić) posjetila Udrugu Ličana u Požegi i prisustvovali Ličkoj večeri
- 04. mj. 2013. izdan časopis za Liku i Velebitsko primorje „Vila Velebita“
- 12. 04. 2013. održana „Lička večer“ u Zagrebu uz tradicionalnu ugostiteljsku ponudu i kulturno-umjetnički program kao izraz očuvanja ličke tradicijske kulture
- 01. 05. 2013. posjet predsjednika Udruge Ličanima u Bizovcu i Belišću
- 09. 05. 2013. održana misa za senjske žrtve na zagrebačkom groblju Mirogoj
- 13. 06. 2013. organizirana misa i prigodni program u čast dr. Ante Starčevića u Šestinama- Zagreb
- 15. 06. 2013. organiziran izlet u znak spomen sjećanja na dr. Antu Starčevića (Žitnik) i Šimu Starčevića (Karlobag). Usputno su ostvareni posjeti izvorima Gacke i Memorijalnom centru „ Nikola Tesla u „Smiljanu
- 08. 09. 2013. Hodočašće u Svetište Majke Božje – Krasno i na taj način je dostojno obilježen dan osnivanja Udruge. Upriličeni su obilasci Utočišta za medvjediće u Kuterevu i povijesno – kulturnih znamenitosti Brinja
- 09. mj. 2013. prigodno obilježavanje stradavanja žitelja Sinca - 1946. godine
- 10. mj. 2013. posjet gospodarskoj i kulturnoj manifestaciji u Gospiću - Jesen u Lici
- 10. mj. 2013. delegacija Udruge (Kostelac i Asić) posjetila Udrugu „ Vrilo mudrosti“ u Slav. Brodu
- 10. mj. 2013. donesena Odluka o supokroviteljstvu i osnivanju Organizacijskog odbora za izgradnju Spomen obilježja Šimi i Anti Starčeviću i Franu Kurelcu Gospić
- 12. mj. 2013. izdan časopis za Liku i Velebitsko primorje „Vila Velebita“
- 18. 12. 2013. Redovna skupština Udruge

Tijekom godine koordinacija i suradnja s plansko-programskim aktivnostima ostalih zavičajnih klubova i udruga

Upravni odbor je u razdoblju od 18.10.2012. do 18.12.2013. godine održao 18 sjednica.

OSTVARENJE PLANA I PROGRAMA RADA UDRUGE LIČANA „VILA VELEBITA „ U ZAGREBU U RAZDOBLJU OD 18. 12. 2013. DO 18. 12. 2014.

- 18.12. 2014. Održana Redovna skupština Udruge.
- 21.02. 2014. Održan „Susret Ličana i prijatelja Like“ u Zagrebu uz tradicionalnu ugostiteljsku ponudu i kulturno - umjetnički program kao izraz očuvanja ličke tradicijske kulture.
- 30.05.2014. Organiziran Spomen izlet u Prag (barun Filipović) i Beč (generali Sarkotić i Borojević).
- 09.05.2014. Prisustvovanje misi za senjske žrtve na zagrebačkom groblju Mirogoj.
- 17.05.2014. Organiziran Spomen izlet u Karlobag u znak sjećanja na Šimu Starčevića (tvorca prve gramatike hrvatskog jezika pisane na ikavici, a tiskane 1812. godine u Trstu). Usputno je upriličen obilazak povijesno-kulturnih znamenitosti Brinja, posjet Muzeju Gacka u Otočcu i obilazak Pećinskog parka u Grabovači pokraj Perušića.
- 13.06.2014. Organizirana misa i prigodni program u čast dr. Ante Starčevića u Zagrebu - Šestine.
- 08.09.2014. Hodočašće u Svetište Majke Božje-Krasno i prigodno sjećanje na dan osnivanja Udruge. Obilazak Utočišta za medvjediće u Kuterevu.
- 04.10.2014. Organiziran izlet gospodarsko - kulturnoj manifestaciji „Jesen u Lici“ u Gospiću.
- 10.12.2014. U Zagrebu, u suradnji s Hrvatskim glazbenim zavodom organiziran Humanitarni koncert ozbiljne glazbe u povodu podizanja Spomen obilježja hrvatskim jezikoslovcima, Šimi i Anti Starčeviću i Franu Kurelcu.
- 12. mj. 2014. Izdan časopis br. 23. za Liku i Velebitsko primorje „Vila Velebita“

Tijekom godine održano je više tematskih sastanaka u Zagrebu i Gospiću, a u svezi podizanja Spomen obilježja hrvatskim jezikoslovcima, Šimi i Anti Starčeviću i Franu Kurelcu u Gospiću. Na sastancima su definirani poslovi i nositelji aktivnosti. Isto tako, javnosti je prezentiran model spomenika kao i prigodna knjiga.

Također je koordinirana posredna i neposredna suradnja s ostalim ličkim klubovima, udrugama i društvima na području Republike Hrvatske.

Upravni odbor Udruge je u prezentiranom razdoblju održao 17 sjednica.

Za Vilu pripremio: Dragutin Perković, dopredsjednik Udruge

Namještaj vlastite proizvodnje

TREND metal

ELEGANCE Operative

TEMPUS

Uredski i konferencijski stolci, tapeciranje u boji po želji kupca

Uredski, konferencijski i radni stolci i fotelje

MERCI

Obrt za izradu slastica

Slastičarna Merce je obiteljska tortka s višegodišnjim iskustvom i tradicijom.

Uz mnoštvo starih, već svim sladokuscima dobro poznatih proizvoda, nudimo i nove, uzbudljive i maštovite proizvode u širokom asortimanu: sladoledi, kolači, torte, čajna peciva, orahnjača, makovnjača, kuglofi, krafne i mnoštvo drugih finih proizvoda od dizanog i lisnatog tijesta.

Bitno je napomenuti da radimo isključivo na bazi prirodnih materijala i sastojaka, a također smo u mogućnosti izraditi torte i kolače za dijabetičare.

Nadamo se da ćete ovdje pronaći nešto za sebe i svoje najmilije... Svima koji su se odlučili da naruče torte i kolače kod nas, ovim putem im se zahvaljujemo na povjerenju.

Tržnica Špansko

Dobriše Cesarića 71
10 000 Zagreb
01/3874-838
095/530-6372

Mala Jazbina 5/II
10432 Bregana

01/3376-243
098/9759-597

*Slatki život učinite još sladim,
otkrijte našu slatku tajnu*

Besplatna dostava za veće narudžbe

